BŰN ÉS SZERELEM

- BUDAPESTI ERKÖLCSRAJZ -

EGY NYUGALMAZOTT DETEKTIV FÖLJEGYZÉSEI UTÁN

IRTA

TÁBORI KORNÉL

BUDAPEST 1910.

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Igy add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2015
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5572-49-4 (online)
MEK-14148

TARTALOM

I. Halott az utcán.
II. A gyilkos nyomában.
III. A felbontott eljegyzés.
IV. A hurok összehuzódik.
V. Meglepő fölfedezés.
VI. A grófkisasszony titka.
VII. A rejtelmes levél.
VIII. Dévényi barátja.
IX. Ripacséknál.
X. A grófnő - tolvaj?
XI. Az elzüllött testvér.
XII. A fénykép-tolvaj.
XIII. Egy iszonyu haditerv.
XIV. Vigasztalan helyzet.
XV. Fényes Magdát elrabolják.
XVI. Egy kinos jelenet.
XVII. Betörés a nyaralóba.
XVIII. A grófnő naplója.
XIX. Szerelemből gyülölet.
XX. A csábitó.
XXI. Magda szökése.
XXII. Dr. Kovács leleplezése.
XXIII. Razzia a Városligetben.
XXIV. A toloncházban.
XXV. Betörők a várpalotában.
XXVI. A katakombák titkai.
XXVII. A nyomor tanyáin.
XXVIII. Kisüt a nap.

I.
Halott az utcán.

Kis társaság ült hajnali három órakor a New-York kávéház egyik sarkában, az ujságirók rendes tanyáján. Nem holmi lumpoló társaság volt, amilyen hasonló időtájt föl szokta verni az éjszakai helyiségek csöndjét; hanem csupa munkában kimerült férfi, akik rövid idővel azelőtt hagyták abba fárasztó tennivalójukat és most, az elmult est nagy eseményéről beszélgettek.

Mert nagy eset: borzalmas rablógyilkosság történt néhány órával előbb. A beszélgetőknek pedig többé-kevésbé fontos szerep jutott a bünkrónika legujabb ügyében, amelyről csak jóval később szerezhetett tudomást a főváros közönsége.

A társaság egyik tagja rendőrtisztviselő volt, a másik detektiv, mig a többi négyen riporterek, akik a szenzációs eseményről adtak számot lapjukban.

Amint már ilyenkor szokás: régebbi nagy büntettekről is szó esett. Éppen az öreg detektiv került sorra.

- Engedjék meg - mondotta szerényen - hogy magam is elmeséljek egy különösen érdekes esetet. Előrebocsátom, hogy nekem semmiféle érdemem nem volt a bonyodalmak megvilágitásában, a gonosztevő kinyomozásában...

Másfél órán át hallgattuk a roppantul izgalmas történetet. Öreg barátunk valóban nem követte némely titkos rendőrök példáját, akik csak azért beszélnek egy-egy bünügyről, hogy a saját nyomozó-tehetségükkel eldicsekedjenek. Nem mondhatott el minden részletet az aránylag rövid idő alatt, de megigérte, hogy pótolja ezt a mulasztást, mert jegyzetei vannak a rémes gaztettről, még pedig az egyik főszereplő hiteles előadása nyomán.

Mindazt, ami alább következik, tulnyomó részt Biró Dénes mérnök mondja el első személyben. Az olvasó bizonyára természetesnek fogja találni, hogy az igazi nevét elhallgatjuk, illetőleg álnévvel pótoljuk.

* * *

- Én Biró Dénes nyugalmazott vasuti mérnök ezennel beismerem, hogy jelentékeny részem volt azoknak a bonyodalmaknak előidézésében, amelyek a József-utcai gyilkosságot követték. De nem csoda, hogy elvesztettem a fejemet, amikor a boldogtalan asszony előttem feküdt az utca aszfaltján, nagy vértócsában. S nem csoda, hogy izgatottságom fokozódott, amikor Fényes barátomat észrevettem, amint az iszonyat kifejezésével arcán elmenekült.

Egy pillanatig szótlanul állottam ott, mintha gyökeret vert volna a lábam. Aztán kitört belőlem az elszörnyedés hangja:

- Szent Isten! Megölted ezt a nőt! Gyilkos vagy! De miért?

Fényes György elsötétült arccal nézett rám:

- Dénes, kedves Dénes, ne kérdezz! Hogyan kerültél azonban te ide?

- Isten tudja! Valami titokzatos végzet hozott erre és tett akaratlanul is borzasztó műved tanujává.

Több szó nem esett köztünk. Fényes hangtalanul nézett maga elé, majd a kezében levő tárgyra esett a tekintete.

Csillogó, acélféle eszköz volt, amely üveghegyben végződött. Föltünt nekem ez a különös szerszám. Mintha láttam volna már!

De mikor és hol?

Mialatt ezen töprengtem, György fölsóhajtott, zokogni kezdett és hirtelen elrohant a koromsötét éjszakában.

Alakja gyorsan eltünt a szemem elől. Egyedül maradtam a keskeny utcán, amelynek nedves aszfaltját gyéren, homályosan világitotta meg a gázlámpa sárga fénye.

Aztán letérdeltem a szegény nő mellé s megfogtam a kezét. Pulzusa nem müködött... A szivéhez nyultam... Ott is csönd volt már, örökös, halálos csönd.

Meghalt.

De találtam valamit, ami nagyon meglepett. Mintha üvegdarab kis része látszott volna ki a sebből. Darabkája annak a szerszámnak, amit Fényes a markában szoritott.

S villámgyorsan eszembe ötlött: egy velencei tőr volt, amelynek üveghegye letört és a szerencsétlen asszony mellében maradt.

Ismertem a tőrt! Hiszen ritka műtárgy volt, amelyet gyakran megbámultam Fényes szobájában.

A fölfedezésem annyira megdöbbentett, hogy egy pillanatra szinte elvesztettem az eszméletemet. Hogy meddig álltam ott, a nő arcát nézve, azt nem tudom.

Igy azt se hallottam, hogy valaki közelit a mellékutcából és csak aztán ijedtem fel, hogy egészen mellettem csendült meg a hangja.

Hirtelen föltekintettem és magas, sovány, gyanus külsejü férfit láttam magam előtt.

Lyukas esernyője, kopott fekete kabátja, feslett és rojtos szélü nadrágja, meg szakadt cipője nem éppen kellemes látványt nyujtott. A szélescsontu borotválatlan arc, a maga vörösesbarna sörtéivel csöppet se tette rokonszenvesebbé.

Akadozva mondta:

- A hölgy elájult? Megesik. Engedje meg, uram - szabad a nevét? - én dr. Kovács vagyok, orvos... a Venerozan-gyógymód feltalálója... ismertnevü speciálista... öndicséret nélkül... bár a prakszisomat abbahagytam.

Amig ezt elmondta, leguggolt a nő mellé és hosszu, piszkos kezét fürgén jártatta a fej körül. Aztán lejebb siklott s észrevettem, hogy a halott óráját markolja meg.

- Megnézzük a pulzusát, - mondta hirtelen.

Éppen zsebre akarta sülyeszteni az órát láncostul, amikor megragadtam a keze csuklóját.

Gyorsan elmult az előbbi izgatottságom, egészen magamhoz tértem az elszörnyedésből s nyugodtan szóltam:

- Odább innen, hékás, mert letöröm a derekad!

- Ohó, - felelte és kancsalitva nézett rám, - kell a holmi is? Nem volt elég a gyilkosság?

- Magát átadom az első rendőrnek!

- Én pedig, Izé ur, állom a sarat. Nekem az ur ilyen fiatal! (S a budapesti tolvajnyelv mozdulatával mutatta, hogy „milyen fiatal"). Maga közönséges gonosztevő!

Aztán elszaladt és az utcán végesvégig orditozta:

- Gyilkos! Gyilkos!

Én az asszony mellett maradtam.

- Mit tegyek? - gondoltam - fussak... ne távozzam? Miért is jöttem erre, én szerencsétlen flótás?... Micsoda fordulat! Reggel a legboldogabb ember voltam még Budapesten. Mihelyt értesültem róla, hogy megkapom az államvasutakhoz való kinevezésemet, rohantam a leányhoz, akit ugy imádtam és délre nyilvánosan is a jegyesem lett. Boldogan hagytam el este a Vilma-nyaralót és álmodozva barangoltam az utcákon, mig a rossz sorsom ide nem vetett...

Igy töprengtem, de már nem tudtam dönteni, mert hamar odaért egy rendőr.

Háta mögül recsegő hangon szólalt meg a vöröshaju idegen, aki az órát el akarta lopni:

- Sikerült megcsipni! A tett szinhelyén, in flagranti. Rablógyilkosság! Az óra még ott van a kezében.

A rendőr nem válaszolt. Nyugodtan félretolta az ismeretlent és felém fordult:

- Majd elválik, hogy mint történt. Figyelmeztetem a következményekre!

- Mit akar?

Hivatalos komolysággal folytatta:

- A tettest!

- Hallja, maga tán azt hiszi, hogy én öltem meg? Semmi közöm az egész ügyhöz!

- Hát az óra mit keres a markában?

- Ez a betyár, aki magát idevezette, ki akarta rabolni a szegény teremtést, hát kiragadtam a karmai közül... Vegye át az értéktárgyakat.

A rendőr zsebretette az ékszereket, miközben a gyanus idegen ujra megszólalt:

- Hallotta, biztos ur, hogy mivel vádolt. Ezért a becsületsértésért pórul jár. Egy ilyen hires orvost merészelt rágalmazni. Dr. Kovács vagyok... hiszen tudja már.

- Nézze csak, dr. Kovács ur - vagy hogy hivják - mondta a rendőr - jó lesz vigyázni, mert maga is velünk gyön.

A rendőr elővette sipját s a hosszan elnyujtott éles füttyre hamar megjelent két másik rendőr.

Engem bántott a dolog és tovább akartam állani. A rendőr gyorsan elém ugrott és hirtelen, ügyes módon acélbilincset rakott a kezemre.

- Szökni nem lehet! - szólt rám. - Ha ártatlan, akkor hamarosan utjára mehet. De előbb egy kis vizsgálat lesz.

Láttam, hogy jobb lesz szépen engedelmeskedni.

De mielőtt elindulhattunk volna, baj történt. Csak most vettem észre, hogy az állitólagos doktor kiabálása mennyi embert csődített össze a sötétben.

Csupa külvárosi, nem nagyon biztató külsejü alak.

Dr. Kovács pedig odaszólt:

- Ez itt meggyilkolt egy nőt! Üssétek agyon!

Tetszett a tanács. A rendőr karon fogott s a másik, szabadon maradt kezével védett, amig a két társa oda nem szaladt.

- Meglincselni! Leütni, mint a kutyát! - orditozták az összeverődött emberek.

Nagy riadalom keletkezett. Megtámadták a rendőröket is.

Egyre fokozódott a tömeg dühe s egyre többen jöttek oda a közeli zughelyekről, korcsmákból, kávéházakból.

Szerencsére megnyilt egy kapu a szomszédban.

- Mit lármáznak? - szólt ki valami álmos házmester hangja.

A rendőrök hamar betuszkoltak a kapun, aztán fölkapták a holttestet és utánam hozták. Éppen idején, mert a külvárosi alakok ki akarták szedni a pénzes tárcáját s a fülbevalóját. Az ilyen holttesteket máskor nem szokták elmozditani az eredeti helyzetükből, amig a rendőrorvos meg nem vizsgálta, de most a szükség törvényt bontott.

Valóságos ostrom alá fogták a házat is. De a kaput nem tudták betörni.

A házmester elszaladt egy kávéházba s nehány perc mulva aztán, hogy a rendőrségre telefonált, erős galoppban jöttek a lovasrendőrök.

A tömeget nem kellett szétoszlatni: gyáván elszaladt, amikor a lószőrbokrétás legényeket meglátta...

Félóra mulva bent voltunk a főkapitányság épületében, a központi ügyeletes tisztviselők szobájában. Én, Biró Dénes államvasuti mérnök - rablógyilkosság vádja alatt.

S csak ugy lehetett magamat tisztáznom, ha Fényes Györgyöt, a menyasszonyom bátyját elárulom. Amig ezen gondolkoztam, kiütött a hideg veriték homlokomon.

Az inspekciós tisztviselő, dr. Geguss Dániel, miután a nevemet, lakásomat stb. bediktáltam, fölszólitott rá, hogy őszinte vallomást tegyek.

Meg is cselekedtem. Részletesen elmondtam, hogy mi történt velem fél tiz órától kezdve, miután elhagytam a menyasszonyomat. Semmit se hallgattam el, csak a - Fényes György nevét.

Jegyzőkönyvbe mondtam, hogy véletlenül kerültem a József-utcába, a gyilkosság szinhelyére, amikor éppen a tettes elmenekült.

- A gyilkos középtermetü, barnaképü férfi, valami kést tartott a kezében és amikor megszólitottam, a Baross-utca felé futott.

- Ismerte azt az embert? - kérdezte a rendőrtisztviselő.

Óvatosan feleltem:

- Fölismerném, ha előttem állna.

- S aztán?

- Mikor a férfi, akit a tettesnek tartok, eltünt a sötétben, én lehajoltam a nőhöz, de csakhamar észrevettem, hogy már nem lehet rajta segiteni. Aztán jött az a különös figura, aki dr. Kovácsnak mondta magát és ki akarta fosztani a holttestet. Én ezt megakadályoztam s ezért vádolt meg a gyilkossággal...

- Egyéb mondanivalója nincs?

- Azt hiszem. Tessék a névjegyem s az igazolványom.

A rendőrtiszt megnézte.

- Látom, elég - szólt lassan. - Bizony, szomoru helyzetbe jutott, mérnök ur. Hiszek önnek, de most nem bocsáthatom szabadon. Utána kell járnunk, hogy meggyőződjünk az adatai valóságáról s az áldozat személyazonosságát megállapithassuk.

Tanácsot kértem tőle, hogy mit tegyek. Aztán irtam egy-egy levelet az ügyvédemnek és több jóbarátomnak.

Az éjszakát egy második emeleti cellában töltöttem el.

Aludni egy percig sem tudtam.

A borzalom érzése lett urrá rajtam, a mikor reggel ujra levezettek kihallgatásra s a kisérőm, egy rendőr elárulta:

- Nagyságos ur, benne van az ujságokban.

Mit gondol a menyasszonyom? A rokonok, ismerősök? Életem legiszonyubb óráit éltem át akkor.

II.
A gyilkos nyomában.

Az első, aki börtönömben meglátogatott, dr. Dési Géza ügyvédem, régi barátom volt. Kevés szóból megértette a tényállást és sietve bucsuzott tőlem, hogy kiszabaditásom érdekében a szükséges lépéseket megtegye.

Fájdalmas szivvel gondoltam azalatt a menyasszonyomra és bátyjára, Fényes Györgyre.

Fényes György gyilkolt! Mi indithatta ilyen rettentő cselekedetre? S ki volt az a nő?... Hopp!... Persze, persze!... Hogy ez már előbb nem jutott az eszembe! Az a leány volt bizonyára, aki Fényes családjának már annyi gondot okozott.

A szegény fiu beleszeretett egy olyan nőbe, aki társadalmilag mélyen alatta, félig-meddig cselédsorban volt. Haszontalannak bizonyult minden fáradság, hogy a hozzátartozók elválasszák tőle.

György makacsul kijelentette, hogy imádja a leányt és soha el nem hagyja...

De hát miért ölte meg?... Félben maradt szerelmi dráma?...

A gondolataim egyre jobban összezavarodtak s a cella csöndjében kinzó sulylyal nehezedtek agyamra.

A rendőrség azalatt lázasan nyomozott. Tudakozódott a Vilma-nyaralóban és másutt.

Kiderült, hogy az adataim helyesek. De a gyilkosnak nem tudtak nyomára akadni. Látták ugyan elválásunk után a Baross-utcában, de aztán nyoma veszett.

Az én alibimet végre is sikerült igazolni. Jelentkezett egyik ismerősöm, aki vallomást tett, hogy velem négy-öt perccel előbb találkozott, mintsem a József-utcába befordultam, a gyorsan megejtett boncolás során pedig megállapitották, hogy a halál jóval előbb következett be...

De mi történt Fényes Györgygyel?

Elmondom, amint a rendőrségi jelentésből, a lapok későbbi tudósitásaiból s utóbb a saját vallomása révén is megtudtam.

Azon a szomoru estén nem volt benne annyi lélekjelenlét, hogy nyugodtan haladjon tovább s a gyanut elháritsa magáról. Kipirult arccal rohant el s a kalapját is elvesztette a sietségében. Kabátjának szárnyait szétcsapkodta a szél s a keze még görcsösen szorongatta a tőr nyelét.

Nem csuda, hogy ezzel a külsővel még a sötét külvárosi vidéken is feltünt.

Csakhamar egész sereg üldöző kiáltotta utána:

- Fogják meg! Fogják meg!

Fényes először is a bünjeltől akart megszabadulni. Egy grófi ház elé érve, amelynek kertjét magas kőfal zárta el, be akarta dobni a tőrt a kertbe. De izgalmában rosszul célzott, alacsonyra dobta a szerszámot, amely a falpárkányról visszaesett az utcai kövezetre.

A legközelebbi üldöző észrevette ezt s lehajolt, hogy megnézze az elhajitott tárgyat. Ez az epizód néhány pillanatra megakasztotta a vadászatot s Fényes kihasználta a kedvező alkalmat.

Kétségbeesett erőfeszitéssel rohant tovább és kijutott a Baross-utcába. Az utolsó villamos kocsi robogott arra és Fényes szerencsésen fölugrott a vezető mellé.

Csak egy utas állott rajta kivül a perronon, akinek a lábára hágott sietségében.

- Hallja kérem - mordult rá a munkáskülsejü ember - legalább a tyukszememre vigyázzon, ha a kalapjára nem ügyel.

Most vette csak észre, hogy elhagyta a kalapját valahol.

Hogy a föltünést elkerülje, nyomban uj kalap szerzésére gondolt és tárgyalásba is bocsátkozott a munkással. De sikertelenül.

- Ohó - mondta az. - Meghüljek talán az ur miatt? Eszem ágában sincs.

- Drága kalap? - szólt Fényes. - Hátha két koronát igérnék?

- Családapa vagyok. Nem szabad nekem betegeskedni.

- Hat korona.

- Igy már nem bánom. Tessék.

Fényes átvette a nem valami tiszta kalapot és leszállt a kocsiról.

Aztán töprengett kissé. A zsebeit kiüritette s a pénzét összeszámlálta. Milyen szerencse: Néhány tiz koronás aranyat is talált.

Ezzel ugyan nem nagyon messzire juthat a törvény karmaitól, de legalább elhagyhatja a fővárost, mielőtt a hajnal pirkad s a gyilkosság mindenütt ismeretessé lesz.

Gyorsan pályaudvarra! Legjobb a keleti, onnan még biztosan indul vonat.

Gyalogolt egy darabig, sietve, futva is közben, amig egy bérkocsi-állomáshoz nem ért.

Milyen lassan haladt az egyfogatu gebéje! Mintha valami rossz szellem mindenféle akadályt akart volna az utjába gördíteni.

Az egyik utcasarkon nekimentek egy lámpaoszlopnak s a ló megbokrosodott.

Alig, hogy nagynehezen lecsöndesitette a németül káromkodó franzstädtler kocsist, majdnem elgázoltak egy urat, aki bizonyára nem az alkoholellenes egyesület gyüléséről tért haza.

A dülöngélő férfiu után egy másik részeg alak került elébük s a szük utcán le kellett szállani, hogy előbb félrevigyék az ittas embert a gyalogjáróra.

Tizenegy óra előtt néhány perccel indult az utolsó vonat Bécs felé. Rohannia kellett, hogy a jegyet megválthassa. De hová? Ej, mit! Egyelőre a végállomásra kéri.

Üres szakaszt nem talált s olyan kupéba kellett ülnie, ahol rajta kivül még egy utas volt. Ez végignézett rajta, kissé álmos szemmel, de hamar fölvidult, amikor a kalapját, felöltőjét letette és elegáns szmokingja látható lett.

- Uraságod persze valami jókedvü kompániából jön?

Fényes igent intett.

- Fogadni mertem volna. Pesten ilyenkor váltig mulatnak. Nálunk, otthon annál unalmasabb.

Fényes halkan fölsóhajtott. Nem volt inyére a kövér idegen bőbeszédüsége. Egész éjjel igy fog ez tartani?

De gyorsan erőt vett magán és udvariasan felelt:

- Igen, igen. A nagyvárosban sok alkalom van a mulatságra.

- Nem az én gusztusom! Szivesebben járok olyan helyre, ahol nem kell kinyalni magát az embernek.

Fényes fáradtan bólintott.

- Nincs ellene kifogása, ha rágyujtok? - kérdezte az öreg úr. S gyanus külsejü szivart vett ki a zsebéből.

- Egyáltalán nincs, - válaszolt Fényes abban a reményben, hogy a beszélgetésnek vége szakad.

- Tetszik talán? - folytatta kedélyesen az öreg és elébe tartotta szivartárcáját.

- Köszönöm, nem - utasitotta vissza Fényes, - keveset dohányzom.

- Ugy jó, fiatal barátom, van arra idő elég, amikor jön az öregség a maga sok gondjával.

Ezzel a filozóf-mondásával nagyon meg lehetett elégedve, hátradőlt a helyén és vidáman szitta a portorikót.

De alig, hogy öt perc elmult, ujra megszólalt:

- Igen, bizony. Pesten jártam üzleti ügyekben s elmondok egyet-mást, mert ugy veszem észre, hogy érdekli.

S beszélt, beszélt. Fényes gondolatai azonban messze jártak. A bőréig át volt ázva, reszketett a hidegtől és nyomoruságosan érezte magát. Hát van ebben az óriás városban olyan ember, aki boldogtalanabb ma éjjel nála?

Az a gondolat, hogy gyilkosság miatt üldözött emberré lett, borzasztóan lesujtotta. Hideg veriték ütött ki a homlokán és mély sóhajtás tört ki a kebléből.

Végre a derék öreg is észrevette, hogy az utitársának valami baja lehet. Félbeszakitotta az előadását és ünnepies hangon szólalt meg:

- De fiatal barátom, maga egészen át van ázva!

Fényes nem tagadta el.

- Várjon csak! - mondta a jólelkü utitárs - miközben fölemelkedett. - Itt van... ez a takaró jót fog tenni. Igazán hanyagság: ilyen vékony kabátban utrakelni.

Fényes nagyon megköszönte és elfogadta és csakhamar ugy tett, mintha elaludnék.

Azonközben kihamvadt a szivar, az öreg nagyot ásitott és nemsokára erős horkolás jelezte, hogy álomba merült.

Igy mult a végtelen éjszaka.

Csak amikor a reggeli nap első, hideg sugara betüzött a kupéba, - csak akkor riadt föl Fényes:

- Miért is szököm? - gondolta.

Egyedül csak Biró látta őt - folytatta a gondolatfüzést - és ő nem árulja el, benne bizhat. De talán fölismerte valaki, mig az utcán futott? Nem, ez nem valószinü. S ekkor biztos lehet a dolgában. Miért szökjék hát?

Ha pedig a legkisebb gyanu merült fel ellene, csak megerősiti azzal, ha a fővárost elhagyta.

Mégse kellett volna távoznia. A Vilma-nyaraló a legbiztosabb hely lett volna számára. Milyen bolondosan, fejetlenül járt el!

De nem térhet-e vissza? Elég vonat közlekedik ezen a vonalon, délben ujra Budapesten lehetne s nem olyan nehéz ürügyet találni a rövid távollétre.

Mindenesetre kiszáll valamelyik nagyobb városban, ahová bizonyára elvitte már a táviró a gyilkosság hirét és elolvassa a lapokban a tudósitást. Ettől teheti függővé a további maga-tartását.

Igy vigasztalta és megnyugtatta kissé magát. Aztán mély álomba merült.

*

Fölkelni! Pozsonyban vagyunk, fiatal barátom.

Fényes megdörzsölte a szemét, csodálkozva nézett körül, majd fölugrott a helyéről.

Nem sokáig alhatott s még kimerültebbnek érezte magát, mint este.

- Tessék a takaró - szólt az utitársához - nagyon szépen köszönöm.

Aztán elbucsuzott tőle és utnak indult, be a városba, nyugtalanul csatangolt s maga se tudta, meddig rótta a zegzugos utcákat.

Amikor egy kávéházba betért, már ott voltak a bécsi lapok is. Iszonyu érzés vett rajta erőt, mihelyt fölfedezte a tudósitást. Nagybetüs, kiáltó cime igy hangzott:

Gyilkosság Budapesten.
- Egy vasuti mérnök letartóztatása. -

Kitört rajta a hideglelés! Borzasztó. Ha Birót elfogták, akkor kényszeritve volt a részletes vallomásra, el kellett mondania mindazt, amit az esetről tudott.

Kiejtette az ujságot kezéből. A régi bátortalanság megint elfogta.

Most már egyáltalán nem gondolhatott arra, hogy visszatérjen, mielőtt biztosan nem tudhatta, hogy a legcsekélyebb gyanu is merült föl vele szemben. Sőt ellenkezőleg, azon kellett igyekeznie, hogy minél előbb nyoma veszszék.

De hova menjen?

Eszébe jutott, hogy Bazinban lakik egy derék rokona. Ugy tervezte, hogy elutazik a közeli városba, pénzt kér, aztán külföldre szökik.

Elfogyasztotta a reggelit s a forró kávé szinte uj életet öntött beléje. Amikor egy kis konyakot is ivott, érezte, hogy kezd visszatérni a bátorsága.

Sokáig ott maradt, áttanulmányozta a vasuti menetrendet és megfontolta a további tennivalókat.

Hosszu ideig járkált még az utcákon is, amig egy ruhásbolthoz nem ért; olyanféle üzlet volt, amilyen tucatszámra akad a Petőfi-utcában.

Belépett és megkérdezte a boltostól:

- Mit adna ezért a ruháért?

- Mit csináljak ezzel a szmokinggal? A szezon vége felé jár. Aztán tönkre is tette az eső a szövetet, látszik jól, hogy megázott.

- Hát adjon érte cserébe valami egyszerü ruhát.

- Az már más. Lehet róla beszélni. Azt hittem, hogy pénz kell a Nagyságos urnak... Itt van egy finom, szürke, sávos ruha.

- Csak feltünő szinü ne legyen.

Hamar megcsinálták a vásárt és Fényes átöltözött.

Aztán a szomszédos borbélyüzletbe ment át és ott levétette a bajuszát, rövidre nyiratta a haját, hogy lehetőleg felismerhetetlenné tegye magát.

De akkorra olyan csekélyre olvadt a vagyona, hogy nem gondolhatott már a továbbutazásra. Kerülnie kellett a nagyobb helységeket is, ahol ujságok jelennek meg.

Az elhagyott vidék, a tanyák világa maradt meg rejtőző-helyül.

S fogytán volt az ereje már, de fölriadt és belépett egy vendéglőbe, ahol konyakot kért. Ez ismét fölvillanyozta. A pincérek egyikétől kérdezősködött, hogy milyen a vidék. A kapott felvilágositás alapján elhatározta, hogy elgyalogol Bazinba, hiszen a közbeeső kis községekben aligha lesz bántódása.

Utnak indult. A szeszes ital rövid utvonalon segitette, de aztán megint elfogyott a bátorsága, testi fájdalom lepte meg s alig tudta magát tovább vonszolni.

A fölismeréstől való aggodalmában nem mert korcsmába vagy lakóházba betérni, hanem egészen erőtlenül lehanyatlott egy öreg bükkfa tövébe és nyugtalan álomba merült.

Amikor felébredt, rettentő fájdalom hasogatta a tagjait, de pillanatra sem feledte el, hogy milyen veszedelmes a helyzete.

El innen, mielőtt a vérebek nyomára jutnak!

Nagy fáradtsággal vánszorgott előre s rövid idő mulva utolérte egy parasztszekér. Rákiáltott a kocsisra, hogy engedje meg: hadd üljön föl a kocsira.

A paraszt mogorván nézett rá, de mihelyt pénzt igért és mutatott neki, engedett az óhajtásnak.

Fényes fölszállt a szekérre és a következő pár órát félig eszméletlen állapotban töltötte el. A szekér Récse községben elérte célját és Fényes leszállt róla.

Elhatározta, hogy mindenekelőtt valami ennivalót keres, mert alig állt a lábán. Közel esett a falusi kis vendéglő, amelynek ajtaja vendéghivón tárva-nyitva volt. Éppen arra fordult, hogy bemenjen, amikor gyökeret vert a lába, majd elrettenve fordult vissza.

Egy csendőr lépett be oda!

A félelem ugy hatott rá, akár az elektromos áram. Egyszerre elfeledte a fáradtságot és üldözött vad módjára rohant végig a falusi uton.

Hol járt, merre ment: az közönyös volt előtte. De hamar elfogta a kimerültség s a léptei meglassultak. S a bajainak tetejébe, zuhogni kezdett az eső. Menedékhely után kellett nézni.

Nézegetés közben meglátott egy szénakazlat s minthogy jobb nem akadt, ennek a tövében huzódott meg. A szerencsétlen, csontjáig ázott-fázott ember egész délután ott sinylődött. Mikor azonban leszállott az est, az éhség s a hideg kiüzte rejtekhelyéről.

A távolban fény lobbant föl, - végre emberi hajlék! Ott akart védelemre találni s el is indult, anélkül, hogy meggondolta volna, milyen okkal-móddal fog oda beállitani.

Ám a sors itt is ellene fordult. Bár az eső csöndesült, alig boldogult az utjában. Térdig süppedt a puha sárba, majd el-elcsuszott a sikos gyaloguton. Mintha lidércfény csalogatta volna: nem jutott közelebb a fényhez, a lámpavilághoz.

Más hajlék nem volt a közelben s még sem volt képes folytatni az utját. Lábai felmondták a szolgálatot, a feje ugy fájt, hogy szinte szétszakadt.

A kétségbeesésnek utolsó, irtózatos följajdulásával összeesett s végigterült a csatakos uton. Az eszméletét elvesztette s vele együtt szomoru helyzetének, minden gyötrelmének érzése is eltünt.

*

Két hosszu nap mult el, amig végre visszanyerte Fényes az öntudatát. Amikor szempilláját felvetette, idegen hálószobát látott. Annyira meglepődött, hogy hangosan elkiáltotta magát s erre egy tisztes öregasszony jelent meg az ágya előtt.

- Hála istennek! - mondta - csakhogy életjelt ad magáról. Azt hittük bizony, hogy pórul jár... Pszt!... Beszélni nem szabad. Igyék egy kortyot inkább s próbálja meg ujra az alvást. Ha az uram hazajön, majd elmondja, mi történt.

Fényesnek nem is volt ereje az ellenkezésre. Ismét elaludt. Amikor másodszor fölébredt, barátságos arc üdvözölte, amint régi, kedves ismerőst szokás. Az a jóképü földbirtokos volt, akivel együtt utazott.

Fényes csudálkozva nézett rá s az öreg ur halkan szólt:

- Igen, igen... ne bámuljon, öcsém... Én vagyok. Biz' én, sohse hittem volna, hogy pár nap mulva halálos betegen találom meg az utszélén. Rögtön megismertem, bár nem viselte a régi ruháját, meg a bajuszát. Tudom, hogy bajban van, kivettem a lázas beszédéből.

Fényes ijedten emelkedett föl.

- No, ne féljen. Senki se hallotta, csak az asszony, meg a vén inas, aki segitett a hazaszállitásban, de ő se fecseg... gondoskodtam róla.

- Mit mondtam? - kérdezte Fényes aggódva.

- Hát, jó öcsém, - sok bolondot. Persze valami leánynyal kezdte - ez igy van mindig - és ugy látszik, nagyon szereti a kicsikét. Aztán kiabált, hogy: gyilkos! gyilkos! Még valami üvegtőrről is beszélt.

A fiatalember magából kikelve, izgatottan kiáltotta:

- Jó isten, el vagyok veszve!

- Feküdjön csak vissza! - mondta a földbirtokos, aztán gyöngéden visszanyomta a párnára. - Itt nem kell félnie. Nekem is volt fiam és bizonyára magának is van szerető édesapja.

Fényes szótlanul megszoritotta a derék ember kezét.

- Jól van, jól van - mondta az öreg ur. - Most aludjon csak, mintha otthon volna, a maga ágyában.

Amig igy beszélt, sulyos lépések zaja hallatszott kivülről és valaki borizü hangon, dadogva beszélt.

- Nem szabad bemenni... ne... nem. A gazdám ha... hara... gudni fo... fog.

- Odább innen János bácsi! - szólt a belépő s a másik percben egy hatalmas termetü csendőr jelent meg a szobában. Gyors pillantást vetett az ágyban fekvő emberre és odaszólt:

- Fényes György, elfogatik a Seress Ellán elkövetett gyilkosság vádja miatt.

III.
A felbontott eljegyzés.

A gyilkosság éjszakáját követő délután aggódó szivvel siettem a Vilma-nyaralóba. Micsoda változás történt azóta - egy nap óta! - hogy a menyasszonyomat boldogan elhagytam! Mennyire eltünt a jó kedvem... hiszen tudtam, hogy az imádottam testvére gyilkos és a hatóság nyomában van.

Amikor becsöngettem, ugyancsak dobogott a szivem. S az inas - nekem ugy tetszett - kissé furcsán nézett végig rajtam.

Nem is csoda, hiszen gyilkossággal vádolták azt az embert, aki közel volt hozzá, hogy ennek az előkelő családnak tagjául fogadják.

A szalonba vezettek. Minden ugy volt, mint tegnap. Ott állt a japáni csésze, amelyből Magda a legszebb rózsát kivette, hogy a gomblyukamba tüzze. Ott volt a kis aranyos asztalon Kiss József kötete, amelyből tegnap a szerelmes verseket olvasgattuk együtt. S az egész szoba teli a diszkrét ibolya-illattal, melynek emléke egész életemen át elkisér...

Női ruha suhogása zavart föl a rövid álmodozásból. Az ajtó fölpattant és Magda sietett be, örömkiáltással borulván a mellemre.

- Magda!

- Dénes!

Ennyi volt az egész, amit mondtunk s aztán sokáig hallgattunk.

A sötét végzet, amely fenyegetően lebegett a fejünk fölött, egy időre eltünt. Csak a szerelem szava: hosszu, forró csók hangzott el.

Soha még olyan szépnek nem láttam őt. A vert aranyhoz hasonló haja szikrázva ragyogott a beözönlő napfényben s félig nyitott, piros ajkai közül kivillogott a fogainak gyöngysora; arca igéző pirban égett.

Nagysokára szólalt meg:

- Mennyit szenvedtél, szegény Dénes. Hogy is mertek téged meggyanusitani és elfogni?!

- Nem törődtem a gyanujokkal. Hiszen te édesem, egy pillanatig sem kételkedtél, ugy-e, bennem?

- Még kérdezheted?

Kibontakozott az ölelő karomból és büszkén fölegyenesedett:

- S ha az egész világ ellened fordulna, akkor is épp oly szentül biznék benned!

Megsimitottam apró, finom kezét.

- Beszélj, Dénes, mondj el mindent.

Leirtam a mult esti eseményeket, amilyen óvatosan csak lehetett. Amikor odáig jutottam, hogy a külvárosi csőcselék meg akart lincselni, elsápadt és reszketett a keze, majd köny futotta el a szemét.

Szóvá tettem a kiszabaditásomat is és itt közbeszólt:

- Ó, Dénes, csak György ott lett volna, mikor a rendőrök jöttek. Mennyire rosszul fog esni neki, hogy nem siethetett nyomban, elsőnek hozzád. Magánkivül lesz, ha megtudja, hogy ilyen borzasztó gyanusitással illettek.

Összeszorult a szivem, amig ezt mondta a menyasszonyom. Micsoda rettentő irónia rejlett a beszédében!

Gyöngéden megkérdezte, miután sorjában mindazt elbeszéltem, hogy jól érzem-e most már magamat. A kérdéseire vontatottan válaszoltam, röviden felelgettem, mert örökösen másra - a bátyjára gondoltam. Szárnyrakelt fantáziám - mint valami különös panoráma, mint egy furcsa kinematográf - iszonyu képeket varázsolt elibém. Láttam, amint az ifju Fényest üldözik, amint a zsufolt törvényszéki teremben áll halálsápadt arccal s amint a háttérben egy hosszu, fekete akasztófa nyulik a magasba.

Magda is Györgyről beszélt most.

- Az utóbbi időben sokat bánkódott a szegény fiu. Az okát tudod, de az összes részleteket nem ismerheted. El akarom mondani valamennyit, hiszen immár te is a családunkba tartozol...

Bájos pirulással ejtette ki az utolsó szavakat és meg nem állhattam, hogy a zavarában elakadt szép leányt meg ne csókoljam.

- Ha nem is mindent, - folytatta - de jóval többet tudok másoknál. György ugyanis bizalmasává tett és én többször sikraszálltam érte a szüleink előtt, akik természetesen rossz szemmel nézték a viszonyát. A leány csöppet sem előkelő helyzetben volt s mi olyan sokat vártunk régóta attól a nőtől, akit György egykoron hitvesévé tesz. Sokszor elképzeltük, milyen kiváló hölgynek kell lennie, hogy érdemessé legyen a nászra.

- De hogyan ismerkedett meg azzal a leánynyal?

- Tavaly egyik barátjával utazgatott a Felvidéken. Megszálltak egy kicsiny, isten háta mögött levő helységben s véletlenül ismerkedett meg ott a leánnyal, akit festőnőnek mondottak. Az anyagi viszonyai nem valami kedvezőnek látszottak. Képeket és legyezőket is festett, mindenféle művészi kézimunkát is csinált. Lassankint elbeszélte Györgynek, hogy szerencsétlen családi állapota kényszeritette az idegenben való tartózkodásra s a végleges terve az, hogy a maga lábára áll, önállóan keresi meg kenyerét. A bátyámnak egyre jobban megtetszett s rövid idő alatt halálosan beleszeretett.

- S a leány?

- Neki se volt ellenére a barátkozás. De amellett - amint György többször is határozottan emlitette - megmaradt a legszigorubb tisztesség korlátai közt. György megkérte a kezét. A nő szivesen végighallgatta s aztán kijelentette, hogy másnap fog döntő választ adni.

- Milyen volt a felelet?

- Eltünt a leány és sem a cimét nem hagyta hátra, sem a legcsekélyebb nyomot, amely hozzávezette volna a boldogtalan ifjut. Szobájának asztalán levélkét találtak a György cimére. Amikor nagy sietve, izgatottan fölszakitotta a borítékot, csak ezt a pár szót olvasta belül:

- Isten áldja meg! Jobb igy!

Györgyre borzasztó hatást tett ez az eset. Rögtön utra kelt és kutatta, nyomozta lázas türelmetlenséggel az eltünt leányt. Hasztalanul. Betegen, bánatos arccal tért haza egy napon s elmondta nekem, hogy milyen csapás érte.

Hónapok teltek-multak el és György állandóan buskomor volt. Végre egy este roppantul izgatottan rontott be hozzám s igy kiáltott:

- Magda, láttam őt, láttam őt!

A szegény fiu annyira boldognak látszott, hogy magam is örültem vele együtt.

- A villamoson történt - folytatta. Sötétedett s nem vettem észre mindjárt, pedig éppen mellettem ült. Ő ugy tett, mintha először nem ismert volna rám... Ó Magda, olyan boldog vagyok!

Lehajtotta a fejét és zokogott, mint egy gyermek.

- A Kálvin-tér sarkán leszállt - folytatta György és kérve-kért, hogy távozzam. De erre nem voltam képes. Nem akartam elveszteni, miután őt végre megtaláltam. Meg kellett mondania legalább annyit, hol lakik. Tudod, ő...

Megakadt az előadásában.

- Mondd hát!

- Komorna!

- Csodálatos! - kiáltottam és a hangom bizonyára elérttette a csalódást, a melylyel ezt a közlést fogadtam. - Komorna? Hiszen ugy szerepel, mint uridáma, festőnő. S attól kellett tartanom, hogy a testvérem valami kalandornőt ajándékozott meg a szerelmével.

Minden fáradtságom kárba veszett, hogy visszatartsam a további lépésektől. Telt-mult az idő, de a bátyám állhatatos maradt.

Ez a dolog egyre inkább elidegenitett minket egymástól.

Ha nem is beszélt róla György, tudtam, hogy találkozik a nővel, akiért mindenre képesnek mutatkozott. Képzelheted, Dénes, hogy mennyire boldogtalanoknak éreztük magunkat idehaza.

Persze, az ügy nem sokáig maradt titokban, akadt „jóbarát”, aki szegény anyámnak elmesélte.

Körülbelül ez az, amit elmondhatok. György nem változott. Egyetlen pillantásért órákig elvár a ház előtt, ahol a nő lakik. S ez a nő nem akar tudni a szerelméről, most is arra kéri, hogy hagyja békében. Hát nem rejtelmes nő ez?...

Most hirtelen fölpattant az ajtó s az öreg Fényes jelent meg, ujsággal a kezében. Óriási izgalomban sietett Magdához s rólam tudomást se vett.

- Magda, - kezdte - a meggyilkolt nő...

- Kicsoda?

- Seress Ella.

- Lehetetlen, atyám.

- De igen... olvasd magad!

A meglepetéstől elnémulva vette át az ujságot Magda. Atyja most hozzám fordult s azt mondta:

- Nagyon különös, Biró, hogy ön ebbe az ügybe belékeveredett. Nyiltan beszélhetek most önnel. A nő, akit megöltek, a György kedvese volt... Nagyon szomoru napokat szerzett nekünk... Hála istennek, elmultak... De hogyan jutott eddig a szegény? És hogyan került ön az afférba?

Az öreg ur komolyan nézett rám és miközben egész sereg kérdéssel halmozott el még, gondosan figyelte minden mozdulatomat.

Kezdtem magamat kellemetlenül érezni. Csak nem mondhatom el az igazat!

Hiszen akkor kiderül egyetlen fiának - a Magda bátyjának! - bünössége. Ha meg hallgatok, magamat keverem gyanuba.

- Nos? - kérdezte az öreg ur hosszu, kinos szünet után.

Észrevettem, hogy izgatja a dolog. Elmondtam hát - ugyanazt, amit a rendőrségen bediktáltam, egy szót se többet.

- Leszurták, mondja ön?

- Szivendöfték.

- Valamelyik udvarlója volt a gazember. Bizonyára volt neki több gavallérja. Mondtam azt Györgynek sokszor, de nem hitte... S ön azt állitja, még ott volt a bünös, mikor odaért. Hát nem foghatta meg?

- Hirtelen kerültem oda, másutt jártak, elhiheti, a gondolataim. Mire a helyzettel tisztába jöttem, elszaladt a férfi.

Az öreg ur hihetetlenül nézett rám. A hazugság sohsem volt kenyerem s megérezhette, hogy valamit titkolok. A tekintete egyre élesebb, áthatóbb lett, mintha a lelkembe akarna olvasni, - aztán fölállt s elhagyta a szobát.

Egy ideig halálos csönd volt a szobában, csak néha szakitotta meg egy-egy elnyujtott kiáltás. A rikkancsok orditoztak odakint.

- Dénes! - György volt?

Hallgattam s a szivem hevesen dobogott.

- Dénes! - mondta ujra a különös hang - az a férfi György volt?

- Igen.

- S azt hiszed, hogy ő gyilkolt?

A leány felállt, a szeme szikrázott, keze ökölbe szorult s egész alakja remegett a felhevüléstől.

- Hiszed, hogy ő a tettes? - ismételte.

- Hát mit gondoljak, Magda? Láttam, amint föléje hajolt a nőnek, kezében a tőrrel, a saját velencei tőrével, amely az iróasztalán feküdt azelőtt. Nézd meg, - a tőr nem lesz már a helyén.

- Ugy? Te ott találtad? De téged nem lestek-e meg ugyanott, a nő órájával kezedben? Tolvajnak tartalak-e én azért? Ugy, ugy, te ott találtad!

- De Magda, el kell ismerned...

- Elismerni? Semmit, Dénes!

Hirtelen eszébe jutott valami.

- A te műved, Dénes, hogy Györgyöt üldözik. Hogy magad szabadulj, a gyanut ráterelted.

Kezdtem most visszanyerni a nyugalmamat.

- Magda - kezdtem - hallgass rám, higgadtan. Györgyöt én a legkevésbbé sem gyanusitottam meg, a nevét egyáltalán ki sem ejtettem. Nem látod a lapokból, hogy maga terelte a gyanut magára azzal, hogy elszökött s a tőrt közben eldobta? Most sincs még rajtam kivül senkinek a legcsekélyebb sejtelme sem róla, hogy ki a tettes. György még mindig elmenekülhet.

- Menekülhet? Mit jelentsen ez? Természetesen önként jelentkezni fog, hogy elmondja, mit keresett azon a helyen.

Magda lassankint higgadtabb lett, mert belátta, hogy az ellenem irányuló gyanu helytelen és igazságtalan volt, én pedig igy folytattam:

- El tudod képzelni a helyzetemet és sejted, mekkora kínt állottam ki azóta, hogy ott láttam Györgyöt?... De legnagyobb gyötrelmem az, hogy bennem kételkedtél.

- Bocsáss meg, Dénes, - könyörgött Magda sápadtan és reszketve.

Letérdeltem előtte, megfogtam hideg kezét és gyöngéd, becéző szókkal illettem.

- Bocsáss meg, drágám - mondta ujra és megsimogatta a homlokomat. - Elvesztettem a józan eszemet, hogy csak egy percre is olyat gondolhattam - rólad.

Karomba vontam s ezzel mindent elfeledtünk.

Nagysokára megkérdezte Magda:

- Ó, Dénes, hol lehet most György?

Együtt tanulmányoztuk a hirlapok tudósitását s igy tudtuk meg, hogy a nyomát Pozsonyig követték.

- Kedves, jó Dénes, menj utána, keresd föl! Beszéld rá, hogy térjen vissza és tisztázza magát a borzasztó vád alól.

- Lehetetlen, Magda. Ez botorság volna. A legjobb, amit tehet, az, hogy az országot minél előbb elhagyja.

- De hogyan teheti ezt, mielőtt az ártatlanságát nem bizonyitja be?

- Attól félek, hogy az egyáltalán nem sikerül.

- Hogyan? Te még mindig bünösnek mered tartani a bátyámat?

Hallgattam.

Meg nem ingatható hite a György ártatlanságában - csodálatosnak tetszett.

- Remélem, Magda - szóltam később - hogy ártatlan. De akármi történik, mi az egymáséi vagyunk. Sose felejtsd el, drágám, hogy akár bünös, akár nem - te az enyém vagy!

- Nem! - kiáltott Magda fölpattanva. - Ha György bünös, akkor nem lehetek a felesége. Egy gyilkos testvére sohasem viselheti az ön nevét. Az eljegyzést fölbontjuk!

IV.
A hurok összehuzódik.

- Ha György bünös, akkor nem lehetek a felesége.

Mint valami halálharang hangjai, ugy csengtek-zugtak ezek a hangok a fülembe, amikor a Vilma-nyaralót elhagytam. Tegnap még egyetlen emberrel se cseréltem volna a világon: hisz Magda igent mondott. És most? Sulyos föltételt kötött a szavához, olyat, amely bizonyosan sosem teljesülhet, amely magányos, nyomoruságos életre kárhoztat.

Ilyen szomoru gondolatokkal eltelve ballagtam hazafelé. Akár a holdkóros, ugy vánszorogtam föl a városligeti fasorban, a midőn egyszerre ismerős hang riasztott meg.

Az a rendőrtisztviselő volt, aki tegnap kihallgatott és sajnálkozva bár, de lecsukatott.

- Remélem, mérnök ur, - mondta - hogy nem ártott meg az éjszakai szállásunk. Látom, hogy nagyon komor, de hát erről nem tehetünk s hiszem, hogy gyorsan elmulik a keserüsége.

- Köszönöm az érdeklődést, fogalmazó ur. Egy jó, alapos alvás rendbe szedi az idegzetemet. Tudom, hogy ön nem tehetett másképp; bolondság volna ezért szemrehányást tenni... Hallott ujabbat a gyilkosságról?

- Igen, - válaszolt - nagyon furcsa dolgokat fedeztünk föl. Azt hiszem, ön is csodálkozni fog rajtuk.

Égtem a vágytól, hogy többet halljak.

- Mondja el, kérem, miről van szó.

- Még az éjjel hozták a főkapitányságra a tőrnek egyik darabját s egy villamos kalauz vallomása alapján a tettes nyomát is követni tudtuk Pozsonyig. Ma délután azt is megtudtuk, hogy az áldozat komorna volt a Kálvin-tér egyik házának tulajdonosánál s egy előkelő családból való fiatalemberrel viszonyt folytatott.

A rendőrtiszt kutató szemmel nézett reám, mintha valami megjegyzést várna, de aztán folytatta beszédét:

- Később beállitott hozzánk a Metropole-szálló portása és nagyon fontos vallomást tett. Tegnap három vagy négy ur jelent meg a szálló előcsarnokában. Vártak, ugy látszik, valakit s eközben meglehetősen nagy hangon társalogtak, ugy, hogy a portás mindent hallott. Fegyverekről is beszéltek a többi közt s egy Horvát nevü ur emlitést tett egy ritka, hófehér üvegből készült tőrről, melyet az előző estén egyik barátjánál csodált meg. Fölkerestem ezt a Horvát nevü urat és megkértem, hogy mondjon el mindent a tőrről meg a gazdájáról, de ő csodálatosképpen roppantul vonakodott. Nagynehezen mégis kivettem belőle, hol és kinél látta a tőrt. Ez a tárgy, ugy látszik, egy Fényes György nevü ur tulajdona.

Éles tekintetet vetett rám a rendőrtisztviselő.

Most történt először, hogy a György nevét összeköttetésbe hozták a gyilkossággal s nyomban eszembe is ötlött, hogy a vég kezdete is itt van.

De erőt vettem magamon; arcomnak egyetlen vonása el nem árulta, mire gondolok.

A tisztviselő aztán igy folytatta:

- Nem mondta ön, mérnök ur, hogy a tegnapi estét Fényes András nyugalmazott államtitkár házában töltötte?

- Hogyne!

- A Vilma nyaralóban?

- Igen.

- Ezt a pontos cimet sikerült Horváth urtól megtudnom... Akkor talán az üvegtőrt is látta, amely a Horváth figyelmét magára vonta? Nem volt ott a Fényes György iróasztalán?

- Bizony nem emlékszem rá, - feleltem. - De nem tudom belátni, hogy milyen összefüggésben van éppen ez a tőr a büntettel? Sok ilyen kis fegyver lehet még Budapesten. A régi velencei köztársaság idejéből valók s ma már tömegesen gyártják, mert nagy utána a kereslet a műkereskedőknél.

- Persze, persze, - mondta a fogalmazó, - de mégis nagyon szeretném éppen azt a tőrt látni. Ugy veszem észre, hogy éppen a méltóságos ur villájából jön s talán megmondhatja, hogy Fényes György urat otthon találom-e?

- Nem láttam őt, amikor kint voltam; de közben természetesen hazatérhetett.

- Nagyon jó volna! - mondta szárazon a rendőrtisztviselő. - Ugy vélem, fontos adatokat kaphatok tőle... Most jut eszembe, hogy nem is mondtam el önnek, ki az a férfi, akit a megölt asszonyhoz gyöngéd kötelék füzött. Megint olyan érdekes véletlen: ugyanez a Fényes György.

Gyorsan rám nézett, aztán rideg hangon folytatta:

- Ez az utóbbi ténykörülmény hihetőleg ismeretes ön előtt?

- Igen, hallottam róla egyet-mást.

- Az ilyen dolgok mindig valami kisebb-nagyobb szakadást idéznek elő a családban. A fiatal urak bolondoznak, nem hallgatnak ilyenkor az öregekre s a józan észre, - ugy-e, mérnök ur?

A fogalmazó nyilván ki akart venni belőlem valamit s ezért feleltem a következőket:

- A jelen esetben nem ugy van, fogalmazó ur! Fényes György barátom, derék és nagyjövőjü tisztviselője az igazságügyminiszteriumnak, tiszta és tiszteletreméltó karakter, akire egyáltalán nem lehet ráfogni, hogy rendetlen életet folytat... De bocsánat, vége a szabad időmnek, fogalmazó ur, várnak rám.

- Hát isten áldja meg, mérnök ur. Most a barátjánál teszek látogatást, - remélhetőleg otthon találom.

Amikor a rendőrtisztviselőtől bucsut vettem, jól tudtam, hogy a végzet lecsapni készül sulyos öklével Fényes Györgyre. Biztosra lehetett venni, hogy kiadják ellene az elfogató parancsot, mihelyt fölfedezik, hogy elhagyta otthonát.

Tisztán láttam a magam utját. Mig a törvény szolgái bizonyitékot bizonyitékra halmoznak a bünösségéről, nekem mindent el kellett követnem, hogy az ártatlanságát beigazoljam.

Amint Magda bizalma egyáltalán meg nem ingott, épp ugy nem volt szabad nekem se habozni, tétlenkedni, semmit elmulasztani, ami célra vezethet.

V.
Meglepő fölfedezés.

Nehéz szivvel váltam el a rendőrfogalmazótól. Mindent, ami a Vilma-nyaralóban történhetik, előre jól tudhattam.

Magda később pontosan elmondta, ami bekövetkezett, - amit könnyü volt megjósolnom. György persze nem volt otthon és a távolmaradásáról nem adhattak felvilágositást.

Ellenben megállapitották, hogy a szobája iróasztalán hevert egy üvegtőr, amely nemrég eltünt onnan s a fotografiája, amelyet a fogalmazó kivánságára előadtak, pontosan egyezett annak az embernek a személyleirásával, akit a tettes üldözői leirtak.

Konstatálták továbbá, hogy György tegnap este szmokingban távozott hazulról; végül pedig azt, hogy az áldozattal közelebbi ismeretségben volt.

Mindez elég bizonyitéknak látszott s még aznap este kiadták az elfogató parancsot Fényes György ellen a Seress Ella meggyilkolása miatt.

Rettenetes napok voltak ezek a család számára. A bánat s a legiszonyubb gondok napjai, amelyek különösen az öreg szülőket viselték meg.

Az apa már nem kételkedett fiának a bünösségében. Ellentállás nélkül vett rajta erőt a legborzasztóbb fájdalom. Teljesen megtört.

Nem ugy az anyja. Ő is mélyen megrendült ugyan, sőt a hirtelen csapás annyira lesujtotta, hogy az ágynak dőlt; de sohasem beszélt a gyilkosságról, - minden gondolata a szeretett fiáé volt. Megható gyöngédséggel beszélt a gyermekéről s minden látogatóhoz az volt az első kérdése, hogy nem jött-e róla értesités?

Erős csak Magda maradt s ő nem is nyitotta szóra az ajakát.

Az igaz, hogy eléggé beszédes volt sápadt arca, meg szomoru tekintete.

De egyetlen szóval sem árulta el lelkének állapotát. Nyugodt volt és meggondoltan végezte a tennivalóit.

Aztán megjött a jelentés György letartóztatásáról s ugy tetszett, mintha valamennyien ezt vártuk volna.

Szinte megkönnyebbülten sóhajtottunk föl: legalább megkerült, - nem lett öngyilkossá. Az a hir jobb volt, mint a bizonytalanság, amely lidércnyomásként nehezedett ránk.

Amikor Magda értesült róla, hogy a testvére megbetegedett, nyomban utrakelt az angolkisasszonyával együtt Pozsony felé, amelynek kórházában Györgyöt egyelőre elhelyezték. Szivesen mentem volna én is vele, de hallani sem akart erről, hanem arra kért, hogy távollétében gondozzam, vigasztaljam öreg szüleit és készitsem elő a védelmet.

Nyolc nap alatt Györgynek az egészsége helyreállott annyira, hogy utra kelhetett.

Erős födözettel Budapestre kisérték s az ügyészség alkotmány-utcai fogházába szállitották.

Megkezdték ott a kihallgatását s az összes tanuk is sorra kerültek. Magam szintén kaptam idézést a vizsgálóbirótól.

Kénytelen voltam vele, hogy kimeritő vallomást tegyek és ez legjobb akaratom ellenére is nagyon terhelő volt rája nézve.

A szegény ifju álhatatosan megmaradt az ártatlansága hangoztatásánál, de a védőügyvédje mindegyre kevésbé bizott a munkája sikerében. A fiatal fiskális, dr. Ács Jenő lótott-futott, mindenfelé mentő-bizonyitékokat igyekezett szerezni, kiváló buzgóságot és ügyességet árult el dolgaiban, de még sem tudta - legalább eddig - tisztára mosni a védencét.

Kiderült, hogy a vádlott állandóan várta Seress Ellát, amikor hazulról távozott és többször látták a kiséretében.

Az emlékezetes estén is együtt sétálgattak s visszatérésük alkalmával a József-utcában hangos szóváltásuk volt.

S a büntettet előre tervezte - magához vette a tőrt.

Nos, az eset igy a legtisztább volt s a fiatal ember élete nyilvánvalóan csak vékony hajszálon függött.

A vizsgálat utóbb még fontosabb és különösebb részleteket deritett ki.

...Közben engedelmet kértem rá, hogy a foglyot meglátogathassam.

Mennyire megváltozott! A vonásai megnyultak, lesoványodott, arca beesett és mély ráncokat szántott a gyötrődés bágyadtfényü szeme alá. Ez volna az én életvidám, viruló barátom?

Amikor meglátta a vendégét, régi, kedves mosolyának halvány mása jelent meg rokonszenves arcán.

- Te vagy Biró?!... Persze, tudtam, hogy el fogsz jönni... Nem borzasztó ez?

Fölzokogva rejtette el az arcát megvékonyult ujjai közé...

Én erősen föltettem magamban, hogy megtudom ezuttal: ártatlan-e mégis, vagy nem s ezért kertelgetés nélkül megkérdeztem:

- György, az istenért, mi vitt rá erre a lelketlen tettre?

Visszahanyatlott, mintha az arcába csaptam volna. Aztán nyiltan szembenézett s igy szólt:

- Te beszélsz igy, Biró? Csak ennyire ismersz? Én ölném meg Ellát? Isten a tanum, hogy bármely percben odaadtam volna érte az életemet! Biró, én esküszöm mindenre, ami szent, hogy semmi részem nem volt a halálában!

- Mondd el pontosan, mi történt azon az éjszakán. Mi eget-földet megmozgatunk, hogy bizonyitékokat gyüjthessünk. A te vallomásod talán némi világosságot hoz ebbe a bonyolult ügybe.

- Ó, Biró, milyen iszonyu az, - oly gyakran ismételni! Együtt sétálgattunk s visszatérőben ismételten döntő nyilatkozatot akartam Ellától kapni. Azt szerettem volna, hogy elfogadhatón megokolja: miért nem lehet a feleségem? De ő vonakodott és kért egyben, hogy mégis hagyjam el, mert a kitartásommal csak nyomoruságba dönteném mind a kettőnket. Megragadtam a kezét és könyörögtem, hogy legyen részvéttel irántam. Ő szabadulni igyekezett, de én nem akartam elereszteni s ezt valamelyik arrajáró bizonyára verekedésnek tarthatta. De végre is minden fáradságomat sikertelennek kellett látnom, mert ő egyáltalán nem lágyult meg s fel kellett hagynom abban a reményben, hogy máskor talán eredménynyel fog járni a rábeszélésem. Elváltunk. Nem messzire jutottam még - legfölebb harminc lépésnyire - amikor elfojtott kiáltást és tompa esést hallottam. Visszanézek. Látom, hogy Ella a földön fekszik s egy férfi tőle elszalad. Segitségül sietek s az első, amit észreveszek, a rémes tőr a mellében. Félig eszméletlenül kisérleteket teszek a kihuzására és a hegye belétörik... Abban a pillanatban jöttél te oda. A többit tudod.

- És a tettes? - faggattam - adhatsz róla személyleirást?

- Lehetetlen. Sötét volt s aztán csak a szegény leánynyal törődtem. Egyáltalán nem emlékszem rája.

Összeszorult a szivem. Ha többet semmit nem tud, ami mellette szólna, akkor a reménységünk mindenesetre elenyészőn csekély.

Melyik bíróság hisz az ilyen előadásban, amelyet a legkisebb konkrét bizonyság sem erősit meg, sőt ellenkezőleg: egész tömeg megdönthetetlen ténykörülmény áll vele szemben.

Őszintén be kell vallanom, magam se hittem a kijelentéseiben.

S attól tartok, hogy arcom elárulta az érzéseimet, mert olyan bánatosan nézett rám, mintha ezt akarná mondani:

- Ha te is kételkedsz bennem, ó barátom, mit várhatok azoktól, akik nem ismernek?

Mit érek azonban most az érzésekkel? Tényekre volt szükségem s egyetlen lépéssel nem közeledtem még a célhoz.

- Hát nem mondhatnál valamit a családi viszonyairól? - kérdeztem Györgytől. - A rendőrség sem tud egyebet, minthogy egyedülálló hölgy volt.

- Nem tudok semmit. Éreztem ugyan mindig, hogy valamit titkol előlem, de hát nem akartam tolakodónak látszani s a maga jószántából nagyon keveset mondott. Se a szüleiről, se a multjáról nem tett említést s ha én ravaszul rá akartam terelni a beszélgetést, nyomban észrevette a szándékomat és visszautasitotta azt. Gyöngéden és egyben határozottan. Egyet azonban biztosan tudok, tisztán látok: jó családból származott s nem arra nevelték, hogy alantas helyzetben, aféle szolgarendü állást foglaljon el. Akárhányszor megállapitottam, hogy ez a nő csakis előkelő, gazdag családban nőhetett föl és a jó nevelés összes előnyeit élvezhette. Később talán meghalt az apja és tönkremehettek; a bánat s a gond korai sirba vihette édesanyját. Most az egyetlen gyermek, az önálló természetü, nemesen büszke gondolkozásu leány nem akart a rokonai, ismerősei kegyelemkenyerén élni. Vagy tán eleinte tett is kisérletet s az egyénisége nem szenvedhette el a megalázó segitést. Isten tudja, mennyi lelki gyötrelmet állott ki, amig abba az állásba jutott, amelyben én találtam. A titok homályát, amely őt és halálát burkolja, nem próbálom meg eloszlatni, mert aligha tudnám... Rablógyilkosság itt nem történhetett. Olyan közel voltam, hogy a tettesnek lehetetlen volt a holttestet kifosztania s a gyilkosság elkövetésének módja egyáltalán azt bizonyitja, hogy nem is gondolt rablásra...

Fényes itt elhallgatott és fáradtan hajtotta le a fejét reszkető kezébe.

Éreztem, hogy nincs célja további kérdezősködésnek ebben az irányban, a gyilkosság részleteiről nem mondhat egyebet, ami döntő fontosságu volna. Miután elbeszélte mindazt, amit tudott, barátommal szemben csak kegyetlenség volna tovább is feszegetni ezt a kinos témát.

Különben is elérkezett távozásom ideje; sietős tennivalók vártak rám másfelé.

- Mondd, György - kérdeztem még - van legalább arcképed tőle, amit átadhatnál? Meg vagyok győződve róla, hogy nagy segitségünkre lehetne. A fotografiával kezemben valószinüleg inkább boldogulhatnék s talán egész multját földerithetném.

- Van egy kép, - felelte György - hosszas kérésemre adott, bár nem szivesen. Az arckép otthon van, a fehérnemüs szekrényem baloldali, felső fiókjában, ahol a zsebkendőimet tartom... egészen alul egy piros-selyem báli zsebkendő alatt. Szólj Magdának, hogy keresse ki.

Ezek után távoztam. Nehéz szivvel bucsuztam el Györgytől. A föladatom nehézsége elrabolta reménységemet.

Még aznap megszereztem a fotografiát. A kabinet-kép egy feltünően szép leányt ábrázolt s eleinte alig tudtam hinni, hogy ez volt a boldogtalan teremtés, aki az utca sarában előttem feküdt.

Az arcról egy tiszta lélek derüje és boldogsága sugárzott le s olyan női arc volt, amelyet soha el nem felejtünk, ha csak egyszer láttuk is.

Dus, fekete hajkorona, alul szépen ivelt homlok és kifejezésteljes, gyönyörü szempár látszott. Az áll határozott vágásu és rendkivüli energiát mutató; szinte érezhette az ember, hogy olyan nőé, aki nem enged magával packázni. Egy lágy vonás a telt ajkak körül ellenben olyan benyomást tett, mintha nagyon vágyakoznék valaki után, aki érte él-hal, akihez vonzódik s akit szeretetének egész gazdagságával el tudna árasztani.

Egy pillanatig mosolyogtam aztán, hogy mindezt elgondoltam róla. Lombroso tanár, a minden arcvonásból valamire következtető - s olykor komikusan következtető - tudós jutott az eszembe.

De annyi biztos, hogy nem mindennapi arc volt. Ritkamód nemes nőnek, igazi race-nak kellett lennie. És jólelkü nőnek.

Annál megrenditőbb volt, hogy életének olyan borzasztó vége lett...

A fotografus nevét eltüntették a képről, valami „radirgummi”-val vagy késkaparással. De nem annyira, hogy apró nyomai ne maradtak volna. Csakhogy ezek annyira csekélyek voltak, hogy belőlük nem lehetett kiokosodni.

Legközelebbi utam a főkapitánysághoz vezetett. Még mindig lehetségesnek tartottam azt, hogy Ella rokonai, ösmerősei, barátai aggódván az eltünése miatt, bejelentették azt a rendőrségen s talán ők is szolgáltattak használható adatokat.

S akkor esetleg a fotografiáját is átadták a nyomozás megkönnyitése céljából.

Elmondtam, hogy mit óhajtanék, dr. Gábor Béla fogalmazónak, a nyilvántartó-osztály vezetőjének. Udvariasan bevezetett a nagyterembe és gondosan átnéztük a legutóbbi években eltünt összes nők arcképeit.

De hasztalanul. Nem akadt köztük egy se, akinek a vonásai csak hozzávetőleg is hasonlitottak volna az Elláéhoz s végre is abba kellett hagynunk a reménytelen munkát.

Már éppen el akartam tenni a fotográfiát, amikor dr. Gábor Béla a lekapart név helyére mutatott és ezt a véleményét nyilvánitotta:

- Higyje el, uram, itt van a talány nyitja. Mihelyt ezeket a betürészeket kiegésziti s a szavakat elolvashatja, megnyerte a játékot.

- Igaza lehet, - válaszoltam - de attól félek, hogy éppen az nem sikerül.

- Az ön helyén nem nyugodnék bele igy, nem állanék meg az ilyen akadály előtt. Vizsgálja meg mikroszkoppal, mutassa meg irásszakértőknek, aztán csináltasson fakszimiléket s ezeket a másodlatokat küldje szét mindenfelé, hogy sokan lássák.

Beláttam, hogy az ötletes rendőrtisztviselőnek igaza van. Hiszen ez kitünő gondolat!

De hogyan valósitsam meg? Ezen töprengtem hazamenet.

A New-York kávéház előtt jutott eszembe, hogy ott csaknem mindig találok ujságirókat s ők értenek az ilyen reprodukciós dolgokhoz.

Rá is akadtam odabent egy régi ismerősömre, aki valamikor az egyetemen kollegám volt s megszólitott, mielőtt észrevettem volna.

- Szervusz Biró! Gyere ide.

- Szervusz Hetényi, jó, hogy itt vagy.

- Tudsz talán valami érdekes ujságot a gyilkosság ügyében? Add át a lapomnak.

- Ha lesz érdekes részlet, ami közlésre való, egyenesen hozzád megyek. De most én kérek szivességet.

Elmondtam, hogy miről van szó és Hetényi Imre barátom nyomban fölvilágositott.

- A dolog egyszerü. Ez egy rejtvény, amit külön plakátra nem nyomtathatsz le, mert nem terjesztedheted szét a szükség szerint. Hanem keress egy nagyon elterjedt lapot, lehetőleg képes folyóiratot, amely egész héten át az emberek kezében van s abban reprodukáltasd.

- De hol?

- Én munkatársa vagyok a Budapesti Életnek is. Kieszközlöm, hogy ingyen közöljék.

- Hogyan?

- Mint rejtvényt. Igy nem tünik föl a dolog s nem is kell összeköttetésbe hozni a gyilkossággal. Száz meg százezer ember olvassa, próbálja megfejteni s az igazi tettes sem fogja gyanusnak találni.

Megköszöntem a jó tanácsot s megállapitottuk, hogy közzé tesszük a rejtvényt, amelynek a megfejtője jelentékeny jutalmat kap. A föladat az volt, hogy kiegészitsék a következő hieroglifaszerü betüdarabokat:

Azt is odairtuk a talány alá, hogy megoldását magunk sem ismerjük, csak azt tudjuk, hogy egy fényképész szignuma lehet, de bizonyára számos olvasónknak módjában van a megfejtése, mert birtokukban lehet ugyanannál a fényképésznél csinált fölvétel, amelynek aláirását a fönti rejtvénynyel összehasonlithatják. Szóval nem közönséges talányról van szó, de egyelőre nem mondhatjuk el az olvasóknak, miért tettük közzé. Annyit most is elárulunk, hogy szenzációs okunk van erre.

Néhány nap mulva az ország minden részébe eljutott a Budapesti Élet. Ezer meg ezer ember olvassa a Felvidéken éppugy, mint a Nagy-Alföldön, vagy Erdélyben.

S a szétküldés után huszonnégy órával már halomszámra jöttek a megfejtések, amelyeket ujságiró-barátommal gondosan átnéztem.

Nagyobbrészük egészen helytelen volt, néhány pedig az első szempillantásra jónak látszott, de a körülményesebb vizsgálat kideritette a tévedést.

Este kaptuk az első megfejtést, amely végre pontosnak látszott s később tényleg annak bizonyult. Ezt egy budapesti könyvvezető küldte be. Kétségtelenül azonban nem tudta bebizonyitani az igazát, várnunk kellett még tehát a dij kiadásával.

Másnap a következő táviratot kaptuk:

> Megfejtés következő: Dunky fivérek Kolozsvár. Levél megy. Jeszenszky, a Dunky-cég alkalmazottja.

Próbát tettünk, hogy e szerint állitsuk össze, illetve egészitsük ki a hieroglifákat, de nem sikerült. Vártunk tehát a jelzett levél megérkezéseig.

Tömegestül jöttek a levelek, de Jeszenszky ur értesitését még harmadnap sem találtuk meg köztük.

A fényképész többet is tett annál, a mit igért: negyednap délelőtt tizenegy órakor beállitott a szerkesztőségbe, amikor éppen ott tartózkodtam.

- Dolgom akadt Pesten - mondta a bemutatkozás után - hát azt gondoltam, hogy legjobb lesz, ha személyesen jelentkezem.

- Nagyon köszönöm. A betüi azonban nem illenek ide, hiába akartuk kiegésziteni.

- Nehéz is. Ez különös, szecessziós irás, amit csak kevés fénykép-kartonra alkalmaztunk megkülönböztetésül. Hoztam magammal néhányat, tessék összehasonlitani. Mindjárt könnyebb lesz a dolog.

Csakugyan jól megnéztük s igy hajszálnyira pontos volt a hasonlatosság. A fotografusnak igaza volt.

A fölhevüléstől remegve nyujtottam át neki a végzetes jelentőségü arcképet.

- Tehát ez az ön fölvétele? - kérdeztem.

Egy pillantást vetett rá s igy felelt:

- Igen.

- És a hölgy? Ismeri?

- Hogyne! Az ilyet nem felejti el az ember egyhamar. Ez Telkessy Flóra grófkisasszony, a hires gróf Telkessy László leánya.

VI.
A grófkisasszony titka.

Az öröm csaknem elbóditott, hogy végre nyomra jutottam s legalább az első lépést megtehettük a titok felderitésére.

Rögtön eszembe ötlött, hogy a rendőrségen hallottam, illetve láttam a Telkessy Flóra grófkisasszony nevét, amikor a különböző fotografiákat elém raktak.

Hogyan történt azonban, hogy a fényképét is nem láttam ott?

Ujra elsiettem a főkapitányságra, hogy meggyőződjem a dolgok állásáról s legnagyobb meglepetésemre egészen más, csöppet sem hasonló fotografiát láttam ott a neve fölött.

A tisztviselők is, akiket figyelmeztettem rá, nagyon elcsudálkoztak és aztán az öreg Telkessy grófhoz fordultak fölvilágositásért.

A gróf kijelentette, hogy a rendőrség-őrizte kép nem ugyanaz, amelyet ő beküldött, amikor leánya eltünt és nem emlékszik rá, hogy ezt az ujabb fotografiát valaha életében látta volna.

Szépen voltunk! Már ugy örültem, hogy egy lépéssel előbbre jutottunk és ime, ujabb talány, uj bonyodalom állott az utunkba.

Mindenekelőtt arra volt szükség, hogy hiteles módon megtudjuk, hogy kicsoda az a nő, akinek a sorsa olyan iszonyu titokba burkolódott s ennek az érdekében azonnal összeköttetésbe léptem Telkessy gróffal.

Különös ember volt ez a gróf.

Arisztokrata tetőtől-talpig, a legtökéletesebb világfi, de jéghideg az idegenekkel való érintkezésben. Leányának a halála borzasztóan érinthette, de a világnak erről semmit nem volt szabad tudnia, észrevennie. A gyermeke ránézve már évek óta meghalt.

Beszélgetésem rövid ideig tartott vele.

Udvariasan sajnálkozott, hagy nem szolgálhat a leányáról olyan felvilágositással, amelynek célomra vonatkozólag fontossága lehetne.

Leánya - ugymond - a tudomása és akarata nélkül hagyta el a házat s azóta mitsem hallott felőle.

Itt nem jutok dülőre, tisztán láttam. Másfelé kellett fordulnom s ezuttal a véletlenre biztam magamat.

Annyit megtudtam, hogy Szabolcsy Mihály, egyik régi barátom és iskolatársam a gróf erdélyi birtokának közelében lelkészkedik. Haladéktalanul fölkerestem őt.

Elmondta, hogy a meggyilkolt nőt jól ismerte s az eltünése előtt éveken át érintkezett vele. Ő volt az első, aki hangsulyozta, hogy a gróf leánya asszony volt, nem hajadon.

Husz esztendős sem volt még, amikor nyomaveszett.

Nagyon szerencsés, vidám-kedélyü nőnek tartották és mindenki szerette. A jószivü, szép, művelt és szellemes hölgy élénk részt vett a társaséletben, s különösen szerette a sport, a testedzés különböző fajtáit.

Természetes, hogy nem volt hiánya kérőkben, de ő senkit meg nem hallgatott, amig föl nem tünt egy Dévényi Artur nevü ember, aki egyébként sok tekintetben nem a legillőbb párti-nak látszott.

Ennek a Dévényinek a multja homályos volt s nagyon kevesen lehettek, akik ismerték.

Amerikában - ezt maga sem titkolta - többféle vállalkozással nagy vagyont szerzett s aztán visszatért hazájába, hogy itt élvezhesse a pénznyujtotta előnyöket. Járt Montekarlóban, Ostendében és Waalban, ahol tudvalevőleg játékbankok virágzanak. Néhány versenylovat is vásárolt s előbb az ügető pályán, majd Alagon futtatott.

Elegáns megjelenésének, sima modorának és főképp sok pénzének segitségével számos jó-barátra tett szert, akik a legelőkelőbb társaságokba is bevezették.

Csakhamar egész sereg meghivást kapott, a többi közt Telkessy gróftól és ezt az invitálást örömmel fogadta. Kezdettől fogva nagyon érdeklődött ugyanis Telkessy Flóra grófkisasszony iránt, bár nem is tolakodott a társaságába, sőt kerülni látszott azt. Nos, ha ez előreszámitással történt, ha megszabott terveket szolgált vele: akkor mesteri ügyességgel végezte a dolgát, mert Flóra grófkisasszony olyan jellem volt, aki meg tudta becsülni a szerénységet, tartóz-kodást.

A jelek azt mutatják, hogy ő adta előbb a férfi értésére, miszerint szivesen látja s Dévényi elég ravasz volt hozzá, hogy ezt az előnyét kihasználja.

A férfi szerette a nőt, - ez biztos.

Hogy-mint eshetett azonban, hogy a nő szivébe fogadta őt, aki se annyira müvelt, se annyira megnyerő külsejü nem volt, mint a grófkisasszony társaságának legtöbb ifju tagja?

Azt mesélik, hogy hipnotizálta a nőt és a titkos ráhatás, a bünös suggestio erejével szerezte meg a rokonérzést, majd egészen a hatalmába ejtette.

Mások szerint talán a férfi szabadabb föllépése, amely odakint, a létért való kemény harcban lett a tulajdonává, vonzóbb hatással volt a nőre, mint az élesen határolt régies formák, a merev arisztokrata szabályok, amelyekhez addig szokva volt.

Akármint történt, Dévényi hamar a Flóra grófkisasszony állandó lovagja lett. Báli teremben, vagy vadászaton, mindenütt a nyomában járt és nyugodt biztonsággal meg is tartotta a helyét.

Hogy a fiatal leánynak megvallotta-e szerelmét, azt csak ők tudhatják, kétségtelen azonban, hogy Telkessy grófot fölkereste és beleegyezését kérte.

Nem kapta meg. Sőt az öreg ur szokása ellenére kijött a sodrából.

Nem hivta meg többé a palotájába és a birtokára.

Flóra grófkisasszonynak a szabadságát is ugyancsak megnyirbálták. Nagyon vigyáztak minden lépésére.

S mégis eltünt. Hirtelen módon, anélkül, hogy a legcsekélyebb nyomot hagyta volna hátra, - mig aztán a József-utcai gyilkosság áldozatában rá nem ismertek.

- Hát Dévényivel mi történt? - kérdeztem a barátomtól.

Ő még itt maradt, amig a közelben bérelt kastélyának szerződése le nem járt. Március elején távozott, állitólag ismét külföldre. Flóra grófkisasszony eltünése, - ugy látszott - nagyon megrenditette. Ugy hallottam, ivásra adta a fejét. Elutazásának napjára is jól emlékszem, mert rövid idővel azelőtt történt a nagy betörés Telkessy gróf kastélyába s ugyanakkor a Dévényi lakásába is.

- És mi a véleménye Flóra kisasszony eltünéséről?

A lelkész vonakodott egy darabig, mielőtt a választ megadta volna.

- Ej mit!... Egész nyiltan akarok beszélni. Megalkottam a határozott nézetemet erről a dologról és ez máig sem változott, bár nincs meg a kétségtelen, erős alapja. Én azt hiszem, hogy Dévényi közrejátszott a leány, illetve most már asszony eltünésében.

- Hogy-hogy?

- Látod, éppen ez az, amit nem tudok. Hiányzik minden bizonyiték a föltevésemre, de mégis határozott meggyőződésem, hogy Dévényi az oka mindennek és - ha még életben van - többet tudna mondani, mint mi valamennyien.

- De hol találok rá?

- Az már a te dolgod. Szivesen elárulnám, ha módomban volna.

A lelkész felvilágositása nem kis mértékben elkedvetlenitett és csöppet sem fokozta bátorságomat.

Végre nagynehezen találtam egy embert, - csak azért, hogy megtudjam tőle egy másodiknak létezését, akiről nem is sejtem, hol van, mit csinál, pedig még nagyobb szükség volna a megtalálására. S az utóbbi még sokkal nehezebben sikerülhet.

Csalódottan tértem vissza Budapestre.

Első dolgom volt, hogy megbizzak egy detektivet Dévényi Artur fölkutatásával.

Minthogy azonban oly keveset tudtunk a személyéről és egyáltalán semmit a tartózkodó helyéről, komolyan nem is reméltem, hogy a gyorsan közelgő terminusig, - amikorra a törvényszéki tárgyalást kitüzték, - valami döntő fontosságu adatot halljak felőle, vagy éppen tőle magától.

VII.
A rejtelmes levél.

Amikor hazaérkeztem, expresslevél várt az iróasztalon. Megismertem a cimzést: nagynéném irta, névszerint özvegy Kerekes Józsefné, egy gazdag ferencvárosi háztulajdonos özvegye.

- Kérlek, - irta rokonom a többi közt - jőjj el azonnal, mert téged érdeklő, fontos mondanivalóm van.

Félóra mulva szalonjában ültem s a következő meglepő történetet hallottam ott.

A nagynéni szokása szerint előbb a betegségéről beszélt, elmondta, hogy lábbaja miatt ritkán hagyja el a lakást, amelyet Beke Mari nevü tizennyolc éves szobalánya tart rendben.

A leány néha egész éjszakán át bujta a könyveket, amelyekben szerelmes históriák voltak. A nagynéni zavartalan, simán folyó életébe csak az olvasás miatt való apró pörlekedés vitt változatosságot, azonkivül nagyritkán a két unokaöcscse. Az egyik hivatalnok Szegeden, a másik katonáskodik Szabadkán.

Különösen az utóbbit kedvelte az özvegy. Nem csuda tehát, hogy roppantul megijedt, mikor ezt a táviratot kapta:

- Lóról leestem, lábam eltört, ma esti vonattal jöjj, ha lehet, Jenő.

Kerekesné nyomban csomagoltatott és nemsokára a vonaton ült, amely unokaöcscséhez vitte.

Alig, hogy gazdasszonya visszatért a pályaudvarról, ahová kikisérte, elegáns ur állitott be a lakásba és csudálkozva kérdezte:

- Hát nincs itthon Tini néni?

- Elutazott, - felelte Beke Mari - Szabadkára.

- Csak nem történt valami baja a Jenő öcsémnek?

A leány elmondta, hogy urnője miért kelt utra. Az idegen viszont tudomására adta, hogy ő a Kerekesné másik unokaöcscse, aki hosszu idő multán, - most a nénikéje látogatására érkezett a fővárosba.

Látszott rajta, mennyire leverte a rossz hir, amit az imént hallott és szomoruan mondta:

- Bevárom most már a nénémet, mert fontos üzleti dolgaim is vannak itt... Valamelyik közeli szállóban bérlek szobát.

Beszélgetés közben nagy fekete bőröndöt hoztak föl a ház előtt álló bérkocsiról. Amikor ezt a császárszakálas rokon észrevette, odaszólt a gazdasszonynak:

- A nagy bőröndöt itthagyom, csak a kézitáskámat viszem magammal a fogadóba.

A leány szivesen ajtót nyitott s a sulyos bőröndöt becipelték a hálószobába, amelynek közepén helyezték el.

A rokon aztán eltávozott, Beke Mari pedig végezte tovább a kézi munkáját. Amikor elkészült vele, nyugalomra tért kis szobájában.

Hogy aztán mi történt, azt igy diktálta a rendőrségi jegyzőkönyvbe:

- Az ágyban olvasni kezdtem. Nagyon érdekes könyv volt. Molnár Ferencnek: „Az éhes város” cimü regénye. Le se tettem a kezemből, amig végig nem olvastam. Egy óra felé járt az idő s a lámpát el akartam oltani. Ebben a pillanatban eszembe jutott, hogy a hálószobában

égve hagytam a gázlángot. Sietve magamra kaptam a ruhámat s kiszaladtam. A hálószoba ajtajánál azonban visszahökkentem, mert belülről zaj hallatszott. A kulcslyukhoz hajoltam s amint benéztem, majd sóbálványnyá lettem.

- Mi lepte meg annyira?

- A koffer mozgott a szoba közepén, pedig egy lelket se láttam körülötte. Még a lélekzetemet is visszatartottam... Halk csattanás hallatszott: a koffer két zárja fölpattant, a födele lassan fölemelkedett és - egy fiatalember szállt ki belőle... Erőt vettem magamon és tovább figyeltem. Egyuttal pedig lassan megforgattam az ajtó kulcsát, ugy, hogy az a fiatal ur ki ne jöhessen a szobából... De nem is akart.

- Hát mit csinált?

- Szépen lassan mindenféle szerszámot szedett ki a kofferből s egymásután nyitogatta ki a szekrényeket, fiókokat. Minden pénzt, smukkot kivett. Megért az a sok drágaság ötvenezer forintot.

- Aztán mi történt?

- Összeszedte a holmit, a kofferbe rakta s maga is visszabujt. Én pedig a szobámba mentem... Ott töprengtem reggelig, amikor a házmesterhez szaladtam és miután a lakást jól bezártuk, a rendőrségre siettem...

A császárszakálas rokon korán reggel beállitott a házba. A házmester azzal fogadta, hogy a gazdasszony a vásárcsarnokba ment s nemsokára hazatér.

- Táviratot kaptam - jegyezte meg a rokon - rögtön el kell utaznom.

A gazdasszony néhány perc mulva megérkezett négy markos detektivvel. Rövid purparlé után lefogták a szépszakálu idegent s eközben az egyik detektiv kezében maradt a - félszakála. A ravasz férfiu ugyanis álszakált ragasztott magára.

Bevitték a rendőrségre, utána pedig a bőröndöt is odaszállitották.

Pompás kis jelenet volt, amikor kinyitották s a betörő kilépett belőle - a detektivek ölelő karjaiba.

Kerekesné másnap hazaérkezett. Persze semmi baja se volt az unokaöcscsének, a hadnagy ur olyan egészségesnek bizonyult, mint soha máskor s a távirat a betörők munkája volt.

Mind a két jómadár álnevet mondott be s a daktiloszkópia, az ujjlenyomat-rendszer segitségével sem tudták megállapitani egyelőre, hogy voltaképpen kicsodák?

Találtak azonban a császárszakálasnál, amikor megmotozták, egy különös levelet. Tolvajnyelven volt irva, de már tiz perccel azután, hogy a kabátjába varrt rejtekzsebben ráakadtak, Székely Vladimir rendőrfogalmazó leforditotta becsületes magyar nyelvre a következőképpen:

> - Kedves Lipi! Vigyázzatok Biróra. Ez a fickó nagyon szimatol, kezd már kellemetlenné válni. A menyasszonyát, Fényes Magdát is figyeljétek meg. Ha kell, bárkit is elteszünk láb alól. H.

Az egyik detektiv megjegyezte:

- Hiszen ez összefüggésben lehet a József-utcai gyilkossággal.

- Nincs kizárva, - mondta Krecsányi detektivfőnök. - Értesiteni kell Biró Dénes mérnököt...

Még aznap délben megjelentem a főkapitányságon. A levelet nem értettem, de nyugtalanitott, mert sejtettem, hogy ujabb veszedelmet rejthet magában. Napokon át fáradoztam a rendőrség segitségével, hogy a gonosztevők személyazonossága megállapitható legyen és hogy a levélirót kinyomozzuk.

Nem sikerült, hiába buzgólkodtam. Végre is mással kellett törődnöm. Ugy számitottam, hogy van fontosabb tennivaló is, majd később fogom a levél talányát megoldani.

Hogy ez a számitás nem volt egészen helyes, az későn, tragikus körülmények közt bizonyult be...

VIII.
Dévényi barátja.

A kétségbeesés örvényének szélén voltam már, amikor föltettem magamban, hogy uj utat keresek, amelyen talán inkább célhoz érek. Gondosan átvizsgáltam a György ellen szóló bizonyitékokat, mérlegeltem az összes lehetőségeket és végigtanulmányoztam a közelgő tárgyalásra beidézett tanuk névsorát is.

Hirtelen szemembe ötlött egy név. A Horváth Lajosé. Ez az ur volt az, akinek a Metropole-szállóban tett megjegyzése Györgyre terelte a gyanut.

Talán ő használhat, mondhat valamit.

Miért ne keresném föl?

Hogyha - mint a portás megjegyezte - sokat járt-kelt a világban, talán összekerült Dévényivel is, sőt esetleg tudja, hol találhatom meg, vagy legalább hallott róla egyet s mást.

Persze nem nagy sánszom volt rá, hogy ezen a módon megtudjak valamit, - de hát a vizbefuló nem kap-e utána a szalmaszálnak is?

Horváth éppen a Metropole-szállóban lakott és amikor odamentem, szerencsémre otthon találtam.

Nagyon meglepett a lakása. Saját butoraival rendezte be, ugy látszik, a szobákat, még pedig pompás butorokkal. Semmi sem volt ott, ami a fogadóban szokásos berendezésre emlékeztetett volna. Az egész helyiség előkelő izlésre mutatott, egy elkényeztetett világfi izlésére.

A kényelmes angol bőrfotelekkel szemben hosszu, drága kerevet volt és keleti szőnyeget is láttam. Valódi indiai selyemből készült függöny takarta el az ablakokat. A faldiszek közt sok ritka, csudás szerkezetü fegyver volt; közte damaszkuszi acélpenge, mór tőr s egy valódi „Andrea ferrera” - amint megjegyezte. Itt-ott egy szép eredeti rajz, sőt festmény, a kandalló párkányán fotografiák s egész csomó porcellán-tárgy az etagére-n.

Maga a házigazda magas, sovány férfi volt; közepes termetü; rögtön szembeötlött rajta a monokli és az előreálló fogsor, aztán egy erős, szurós nézésü szempár és a vékony, nagyon vékony ajak. A széles arc simára volt borotválva s a feje már kopaszodott.

Amikor bekopogtattam, abbahagyta a munkáját - irt éppen - s az éles szemek kérdőn, mondhatnám bizalmatlanul is néztek rám.

- Engedje meg... Biró a nevem, Biró Dénes, - mutatkoztam be. - Engedje meg, hogy zavarjam... A nevem tán ismerős ön előtt a Fényes-ügyből kifolyólag.

- Igen, igen, Biró mérnök ur... emlékszem... Azt hiszem, hogy ez a szék a legkényelmesebb... Parancsol cigarettát? Tessék! Ajánlhatom, magam hozom Alexandriából.

Horváth azután óvatosan bezárta az iróasztala fiókját és hanyagul hátradőlt a székében.

- S hogyan viseli el a szegény György az ő sorsát? - kérdezte. - Bajos, nagyon bajos az állapota. Nem is képzeli, mennyire boszankodtam akkor, hogy elszóltam magamat, bár akaratlanul. De hát, hogyan is sejthettem, mi lesz a következése?

- Persze! Nézetem szerint a legcsekélyebb vád sem terheli önt ezért. Különben legfölebb csak gyorsitotta a katasztrófát, mivel a György elfogatása minden esetre bekövetkezett volna. Sajnos, nagyon szomoru a kilátás ránézve. Remélem, hogy ön, amennyire hatalmában van, támogat a védelmében.

- Ó, örvendek rajta, ha valami módon hasznára lehetek. Nem tudom azonban, hogyan...

- Ezt akarom elmondani, Horváth ur. De előbb föl akarnám világositani, hogy a dolog miért érdekel annyira. Fényes huga a menyasszonyom.

- Hallottam már.

- Nos, igen. Mi erősen meg vagyunk győződve a György ártatlanságáról, ha ellene is szól a látszat. Bizony pár nappal ezelőtt egyáltalán nem biztam a kiszabadulásában, de mióta a meggyilkolt nőről konstatálták, hogy Telkessy László gróf leánya, azóta megint bátorságra kaptam.

- S aztán? - kérdezte Horváth, miután hosszu szünetet tartottam.

- Teljes nyiltsággal akarok önnel beszélni, Horváth ur, - folytattam - mert azt hiszem, valóban segithet. Sokat utazott mindenfelé, tömérdek embert ismert meg. Azt szeretnők tisztázni, hogy mi lett a grófkisasszonyból s hallottuk, hogy valaki világosságot derithetne a titokzatos eltünés homályában. Csakhogy azt a valakit meg kéne előbb találni.

- És ki volna az?

- Egy Dévényi Artur nevü ember. Ismeri véletlenül?

Horváth Lajos féltucat füstkarikát eresztett a levegőbe s aztán sajátságos mosolylyal nézett rám.

- Ismerem véletlenül, - felelt az én szavaimmal. - Valaha közel is állott hozzám, de az utolsó két-három esztendőben nem láttam. Levelet azonban kapok tőle olykor-olykor.

Ez az értesités tulboldoggá tett. Micsoda jó ötlet volt, hogy ezt az urat fölkeressem!

- Ujabban érkezett levele? - faggattam.

- Az utolsó... nézzük csak - Horváth gondolkozott kis ideig - igen, igen, négy hónappal ezelőtt érkezett, ha jól emlékszem.

- És hol volt akkor?

- Osztendéből irt, ahonnan Londonba s később Newyorkba akart utazni.

- Tehát Newyorkban kellene tudakozódni.

Horváth nevetett.

- Lehetséges. De, aki Dévényit ismeri, az tudja, hogy szinte kizárt dolog - az ő nyomát követni. Ha Newyorkot emliti, épugy kereshetjük Floridában vagy San-Franciskóban. Sokat utazik.

- És mit tenne ön ilyen körülmények közt, - kértem a tanácsát.

- Kutasson mindenesetre Newyorkban.

- Van ott egy jó barátom, konzul...

- De ne számitson biztos eredményre. Különben levelet várok tőle s ugy hiszem, nemsokára megjön. Majd meglátjuk aztán a többit. Talán meg van még az utolsó levele, - a cimet esetleg fölhasználhatja... Engedje meg...

- Kérem.

Kinyitott egy szekrény-fiókot és végignézte a kinos rendben összerakott leveleket. Sokáig kotorászott a nagy halomban.

- Attól tartok, - mondta aztán - hogy még sincs itt... Bizony, nincs... Most jut eszembe, sok egyébbel tüzbe dobtam már.

- Kár, nagy kár!

De mégis szerettem volna egyet s mást megtudni erről az emberről.

- Nagyon jól ismerte, Horváth ur?

- Na, igen, - amennyiben három hónapig laktam vele együtt. Nizzában, Montekarlóban. Aztán jó ideig nem láttam, amig végre - három évvel ezelőtt - a csömöri-uti lóversenytéren találkoztunk.

- Mit beszélt akkor?

- Ugy vettem észre, hogy kitünő anyagi helyzetbe került, pompásan rendbe szedte a szénáját és most élvezni akarja a vagyon-nyujtotta gyönyörüségeket. Vadászterületet is bérelt s meghivott, látogassam meg ott. Szivesen megigértem, de nem jutott rá időm s amikor utoljára találkoztam vele, már elhagyta a vadászkastélyt. Külföldre készült. Maga se tudta még, hogy hová! A levele azonban később megjött.

- Honnan?

- Párisból. Évenkint három-négy levelet váltottunk és mint emlitettem, legutóbb Osztendéből irt.

- Amikor a vidéki kastélyban lakott - mondtam - élénken érdeklődött Telkessy Flóra grófkisasszony iránt és amint hallottam, meg is kérte a kezét édesapjától. A gróf határozottan elutasitotta és rövid idővel aztán eltünt a kontessz. Nem gondolja Horváth ur, hogy Dévényi szerepet játszott akkor s - nyiltan szólva - rábeszélte a hölgyet, hogy szökjék meg vele?

Horváth ur hátradőlt a székében és elgondolkozott.

- Nehéz erről nyilatkozni, mi mindenre képes egy férfi, ha nőről van szó - mondta lassan. - Különben meg vagyok róla győződve, hogy Dévényi nem hagyná faképnél azt a nőt, ha egyszer melléje szegődött, még pedig annyira. Ilyen alávalóságot ő nem tesz meg. Nem, mérnök ur.

Horváth aztán fölállott, egészen a közelembe lépett és a szemembe tekintett, majd igy folytatta:

- Dévényi Artur nem olyan ember! Ez egy őszinte, becsületes jellem, amilyennek saját magamat tartom!

- Mindenesetre kitünő szószólóra akadt önben, Horváth ur! - jegyeztem meg.

Tagadhatatlanul meglepett, hogy annyira melegen nyilatkozott a barátjáról. Nem is képzeltem volna, hogy ez az ember ennyire lovagias legyen.

Horváth nem reagált a megjegyzésemre, hanem igy folytatta:

- Különben nem hiszem, hogy Dévényiben megtalálja azt a férfiut, akit keres, mert ő elhagyta Magyarországot rögtön a hölgy eltünése után. Ha egy férfi addig jár egy nő után, amig az vele meg nem szökik, akkor nem is hagyja cserben egyhamar... olyan gyorsan...

- Ebben némileg igaza lehet.

- Persze, mégis jó volna, ha Dévényit megtalálhatnók, - mondta Horváth. - Newyorkban, ahová értesitése szerint utazott, van néhány jó barátom, akiknek örömmel irok.

- Nagyon lekötelezne, Horváth ur. Szives ajánlatát köszönettel fogadom.

- Helyes, - szólt Horváth - nyomban irok és kábeltáviratot kérek válaszul, arra az esetre, ha Dévényit megtalálják.

Miután ismételten köszönetet mondtam, fölálltam a helyemről, hogy távozzam.

És most tapasztaltam ismét, hogy milyen apró véletleneken mulnak az élet legnagyobb dolgai.

Néhány fegyver nagyon fölkeltette az érdeklődésemet s az ajtó felé haladva, megjegyzést is tettem rájuk. Horváth rögtön készen volt néhány érdekes magyarázó szóval s szakszerü föl-világositást adott a ritkább tárgyakról.

Erről beszélgetve, megállottam a szekrény mellett, melyből előzőleg az emlitett levelet kivette.

A sietségében nem tolta be egészen a fiókot és igy észrevettem egy fotografiát, amely a fiók jobbsarkában néhány irat fölött volt.

Csak futólag érintette a tekintetem, de ez az egy pillanat elég volt arra, hogy memoriámat felébressze.

Hol és mikor láttam ezt a képet, a mely fiatal nőt ábrázolt? Töprengtem, törtem a fejemet, mialatt Horváth csevegett.

De nem tudtam rájönni.

Végre elbucsuztunk s én gondolatokba mélyedve távoztam. Már a lakásom elé érkeztem, akkor eszembe ötlött, hogy az a fotografia miért tünt fel nekem annyira?

Csakugyan láttam már és pedig a főkapitányságon, - a Telkessy grófkisasszony neve fölött.

Mi volt ez?

Ki lehet ez a nő?

Ki dugta bele arcképét az eltüntek albumába és milyen célból?

E mögött bizonyára fontos titok rejtőzik!

IX.
Ripacséknál.

Amidőn garszonlakásomba benyitottam, azzal jött elém az inas, hogy egy ur várakozik rám odabent.

A távollétem alatt valóban ugyancsak kényelmesen elhelyezkedett valaki a szobámban, amelyet vastag füstfelhő töltött meg. Az idegen szétterpesztett lábakkal horkolt a karosszékemben s egyik kezével a nyitott szivardobozra támaszkodott.

A vendégnek simára borotvált, beesett arca volt, amelynek sápadtsága, gyüröttsége a gyakori éjszakázásról tett tanuságot. Orráról viszont nem nehéz volt kitalálni, hogy nem gyülöli az itókát. Öltözete nagyon divatos lehetett - tiz évvel ezelőtt, de azért nem volt gyüröttebb az arcánál.

Nyugodalmas álmában nem akartam megzavarni s ezért csöndesen helyet foglaltam és olvasgatni kezdtem az estilapot.

Vége felé jártam már, amikor megmozdult, nagyot nyujtózkodott és fölnyitván a szemét, észrevette a jelenlétemet.

- Kitünő szivarok, mérnök ur.

- Örülök, hogy izlik, - feleltem udvariasan. - Parancsol még egyet?

- Nincs ellene kifogásom, - mondta nyugodtan és ujra rágyujtott.

Minthogy a kérdést nem valami komolyan értettem, fogtam a dobozt és beletettem egy szekrénybe. Az idegen kissé sóvár tekintettel nézte ezt, majd igy szólt:

- Ön persze nem tudja, kivel beszél? Zrinyi Tihamér!

Meghajoltam.

- Zrinyi Tihamér, - ismételte.

- Igenis.

- S még egyszer ismétlem: Zrinyi Tihamér. Valóban, mérnök ur, csak egy Zrinyi Tihamér van s nem is lesz több!

- Hála Istennek! - gondoltam magamban.

- Miben látott, mérnök ur?

- Miben? Sajnos, nem emlékszem rá, hogy egyáltalán láttam volna önt, Zrinyi ur.

- Nem látta Zrinyi Tihamért! - sopánkodott. - Bizonyára téved! Hiszen csak ismeri Derblay-t a Vasgyárosból, vagy az ujabb szerepek közül Adorjánt a...

- Nem tudom, miről beszél, - szakitottam félbe türelmetlenül, - de nem volna szives megmondani, hogy miért jött? Az ön hires sikerei nagyon tiszteletreméltók lehetnek - azt vettem ki a szavából, hogy szinész - de én nem értek az ilyesmihez.

Zrinyi ur, aki tipusa volt a vidéki vándor-szinésznek, fölsóhajtott.

- Ha ezek a szivarok igazán kitünőek nem volnának, távoznék most, tisztelt mérnök ur, de igy már csak elmondom, ami érdekli.

- Végre!

- Ugy-e érdekli még a József-utcai gyilkosság?

Rögtön csupa fül voltam.

- Hogyne! Halljuk!

- Azt hiszem, tudok egyet-más, aminek hasznát veheti. Ez a Telkessy Flóra grófnő ugyanis abban a kedvező helyzetben volt, hogy tizennégy napon át velem együtt léphetett föl ama darabok főszerepeiben, amelyeket ön az imént nem tartott a figyelmére méltóknak. Én játszottam Derblay-t, ő Claire-t, én játszottam Adorjánt, ő Mariskát, én játszottam...

- Hol és mikor?

Zrinyi ur a maga gondolatmenetét folytatta.

- Szóval együtt „pályáztunk". És higyje el, zsufolt házak előtt!... Drámai szende volt.

- Biztos abban, hogy nem téved? - kérdeztem, mert a dolog kissé gyanusnak tetszett.

- Mérnök ur, amit Zrinyi Tihamér mond, az olyan, mint a szentirás.

- Akkor bizonyára müvészi neve volt a hölgynek?

- Persze Hegyessy Irénnek nevezte magát. Én magam csak akkor tudtam meg a valódi nevét, amikor a fotografiáját megpillantottam, amely most annyi kirakatban látható.

- Nem téved Zrinyi ur? A kép talán csak nagy hasonlatosságot mutat és Hegyessy kisasszony egészen más valaki?

- Nem hiszem, az idő is egyező. A hölgy egy évvel azután szerződött a társulatunkhoz, hogy a Telkessy grófkisasszony eltünése nyilvánossá lett és mindnyájan észrevettük rajta, hogy finom privát nő, aki azonban sokat hányódott-vetődött... De a fő a kép! Akárki legyek, ha ez nem ő! A vak is látja! Nyulassy Miska... Ugy-e ismeri, Nyulassyt a komikust? Nem?... Ugyan ne mondja... Nyulassy figyelmeztetett a képre először s aztán mások is emlitették a régi társulatból. Összejöttünk, tetszik tudni, a szinészvásár alkalmából Budapesten, ahol különben nem méltányolják a vidéki müvészt!... Mind fölismerték a képen. Nem vonható kétségbe. Bizhatik a szavamban, mérnök ur.

- Kérem! A fölvilágositást nagyon köszönöm s szeretném, ha mindent elmondana, amit Hegyessy Irénről tud... Tetszik még szivar?

- Nem utasitom vissza. Igazán nagyon jó, mérnök ur, ilyen aromájut rég nem szittam. Viszont el is beszélek mindent.

- Kezdje hát!

- Amikor hozzánk jött, éppen egy kis alföldi városban játszottunk. A mezei munka kezdődött, meleg is volt, bizony alig volt a nézőtéren más, mint potyajegyes. Kántálhatták az elsőrendü tagok is:

> Kórista-élet kutyakenyér,
> Orditni mindig, harminc forintér...

Kutyául ment a dolgunk, ebben a kánikulában... Hát akkor jött Hegyessy Irén. Már nem igen tudom, hogy Völgyi Aladár - tetszik tudni, ez volta bonvivántunk - honnan, milyen uton-módon hozta a direktorhoz, de az öregnek mindjárt annyira megtetszett, hogy rögvest szerződtette.

Völgyi nagyon vigyázott a nőre s egyszer meg is fenyegette Várhidy kollégánkat, hogy letöri a derekát, ha Irénke táján legyeskedni merészel. Csunyán összevesztek s a szinházi törvényszék a Várhidy pártját fogta, mert tetszik tudni, a direktorné meg Várhidy...

- Ez tán nem tartozik ide.

- Szóval Völgyi tizennégy nap mulva elment. De mindig a társulat nyomában utazgatott és ahol Hegyessy Irén tartózkodott, Völgyi is biztosan ott volt.

- Szerették egymást?

- Nem mondhatnám. Csak jó szivvel voltak egymáshoz, de szerelemről nem lehetett szó köztük.

- Aztán mi történt?

- Hegyessy Irén eleinte néhány kis szerepben lépett föl, de mind olyan jól csinálta, hogy meg voltunk vele elégedve. Egyszer aztán a régi Margitunk - a Kaméliás hölgyben - nagyot lumpolt és annyira berekedt, hogy csak hápogott. És Hegyessy Irén beugrott helyette, mert titokban betanulta a nagy szerepeket is. Nagyszerüen játszott. Kolosszális sikere volt! Egészen elfeledtük, hogy milyen nyomoruságos fészekben vagyunk. Különb volt Márkus Emiliánál is, becsületszavamra. És másnap ráduplázott.

- Hogyan?

- Juliát játszta Shakespeare veronai tragédiájában. Magam is jobban vigyáztam és szinte csudálkoztam magamon is, hogyan megváltoztatott. Komolyan, dobogott a szivem és lázba borult az arcom, amikor szembekerültem vele és elsuttogtam a gyönyörü sorokat:

> Ne esküdj! Néked örvendek, de nem
> Ez éji frigynek; ez oly hirtelen,
> Meggondolatlan, túlszilaj s hasonló
> A villámhoz, mely nincs már, mig kimondod,
> Hogy im villámlik... Nos szép álmokat!
> Oh, szerelmünknek e bimbója majd
> A nyár hevén szép virággá feselhet;
> Mig nemsokára viszontlátjuk egymást,
> Jó éjt s oly édes békét hajnalig,
> Mint a minő itt, szivemben lakik!

Hirtelen megcsinálta a karrierjét. Aztán még egy szerepben lépett föl és a publikum szinte őrjöngött a nagy jelenései után. Monna-Vanna volt az utolsó szerepe.

- Miért az utolsó? - kérdeztem a színésztől.

- Eltünt!... Később hallottuk, hogy valami levelet kapott, amely nagyon megijesztette, sőt állitólag folytonos rettegésbe ejtette. Annyi bizonyos, hogy hirtelen eltünt és Völgyi szintén... Ne szólj szám, nem fáj fejem... És ez minden, amit Hegyessy Irénről tudok... A szájam padlása kiszáradt a sok beszédtől, kedves mérnök ur...

Megértettem a célzást és kielégitettem a Zrinyi ur szomját, aztán megkérdeztem:

- És az a Völgyi Aladár? Nem tud róla többet?

- Semmi fontosat. Szegény szinfalhasogató volt. Legjobban játszta még Renét a Lili-ben s ez is elég gyönge volt.

- A külseje milyen?

- Minden, csak nem a hóditó Adonisz. Nem hogy Szirmai vagy Beregi, de még Gyöngyi Izsó is daliás ifju legény volt, hozzá képest. Ivott is az öreg, de józanon nagyon kedves fiu volt. Különben kitünő lóismerő volt s azt mesélte, hogy valamikor pompásan tudott franciául, sőt görögül meg latinul... Ugy is nézett ki. Sokféle foglalkozása volt, még Transzválban is járt és valami nagy kalamajkában elvesztette a fél karját.

- A félkarját? Ez már feltünő ismertető jel... S ön azt hiszi, hogy Völgyivel szökött meg a hölgy?

- Hát kivel szökött volna? Csinos leány és a férfi... mondom, józanon kedves fiu. Rejtély a női lélek és de gustibus non est disputandum. A hölgy eltünik, a férfi szintén. A többit mindenki sejtheti. Ne szólj szám, nem fáj a fejem. Hiszen érti...

- Hallattak később magukról?

- Völgyit még többször látták, de Hegyessy Irén nyomtalanul eltünt s csak most láttuk viszont - fényképen.

- Tud még valamit?

- Érdekli talán, hogy... azt hiszem, egész sereg imádója volt a hölgynek. Nyomban azután, hogy minket elhagyott, fölbukkant egy férfi, aki róla kérdezősködött s amikor hallotta, hogy Völgyivel eltünt, borzasztó savanyu képet vágott.

- Milyen volt ez a férfi?

- Azt már nem tudom. Csak pár óráig maradt ott, de éppen elég ideig arra, hogy meggyülöltesse magát. Nem szerettem volna azoknak a bőrében lenni, akikkel ott érintkezett. Ugy viselte magát, mint egy kiszabadult őrült.

- A később érkezett udvarlóról se hallott többet?

- Se róla, se hozzátartozóiról. Még csak annyit bátorkodom megjegyezni, hogy jelenleg a Népligeti Szinkörben vagyok szerződve és a jövő héten lesz a jutalomjátékom, amikor is alkalma lesz önnek Zrinyi Tihamért a legjobb szerepében látni. II. Rákóczi Ferenc fogsága. Remélem, hogy a nevezetes estén viszontlátom.

- Kimegyek, legyen nyugodt, Zrinyi ur. Igyekszem rajta, hogy szives fölvilágositását némileg meghálláljam. Van önnél véletlenül belépő jegy?

- Kedves uram, ön praktikus ember, szolgálhatok vele. Tetszik páholy?... Ez harminc korona volna, méltóztatik tudni... fölemelt helyárak... Köszönöm szépen!... Tehát a jövő héten, pénteken... Köszönöm, köszönöm, veszek még egyet, ha mindenáron akarja... Pompás szivar!

Rágyujtott a kabanószra s aztán elhagyta Zrinyi ur a szobámat.

X.
A grófnő - tolvaj?

Aznap este nagyon megvárakoztattam Magdáékat, mert roppantul lassan, szórakozottan öltözködtem át a szmokingomba, annyira elfoglaltak a gondolataim. Huszonnégy órával előbb még keservesen panaszkodtam, hogy semmi nyomra nem jutok és most mennyi fontos szálat tartok a kezemben!

A Horváthnál tett látogatás eredménye ugyan csekély kézzelfogható hasznot jelentett egyelőre számomra, de a szinész olyan tényeket és adatokat szolgáltatott, amelyeknek értéke megbecsülhetetlen - föltéve, hogy valóság az alapjuk.

A szerencsétlen nő életéből egészen uj fejezet tárult a szemem elé, - változatos, kinos élményekkel teli fejezet.

Hogy a szinpadon akarta megszerezni a kenyerét, azon nem csodálkozom, de hogy bizalmas lábon állott egy harmadrangu vidéki szinészszel, ez meglepő, kellemetlenül frappáns tapasztalat volt.

S ha vele szökött, ki volt a rejtelmes harmadik férfi, aki itt olyan hirtelen mód bukkant föl s micsoda igénye lehetett neki a hölgyre? Ha pedig ő volt, akivel megszökött, miért állott bizalmas viszonyban a félkaruval?

Rettentő bonyodalom! Minél buzgóbban fáradoztam rajta, hogy a csomót megoldjam, a fonalak, ugy látszott, annál inkább összekuszálódtak.

Fényesékhez voltam meghiva aznap estére s odamenet nagyon rosszul esett arra gondolnom, hogy a Zrinyi leverő értesitését el kell mondanom a szegény Magdának.

De hiába, megfogadtam, hogy nem hallgatok egyetlen lépésről sem, amely ebben az ügyben történik.

Vacsora után félrevonultam Magdával s elbeszéltem neki, hogy mit hallottam délután.

Horváth információját nem sokra taksálta, de annál többre a fényképről elmondott megfigyelést. Amikor pedig Zrinyi Tihamér előadását ismételtem előtte, a nyugalma teljesen odaveszett és szakadatlan izgalomban járt föl-alá.

- Ó, Dénes, - tört ki végül belőle, - ha meggondolom, hogy György egy ilyen asszonyért áldozta föl az életét. Borzasztó! Érthetetlen, hogy lehetett ennyire rövidlátó!

- Bizony a nő itt nagyon rossz világitásban mutatkozik s magaviselete nem éppen dicséretesnek látszik.

- Látszik? Nyiltan ki lehet mondani, hogy egészen közönséges perszóna volt.

- S régi barátom, Szabolcsy lelkész mégis a legnagyobb elismerés hangján beszél róla. Mindennap látta és jól megfigyelhette egyidőben.

- De hogyan egyeztessük össze a lelkész ur információját azzal a barátsággal, amelyben Völgyi Aladárral volt? Azzal a Völgyivel, aki még Zrinyi Tihamér szerint is kétes jellemü alak volt.

- Be kell vallanom, Magda, hogy ezt a két értesitést nem tudom összhangba hozni. Itt uj talány előtt állok. Szabolcsy barátomnak hihetek, hinnem kell, - mig Zrinyiről semmit se tudok. Ez a ripacs hazudhatott is, amennyire csak tőle kitelik.

Magda hosszasan elgondolkozott, aztán igy szólott:

- Ha a nő, mint Zrinyi állitja, az eltünése után egy évvel ment a társulathoz, s néhány hónappal később lépett ki, ez a dolog éppen akkor történhetett, amikor György vele az elhagyott kis faluban találkozott. Talán egyenesen odautazott s ebben az esetben könnyen megtudhatnók, hogy egyedül volt-e, amint György találta, vagy barátai kisérték el oda. A te helyedben, Dénes, rögtön elutaznék a faluba, hogy megállapitsam ezt.

- Pompás ötlet, Magda! Belőled kitünő detektiv válnék.

- Csoda-e, Dénes, hogy ilyen veszedelmes időben, a sok keserves megpróbáltatás acélosabbá teszi az akaratot, élesebbé az észt? Te is olyan energikussá lettél!

Ennek ujabb bizonyitékát kellett adnom: karomba vontam és hevesen megcsókoltam a leányt. S ő nem is igen ellenkezett...

Utaztam egész éjjel és másnap délelőtt érkeztem a kis helységbe, ahol György az asszonyra talált, ami olyan végzetes befolyással volt az életére.

A Fehér Ló-hoz cimzett fogadónál rosszabb szállót is láttam már, - az igaz, hogy keveset. Azon a vidéken jó hire volt, ami özvegy B. Tóth Jánosné gondosságának köszönhető.

Első dolgom volt, hogy megbarátkozzam a termetes asszonysággal, aki az ura halála óta szorgalommal végezte a fogadóban a gazda és gazdasszony tennivalóit.

Magyar emberek közt, ahol olyan nagy a sógorság, komaság, félórai beszélgetés után rendszerint kiderül, hogy akad közös ismerős, vagy akár rokon is a familiában. Ebéd után kisütöttük, hogy lelkész-barátom unokaöcscse a derék asszonyságnak.

Ezek után már több bizalommal kezdtem az utazásom célját megközeliteni.

- Emlékszik egy Seress vagy Hegyessy nevü kisasszonyra, aki körülbelül fél esztendeje itt lakott?

- Hegyessyre nem, de Seress nevüre igen. Hallotta kérem, hogy meggyilkolták és az is benne volt az ujságban, hogy éppen az a Fényes György ölte meg, akivel itt ismerkedett össze? De ezt már nem hiszem, uram, ha minden egyéb igaz volna is!

- Örvendek rajta, kedves Tóthné, mert én jóbarátja vagyok Fényesnek. Kérem, mondjon el mindent, amit Seress Elláról tud.

- Vagyis Telkessy Flóra grófkisasszonyról, - szólt közbe a fogadósné, - mert némelyek szerint az volt az igazi neve.

- Ugy van. Nagyon hálásak lennénk, ha valami kedvezőt mondhatna a barátunkról. A maga vallomásától függhet, hogy egy ártatlan ember az akasztófára kerül-e, vagy nem?

Tóthnén meglátszott, hogy mód fölött meghatotta az a jelentőség, amelyet személyének tulajdonitanak és nagyon ünnepies módon kezdte.

- A mult évben, péntek este volt, láttam először a szegény Telkessy grófkisasszonyt. Egymagában jött ide és azt kérdezte, hogy adhatnék-e neki egy kis szobát. Kapott is, aztán mindvégig ott lakott. Ebédelni ritkán jött át a vendéglőbe s ha idegen embert látott meg benne, mindjárt visszament a szobájába és ott evett.

Másnap egy félkaru, hirtelenszőke ur érkezett a községbe és ugyancsak itt akart lakni. De már nem volt hely; átküldtem hát a Barossékhoz. De mindig a Flóra, vagy Ella kisasszonnyal - amint mondani tetszett - járt-kelt. Hamar üres lett a nagy szoba és akkor hozzánk költözött ő is. Ez a következő hétfőn volt, jól emlékszem rá.

Aznap jött, ugy déltájt, egy ember és beült a korcsmába. Várt, amig ők kimentek a szobájukból, aztán nagyot káromkodott és utánuk szaladt. A kertben sétáltak és a lugas mögött érte utól őket.

Hogy mit beszéltek, azt nem értettem, de lerítt az arcukról.

Flóra kisasszony mindjárt belekapaszkodott a Völgyi ur karjába és látszott rajta, hogy borzasztóan megijedt. Azt hittem, menten a föld alá sülyed. Völgyi ur kihuzta a félkarját az övéből és kettejük közé állt. Nagy hangon voltak, már azt hittem, hogy az ujonnan jött megüti Völgyi urat.

De akkor hozzája lépett Flóra kisasszony és mondott neki valamit. Ez, ugy látszott, lecsillapitja egy kicsit, nagyon csodálkozó képet vágott és az ütésre emelt karja lehanyatlott.

Aztán mindnyájan lecsöndesedtek, együtt bejöttek és beültek a tiszta szobába és ott beszélgettek nagyon sokáig.

A két ur együtt távozott, mintha a legjobb barátok volnának.

Flóra kisasszony nagyon szomoru volt, amikor a szobába bementem. Borzasztóan sirhatott, mert a szeme egészen vörös lett.

De másnap reggel megint a rendes szinben volt, olyan is maradt és ugy vettem észre, hogy ők hárman megegyeztek.

Egy nappal később Völgyi ur és Kende ur, mert igy hivták az ujonnan jöttet - együtt utaztak el és magára hagyták Flóra kisasszonyt és ő megint nagyon szomorunak látszott.

Lassankint megvigasztalódott, munkához látott. Festett és mindenféle kézimunkát csinált. Azt hiszem, megkereste a kenyerét vele, mert nagyon szorgalmas volt.

Egyszerre visszajött a két ur és ugy tettek, mintha a legjobb barátok volnának. Jól emlékszem erre a napra is, mert az éjjel törtek be odaát a Bakonyi nagyságos urék kastélyába és nagyon kifosztották.

Flóra kisasszony szörnyen örült, hogy eljöttek és itt is maradtak az egész héten át, vagy tán még tovább és mindennap kirándultak.

Aztán megint elutaztak és a kisasszony egyedül maradt és pár nap mulva jött a Fényes ur a barátjával.

A barátja csak rövid ideig maradt itt és akkor észrevettem, hogy Fényes ur mindig a kisasszony körül jár-kel. Ugy vettem észre, hogy ő is kedveli a fiatal urat és már azt hittem, hogy eljegyzés lesz belőle. Egyszerre csak hozzám jön a kisasszony és azt mondja:

- Kedves Tóth néni, én holnap reggel elutazom, de kérem, a világért se mondja el senkinek, hogy megyek.

Megigértem és hallgattam. De aztán, mikor láttam, hogy Fényes ur mennyire a szivére veszi, nagyon megbántam. Bejárta az egész környéket és nyugtalanul kérdezősködött, hogy nem látták-e a kisasszonyt. Akkor nagyon sajnáltam, de most azt hiszem, mégis jobb volt, hogy nem találta meg.

- Miért gondolja ezt?

Tóthné óvatosan körülnézett, odament az ajtóhoz is, hogy megnézze, jól be van-e téve, aztán halkan mondta:

- Nem tudom, kedves uram, hogy elmeséljem-e, vagy nem?...

- Nyugodt lehet.

- Elmondom hát, mert ugyis nagyon nyomja a szivemet és talán használok is vele, ha ön előtt elárulom... Ella vagy Flóra kisasszony, ismétlem, hirtelen módon utazott el innen és a sietségében itt hagyta a kis kézitáskáját. Hónapokon át maradt itt és nem is gondoltam a kinyitására, mert mindig azt hittem, hogy ir majd érte. Végre is kinyitottam - hátha benne van a cime? Ezt nem találtam meg, hanem más olyan dolgot, ami egészen megdöbbentett.

- Micsodát? - kérdeztem kissé türelmetlenül.

- Néhány zsebkendőt és alatta egy üres hosszukás táskát, melyet jól ismertem abból az időből, amikor a kastélyban szolgáltam. Bakonyiné őnagysága az ékszereit tartotta benne. S ellopták tőle, amikor Telkessy Flóra grófkisasszony nálam lakott.

XI.
Az elzüllött testvér.

Flóra grófkisasszony lopott holmit tartott magánál s talán maga is tolvaj volt! Hát nem egyre sötétebbnek mutatkozott-e ennek a nőnek a jelleme, - sötétebbnek minden lépéssel, amelyet a multjának kutatásában tettem.

Nem sokáig maradtam a kis községben. S mihelyt a fővárosba visszatértem, Magdához siettem, hogy az utam eredményéről beszámoljak.

Végighallgatott és nem nyilvánitott utána véleményt, de a tekintete világosan elárulta a megvetést, sőt irtózást, amelyet az elhunyttal szemben érzett.

A György ideálja tolvajok cinkosa!

Hirtelen megszólalt:

- Dénes, egy reménysugár! Egészen uj ötletem támadt. Ez a Flóra grófnő mindennek ellenére talán mégis csak az, aminek György tartotta - nemes teremtés. Hátha az akarata ellenére lett a két férfi büntársává?!

Csóváltam a fejemet.

- Magam is gondoltam ilyen eshetőségre. De sajnos, egyetlen bizonyiték sincs a föltevés mellett. Sőt! Nem egészen le volt-e verve, amikor ők ketten elhagyták? És nem örült-e gyermek módjára, amikor a rablóhadjáratból visszatértek? Tóthné mondta igy s Tóthnét becsületes, jó asszonynak tartom. Attól félek, hogy önként szegődött a latrok társaságába.

- Szegény György! - sóhajtott Magda. - Borzasztó hatással lesz rá, ha megtudja a fölfedezéseket. Az ő szemében valóságos angyal volt ez a nő.

- Meg kell tudnia a valóságot!

- Csak egyet nem értek, - folytatta Magda, - Györgynek hallania kellett róla, amikor a nő hirtelen elutazott s nyomozni kezdte, hogy ez a két ember, Völgyi és Kende meglátogatták a nőt és barátságosan érintkeztek vele. Nem szólt erről semmit, Dénes?

- Nem. Egyetlen szóval se emlitette őket.

- Ez még nem jelent semmit. Talán csak akkor nem akart nyilatkozni róluk. Vagy izgalmában el is feledhette. Jó volna fölkeresni Györgyöt s erre a pontra vonatkozólag egyenes kérdést intézni hozzá. Én azt hiszem, nagyon fontos volna ez!

- Megtehetjük a kisérletet.

Másnap délelőtt kijártam az engedelmet, hogy a foglyot meglátogathassam.

Megdöbbentett, olyan rossz szinben találtam. Apatikusan, teljesen érzéketlen arccal fogadott, - mintha alig ismert volna rám s nem érdekelné a megjelenésem.

Nyilvánvalónak látszott, hogy a kétségbeesés örvényéig jutott és ha nem érkezik gyors segitség, elveszti a józan eszét.

Azzal kezdtem, hogy melegen üdvözlik hazulról. Némán fogadta. A fejét az öklére támasztva, merőn a cella padlóját nézte.

Miközben elmondtam, hogy mi mindent, ujat hallottam, érdektelenül üldögélt ott, anélkül, hogy egyszer is fölvetette volna a tekintetét.

Kezdtem már attól tartani, hogy nem rázhatom föl fásultságából. Csak az elhagyott falu nevére neszelt fel és a figyelme kissé fokozódott, amig utazásomat elmondtam.

- György, kedves, jó barátom - mondtam neki - tulajdonképpen azért jöttem ide, hogy kérdezzek valamit. Amikor utóljára itt voltam, beszéltél arról a nőről és a kisközségben való tartózkodásáról, de olyanformán emlékeztél meg róla, hogy egyedül volt. Most aztán megtudtuk, hogy az odaérkezésed előtt két barátja lakott még a helységben - vele egyidőben. Tudsz erről?

Ez a kérdés rögtön fölverte a letargiájából. A helyéről fölemelkedett és csaknem haragosan kérdezte:

- Ki jogositott föl rá, hogy beleavatkozzál ebbe a dologba?

- Nyugodj meg, kedves barátom; bizonyára nem tolakodó és fölösleges kiváncsiságból történik. Reméljük, hogy minden fölvilágositás, minden uj adat egy-egy láncszemmé válik, amelyből az ártatlanságod erős, széttörhetetlen bizonyitékait kovácsoljuk össze.

- Ezt szépen mondtad, de engem általa meg nem nyugtatsz.

Lázas izgalomban mérte végig a celláját. Egyszerre megállott és ezt kiáltotta:

- Nem érted, Dénes, hogy én inkább elszenvedem a halált, semhogy olyan dolgok napfényre jutását lássam, amelyek tán semmit se használnak s az ő boldogtalan életét az emberek mohó kiváncsiságának dobják oda zsákmányul?!

- Hát tudtál a két emberről?

- Igen.

- Kérdezősködtél is róluk a nőtől?

- Igen.

- És mit felelt?

- Csak azt mondta el, hogy ki volt az egyik férfi.

- Semmi egyebet? - faggattam.

- A másikra vonatkozólag minden kérdést visszautasitott és kért, hogy soha többé ne emlitsem, ha szeretem őt. Természetesen eleget tettem az óhajtásának.

- Nem tudsz tehát semmit róla?

- Csak egyet... de ezt biztosabban a kétszerkettőnél... hogy a viszonya azokhoz az emberekhez egészen tiszta volt, minden gyanun fölülálló... és ha barátom akarsz maradni, épp ugy szemed előtt tartod a drága nő kérését, amint én.

- Bolondság az, György. Ezt nem szükséges tőlem megkivánnod. Gondold csak meg: ha Flóra grófnő valóban olyan tökéletes teremtés, amilyennek te tartod, akkor nem árthat a nyomozásunk; viszont, ha gátja akad annak, hogy éppen erre a momentumra világosságot vessünk, akkor a nő kinosan ferde helyzetbe juthat. Föltehetik még róla, hogy két veszedelmes alakkal bizalmas lábon állott.

Györgynek a keze ökölbe szorult és ugy lépett felém, mintha meg akarna ütni.

Egy-két perc mulva enyhültek az arcának eltorzult, vad vonásai és igy szólt:

- Elfelejted, hogy egy halottról beszélsz, még pedig olyanról, akit a hitvesemmé akartam tenni.

- Nem, nem, György, csöppet sem. Éppen ezért szeretném olyan nagyon megvilágitani ezt a sötét zugot. Csak aztán, ha sikerült, állhat ő a helyes világitásban előttünk.

- Az ég szerelmére, Dénes, végezzünk már ezzel. Mit akarsz?

- Emlitetted, hogy az egyik férfi nevét megtudtad. Mondd csak, ki volt az?

- A testvére!

- Testvére?!

- Igen. Bátyja, aki rossz utra tévedt és akit ugy szeretett volna megjavitani. Többet magam se tudok.

Ez nagyon meglepő értesülés volt, de bizonyára azok közül való, amelyek annak a ravasz nőnek találékony agyából pattantak ki.

Nem is rossz! Összekerül egy pár zsiványnyal. Az udvarlója kérdi: „Kik ezek?" Ügyesen felel: „Az egyik testvérbátyám, szegény megbotlott és a jó utra akarom visszatériteni".

- És a rablott holmi, - mondtam magamban dühösen, - az volt a téritő-kisérlet első gyümölcse.

A történtek után azonban nem árultam el a titkos gondolatomat s hangosan igy szóltam:

- Micsoda meglepő felvilágositás! Ezt a fitestvért meg kell találni. Melyik volt a kettő közül?

- Nem tudom. Mindent elmondtam, a mit tudtam és többet is, mint amennyire jogom lett volna.

Aztán elhallgatott.

Ingerültsége elmult és merev szemmel nézte ismét a padozatot. Csakhamar ugylátszott, mintha egészen megfelejtkeznék a jelenlétemről.

Busan hagytam el.

Mi lesz ebből? Föltéve, hogy sikerül az életét megmenteni, marad egy borzalmasan fenyegető veszedelem, a megőrülés.

Azonnal megkezdtem a nyomozást abban az irányban, hogy Flóra grófkisasszonynak tényleg volt-e testvére?

Fölvilágositott erről a hires gótai almanach, amely az arisztokrata családok névsorát tartalmazza és Nagy Iványnak a magyar nemesi familiákról szóló műve. Átkutattam mind a kettőt és azt állapitottam meg az előkelő gótai kalendáriumból, hogy a Telkessy-család feje most László gróf, gyermekei: Ferenc és Flóra.

Ez volt minden. Több gyermekről nem esett szó.

Ferenc gróf azonban nagyon széles körben ismert és nagyrabecsült férfiu volt, főrendiházi tag, nagybirtokos, több vállalat és jótékony intézmény vezetője, hozzáférhetetlenül tiszta jellemű arisztokrata.

De várjunk csak... később jutott eszembe, hogy az öreg gróf kétszer nősült s egy polgári származásu özvegyasszonyt vett feleségül.

Mostoha fia is lehet!

Szabolcsy barátomhoz fordultam, hogy erről adjon fölvilágositást. Postafordultával megérkezett a következő válasz:

> „A grófnak igenis volt egy mostoha fia, Jenőnek hivják. Körülbelül öt esztendős lehetett, amikor édesanyja másodszor férjhez ment. Régen volt ez s én nem ismertem akkortájt a gyermeket. Ezért csak azt mondhatom el róla, amit másoktól hallottam.

Eleven, okos, de nagyon önfejü gyermeknek mondották, akivel a mostohaapjának sok baja támadt. Édes anyja gyöngéd kézzel mindig elsimitotta a nézeteltéréseket, eloszlatta a félreértéseket, megbékitette az alapjában jószivü, derék grófot.

De amikor meghalt - s ez a Flóra kontessz születésekor történt - nagyon borus napok virradtak a fiura. Az apa hidegen, szigoruan bánt vele, tanitói és a szolgaszemélyzet pedig követték a példát. Legboldogabb napjait még a gimnáziumban élte át.

Azután a budapesti egyetemre ment, hogy jogot tanuljon, de ott könnyelmü társaságba jutott és nemsokára lejtőre is. Az öreg gróf ugyanis szükmarku volt vele szemben s a fiatalember a legfalánkabb uzsorások karmai közé esett.

Azonkivül még valami botrányba keveredett és az egyetemet ott kellett hagynia.

A gróf kifizette adósságait, néhány ezer koronát is adott még neki, de aztán egészen levette róla a kezét és az ifju itt nem mutatkozott többé.

Mesélték, hogy külföldre utazott, de biztosat sohasem hallottak felőle azontul.

Néha fölmerült a hir, hogy itt-ott látták... a montekarlói játékbank asztalainál, Berlinben - mint pincért - Newyorkban - mint tüzilegényt - de csak az az egy jelentés látszik bizonyosnak, hogy tönkrement."

Magda megkönnyebbülten sóhajtott fel, miután ezt a levelet fennhangon végigolvastam.

- Látod, Dénes - mondta - mégis csak volt egy testvérbátyja. És mennyire örvendek ezen az értesitésen. Nem gondolod te is, hogy immár föltehetjük a legnemesebbet...

- Kiről?

- A nőről, hogy mindent megtett a rossz utra tévedt ifju megmentésére.

- Nem hiszem, Magda, hogy ezt - legalább egyelőre - biztosra vehetjük. Az a betörés, amelyhez minden valószinüség szerint segédkezet nyujtott, éppenséggel nem arra mutat, hogy a testvérét jobb utra igyekezett volna téríteni. De hát - akárhogy is volna - most az a dolgunk, hogy ennek a testvérnek személyazonosságát megállapitsuk, hogy mindent pontosan tudjunk róla. Melyik volt a két barát közül - a félkaru Völgyi, vagy Kende?

- Valószinüleg Völgyi... Zrinyi Tihamér szerint rendetlen, kicsapongó életmódot folytatott és ez teljesen egyező a lelkész információjával.

- Igazad van. Én ujra hozzáfordulok és megkérem, adjon róla kimeritő személyleirást is. Ez már határozott álláspontra vezethet, mert Völgyi hirtelenszőke volt, Kende pedig barna... Persze még aztán sem lehetünk készen a nyomozással - meg kell találnunk őt magát és ez aligha lesz könnyü.

- A félkaru talán ismét egy szintársulathoz csatlakozott, - vélte Magda.

- Lehet. S akkor tulajdonképpen nem is ütközik nagy akadályokba a kutatás. Félkaru szinész nem sok van s az Országos Szinészegyesület számon tartja, ha csak orfeumban nem müködik. De aztán más bibije van a dolognak. A jövedelmező tolvajmesterséget miért hagyná el a sohasem eléggé dus szinészgázsiért?

- Dénes, te nagyon pesszimista vagy - jegyezte meg a menyasszonyom - talán oktalanul fested most is falra az ördögöt.

Mihelyt hazaértem, megirtam a levelet lelkész barátomnak.

Másnapi programmomba pedig elsőnek vettem fel azt, hogy Horváth urat meglátogatom a szobájában látott gyanus fotografia miatt.

XII.
A fénykép-tolvaj.

Reggelizés közben megváltoztattam a pontosan megállapitott napirendet. Eszembe jutott ugyanis, hogy jó volna mindenekelőtt a főkapitányságra menni. Ezt meg is cselekedtem azzal a szándékkal, hogy szabályellenes dolgot igyekszem ott kieszközölni.

A tervem nagynehezen sikerült: a nyilvántartó osztály vezetőjétől megkaptam az engedelmet, hogy záros határidőre elvihetem azt a fotografiát, amelyet oda áluton - Flóra grófkisasszony arcképeként - becsempésztek.

A rendőrség Zrinyi-utcai palotájából egyenesen a Metropole-szállóba siettem, hogy Horváth Lajossal beszéljek. A portás azt mondta, hogy otthon találom, mert meghült és ki sem mozdul hazulról.

Fölszaladtam a lépcsőn és gyorsan befordultam a második emeleti folyosóra, amelynek oldalszárnyában lakott az emberem. A sarkon összeütköztem valakivel.

- Az ördögbe is uram! - kiáltotta egy ismerősnek tetsző hang - vigyázzon egy kicsit!

Bocsánatot kértem, amire valamivel halkabban folytatta:

- Jó, jó! Máskor több óvatosságot kérek.

Aztán elsietett, anélkül, hogy rámismert volna.

Annál gyorsabban fölismertem én, noha kifogástalan cilinderében, finom lakkcipőjében és hosszu Ferenc József-kabátjában egyáltalában nem emlékeztetett arra a kopott figurára, aki dr. Kovácsnak nevezte magát annak idején.

Mit keresett a Metropole-szállóban ez az ember, akit Flóra grófnő holtteste mellett láttam először? Talán Horváthnál járt? Miféle közös dolguk lehet?

Majd megtudom, - gondoltam magamban - és bekopogtattam hozzája.

Horváth nyilvánvalóan rossz hangulatban volt, mert a homlokát összeráncolta s a szemével idegesen hunyorgatott, amikor - kissé száraz, ugyszólván savanyu hangon - fogadjistent mondott a köszöntésemre.

- Meg kell bocsátania, Biró ur, ha most nem a szokott mederben talál. Gyalázatos náthám van s azonkivül néhány apró kellemetlenség is ért ma reggel, amelyek kihoztak a sodromból.

- Az utóbbiakhoz tartozik talán Kovács doktor is?

- Kovács doktor? - felelt kérdezve s csudálkozón tekintett rám.

- Az előbb kint, a folyosón találkoztam vele s ugy látszik, hogy innen távozott. Magas, sovány férfi, szakadozott, rövid mondatokban beszél.

- Ó, azt az alakot érti?... Azért járt itt, hogy segitséget kérjen és egy kis pénzzel leráztam a nyakamról. De nem azt a nevet mondta, amelyet ön emlitett. Ismeri?

- Hogyne! Utoljára, azaz először és egyetlenegyszer akkor éjjel láttam, amikor a gyilkosság történt. A jómadár ki akarta fosztani a halottat.

Horváth nagyot bámult és aztán megkérdezte:

- Szóba került a törvényszéken a neve?

- Persze! Neki köszönhetem, hogy elfogtak. Olvassa csak el az ujságok tudósitásait.

- Igaz, igaz... már kezdek is rá emlékezni, - mondta lassan Horváth. De hogy az én látogatómmal azonos volna, erről csak most hallok. Nagyon lekötelezett vele, hogy figyelmessé tett rá... Kerüljön csak még egyszer a szemem elé az a bitang.

Beszélgettünk még azután egyről-másról s végül megkérdeztem, hogy Dévényiről hallott-e valamit.

- Eddig nem; ugy látszik, nem akadtak rá még. Tud ön valami ujságot?

- Semmi fontosat, - válaszoltam óvatosan. De - tettem hozzá - felfedeztem egy különös dolgot, amelyre vonatkozólag ön adhatna felvilágositást. Amikor Telkessy grófnő eltünt, édesapja beküldte a fotografiáját - amatőr-fénykép volt, ezt hangsulyozni óhajtom - a főkapitányságnak. Azt a fotografiát kivették az albumból és másikkal helyettesitették. Az utóbbit elhoztam; sziveskedjék megtekinteni... Ismeri?

Horváth kezébe vette a képet és miután jól megnézte, igy felelt:

- Ismertem ezt a hölgyet... Pallósné őnagysága... kell is, hogy másolatom legyen ugyanerről a fotografiáról... amatőr-fénykép, amint ön helyesen mondotta... mert nem szerepel rajta fotográfus neve... De hogyan juthatott bele a rendőrségi albumba?

- Éppen ezt szeretném tudni, Horváth ur.

- Megfoghatatlan! Érthetetlen!

Odalépett a szekrényhez, motoszkált benne s végre kivette onnan a képet, amely legutóbbi látogatásom alkalmával a szemembe ötlött.

- Lássa, itt van az enyim. Teljesen ugyanaz. Kérem, győződjék csak meg róla. És hogy éppen emiatt jött hozzám! Csudálatos véletlen, nagyon csudálatos!

- Őszintén szólva, Horváth ur, a fotografiát véletlenül észrevettem a mult héten. Nyitva feledhette a fiókot s a kép olyanformán feküdt benne legfölül, hogy nem kerülhette el a figyelmemet, mialatt ön a ritkaságait mutogatta. Gondoltam, hogy azonosnak kell lennie s azért jöttem el, hogy megbizonyosodjam róla.

Horváth nevetett.

- Mérnök ur, ön kitünő detektiv lehetne. Pompásan halad előre; az éleslátása és megfigyelőképessége egyenesen bámulatos. Gratulálok!

Kiéreztem beszédéből a gunyt, de most nem vettem a lelkemre és gyorsan átsiklottam fölötte.

- Hogyan juthatott - kérdeztem - a fotografia a rendőrségi albumba?

- Nem tudom; semmi esetre sem általam.

- Persze, hogy nem, - feleltem mosolyogva - de az ön tudomása szerint nem lehetett-e a hölgy valami összeköttetésben a gyilkossággal?

- Ezt se mondhatom meg. Külföldről való hazatérésekor ismerkedtem meg vele s tavaly hallottam, hogy elhunyt. Nagyon kedves, müvelt uriasszony volt. Közös hajón vitorláztunk Velencébe s akkor egyik barátom lefotografálta. Őnagysága engemet is megajándékozott az arcképével. Ez az egész história!

Boszantott a dolog. Már azt hittük, uj nyomra találunk s ime, fakovát sem ér a felfedezés, ha azt is ki nem sütjük, hogy a kép honnan való s hogyan került a hivatalos helyre? Ezt pedig igy ki nem süthetjük.

- De talán megmondhatná - faggattam tovább Horváthot - hogy kinek van még ilyen másolata.

- Nem tudom. De érdekelheti, hogy az a férfi, aki lefotografálta, egy Rátonyi Jenő nevü volt katonatiszt. Most Párisban lakik s a legközelebbi cimét esetleg meg tudnám szerezni.

A második ur, aki messze külföldön van! Furcsa barátai lehetnek - gondoltam magamban - ennek a Horváthnak.

- Nagyon kétséges - folytattam fennhangon - hogy Rátonyi ur cimének hasznát veszem-e? Mindazonáltal kisérletet teszek. Elmulasztani nem akarnék semmit. Szépen kérem tehát, hogy tudja meg azoknak a cimét, akik ebből a fényképből kaptak.

Horváth ur udvariasan megigérte, hogy utánajár a dolognak s azután bucsut vettem tőle.

A főkapitányságra mentem, hogy a képet visszaadjam.

A tisztviselők már jól ismertek ott s egy rokonszenves arcu fogalmazó, Székely Vladimir megszólitott, amikor éppen távozni készültem.

- Tudom, hogy nemes ügyben fáradoz, - mondta - azért készséggel adok egy kis felvilágositást. Dr. Sándor László barátom, aki tegnap jött vissza egyik nyomozó-utjából, Sopronból, elutazása előtt átvizsgálta az eltüntek arcképeit. Természetes, hogy szóltam neki a fényképlopásról is. Jól emlékszik rá, hogy nemrég egy ur állitott be és éppen azokat a képeket nézegette feltünően sokáig, amelyek közt a Telkessy grófnőé volt. Azt mesélte, hogy eltünt unokanővérét keresi s gyanutlanul jártak a kezére. Dr. Sándornak azonban feltünt a hosszu vizsgálódás és jól megjegyezte magának azt a férfit, majd pedig a nevét is megtudta és feljegyezte.

- S ki volt az?

- Valami Horváth Lajos nevü ember. Ismeri?

Megdöbbentett a kijelentés. Nagysokára, amint fölocsudtam, hálásan megköszöntem a fontos értesitést.

Azontul többször is felkerestem Székely fogalmazót s az ő tanácsait követtem további kutatásaim során.

XIII.
Egy iszonyu haditerv.

Horváth Lajos jókedvén csakugyan egész sereg apró kellemetlenség ütött csorbát aznap reggel. A postán kapott levelek éppenséggel nem örvendeztették meg s ezeknek a tetejébe jött a dr. Kovács látogatása.

Nem is titkolta vele szemben az érzelmeit.

- Te vagy az! - kiáltott rá, amikor belépett. - Kopogtattál legalább az ajtón? Én nem hallottam.

- Nem is hallhattad... fáj a kezem... Baj volt a zsarókkal[1], félek, a marchetzer[2] Szliácsra ment[3].

- Mit fecsegsz? És mit akarsz voltaképpen? Köpd már ki!

Kovács doktor nyugodtan letette a kalapját az asztal közepére s aztán lassan melléje rakta a keztyüjét, esernyőjét. Végül körülnézett, helyet foglalt a legkényelmesebb fotelen, keresztbe rakta a lábait és mosolygó arccal nézett Horváth szemébe.

- Remélem, hogy elég kényelmesen ülsz? - kérdezte a házigazda, látszólag előzékenyen.

- Hogyne, drázsám! Nagyszerü szobácska... finom székecske... kedves gazdácska... Különben gratulálok... Ilyen nincs a Zri-be[4], se az oberhének[5]... Bérelt butor?

- Kérlek, hagyd már abba ezt a beszédet... Mondd el magyarán és röviden, mit akarsz.

- Dohányt öregem, dohányt[6]. Egyik kéz mossa a másikat.

Horváth kinyitott egy fiókot s odavitt a látogatóhoz egy könyvet.

- Tudod, hogy pontos a könyvvezetésem, ebben sose tévesztek meg senkit. Ötezer korona adósság - látod?

- Ó! ó! Ki hitte volna! De hát nekem alefrád[7].

- És ez a levél, nézd csak! - folytatta Horváth. - A Lukácsy-féle bankcégtől.

- Ismerem, nagyon szolid firma.

- Arra figyelmeztetnek, hogy nincsenek többé abba a helyzetben...

- Hogy csekkjeidet, szép kis utalványaidat beváltsák, ugy-e?

- Igen - felelt Horváth. - Meggyőződhetsz róla.

- Hallatlan szemtelenség! Nem türném az ilyet.

- És itt néhány fenyegető levél! - folytatta Horváth, nagy csomó papirost lökve a vendége elé. Ez mosolygó képpel tolta félre a levélhalmot és csendesen szólt:

- Nekem dumálhatsz[8]... Engem nem állitasz falhoz[9]. Fájin ruha, fájin lakás, fájin házigazda...

---

[1] Rendőrökkel (tolvajszó).

[2] Zsebmetsző.

[3] Vallott.

[4] A Zrinyi-utcában, budapesti tolvajnyelven ez a főkapitányság neve.

[5] Főkapitány.

[6] Pénzt!

[7] Nem törődöm vele (Alle Freude aufmir).

Horváth dühösen ugrott elébe. Aztán elővette a pénztárcáját és kiüritette tartalmát az asztalra.

- Nézd, ez az egész pénzem. Tiz korona és pár hatos.

- Nyolcvankét fillér.

- Ugy van. Remélem máshoz mégy?!

- Non sequitur... Y'y suis... Here y stop... Ich bleibe hier... Maradok.

- Ne szamárkodj, Ricsi - ahol nincs, ott ne keress.

- Szép közmondás; de én nem érek vele semmit.

Horváth türelmetlenül szólt:

- Elég legyen a bolondságból! Ugy is va banque-ot játszom már: vagy-vagy! Kitörhetem a nyakamat.

- Ugyan! Prémes bunda... arany óra... gyémánt mellgombok... gyürük... Van még itt szépen!

- Vigyen el az ördög, ne fecsegj már annyit! - kiáltotta Horváth dühösen. - Menj a pokolba!

Dr. Kovács azonban nem ijedt meg a kivörösödött arcu házigazdától.

Fölállott a székéről, Horváth elé lépett s ezuttal összefüggő szavakban, rendes mondatokban, nyilt arccal mondta el a következőket:

- Azt hiszed, te naplopó, hogy örökké ilyen pompásan élhetsz itt, amig különb emberek minden garast a fogukhoz kénytelenek verni? Osztriga, pezsgő, havanna-szivar és egyiptomi cigaretta, amig más töpörtyüt eszik vacsorára és portorikót sziv? Add el a prémesbundát, a gyémántgyürüket s a többi értéktárgyat vagy akár fekete lelkedet is az ördögnek - de tőlem a pénzt meg ne tagadd. Szükségem van rá és ha nem kapok, nagyon meg fogod bánni!

Miután bevégezte a mondókáját, fölhuzta a keztyüjét, markába fogta az esernyőt és fejébe vágta a kalapot, aztán odalépett az ajtóhoz.

Horváth, ugy látszik, belátta, hogy tulságosan udvariatlanul viselkedett és kisérletet tett rá, hogy megnyugtassa a vendéget.

- De kérlek, Ricsi, egészen megbolonditasz! Ha pénzem volna, megosztanám veled az utolsó filléremet is - az ilyen régi barátról nem szokás megfeledkezni... Nesze ez az arany, magamnak csak a filléreket tartom meg és - aprés cela le déluge[10].

- De finoman hadoválsz[11], - mondta Kovács doktor - a pénzt azonban tartsd meg. A sértegetés után nem fogadom el. De jól vigyázz, én magyar mondással felelek: lesz még a kutyára dér!

Ezzel kiment és erősen becsapta az ajtót.

- Mit fenyeget ez az őrült? - mondta magában Horváth azután. - De hála istennek elég óvatos voltam és nem minden titkomat biztam rá... No, már megint zavarnak... Szabad!

Az ajtó kinyilt és Biró Dénes mérnök lépett be. Ezután folyt le az előzőleg leirt beszélgetés köztük.

---

[8] Beszélhetsz.

[9] Nem csapsz be.

[10] Francia közmondás. Magyarul: Ezután (jöhet akár) a vizözön!

[11] Beszélsz.

Amikor pedig a második látogató is távozott, Horváth Lajos zavartalanul átengedte magát a gondolatainak.

- Ez a Biró nem éppen ostoba fickó. Kár érte, hivatást tévesztett. De jó is lesz vigyázni! Valami ravaszul elébe csempészett akadályra van szükség, amibe megbotlik és alaposan elvágódik. Már egyszer kevés hiján nyomra jutott, de másodszor nem engedjük. Eltávolitani... de hogyan?... Hopp, a menyasszony!... féltékenység?... Nehéz dolog. Szeretik egymást és tisztában vannak egymással... Megvan!

A tanakodásnak az lett a vége, hogy tintát, tollat szedett elő és örömtől sugárzó arccal irta meg ezt a levelet:

Kedves Ricsi!

Bocsáss meg, kérlek, hogy ma reggel olyan rosszkedvüen fogadtalak és keress föl minél előbb. Nagyon fontos és hasznos terveket kell megbeszélnem veled.

Szervusz öreg! A viszontlátásra!

L u i.

A Ferencváros egyik kültelki utcájába cimezte a levelet s azután lefeküdt, hogy erőt szerezzen a kieszelt munkára. Nagyon meg volt elégedve magával és kitünően aludt késő estig, amikor Kovács dr. szakasztotta meg a mély álmát.

A doktor egészen megváltozott; haragja elillant, mint a kámfor és vidám arccal ült a Horváth ágya mellé.

- No, mi ujság, vén csataló? - kérdezte bizalmaskodva.

- Ricsikém, - válaszolt Horváth, szintén módfölött barátságosan - két ügyem van itt, amit rögtön el kéne intézni. Jó fogást kell csinálni s egy nőt megszöktetni.

- Pesten, vagy vidéken?

- Pesten.

- Közelebbi cim?

- Vilma-nyaraló.

- Mind a kettő?

- Igen. Mind a kettő ott végzendő el.

- Rossz hely. A rendőrség kéznél.

- Másképp nem lehet. A leányt holnap el kell tüntetni és ez a munka reád vár.

- Hová?

- Valami elhagyott házba, ahol jól vigyázhatnék rá.

- Szerelem?

- Nem, Ricsi, - jogos gyülölet. Hisz' ismered Biró mérnököt?

- Hogyne - a minden lébe kanál.

- Az a leány a menyasszonya s a fickó kezd már nagyon kellemetlenné válni, folyton hipisel[12].

- József-utca?

[12] Kutat.

- Ugy van. És tulsokat jár a nyakamra. Még bajba dönt. Magához a gyilkossághoz ugyan semmi közöm, de bizonyos mértékben mégis belekeveredtem az ügybe s szeretném azt a fickót huszonnyolcra venni[13]. Tüntesd el a leányt, akkor ő minden erejével kutatni fogja s nekem nyugtom tőle.

- Hm, - mit kapok érte?

- Kétszáz kroncsit[14]. Felét reggel, a többit, mihelyt az ügy elintéződött. Ha pénzem volna, nyomban átadnám az összeg felét, de mindenesetre megkapod holnap. Már iderendeltem Makszit ma estére, hogy vigye el a prémesbundát és a gyémántokat is - tette hozzá savanyu mosolylyal - ha a fogás nem sikerül.

- Van remény jó fogásra?

- Meglehetősen gazdagok. Ékszer, ezüst holmi, finom evőeszköz mindenesetre van. Az öreg meg a fickó persze nagyon izgatott lesz, ha a leány eltünik s éjjel nem fog aludni. Ezért jó lesz, ha valami nyomot hagyunk hátra, hogy utánunk bomoljon. Azt hiszem, jó volna Kőbányára csalni, aztán munkához látnánk a lakásban.

- Jobb volna Kispest. Ott nincs detektiv és messzebbre is esik.

- Nem bánom. Ezt később is eldönthetjük.

- A terv különben kész?

- Igen. Te konflisba ülsz, odahajtatsz, és azt mondod, hogy a mérnök urat valahol sulyos baleset érte és a leány után kivánkozott. A liba mindjárt halálra ijed s egy percig se gondolkozik, szalad esze nélkül. Itt nem lesz nehézség. De aztán délután csináld, amikor az öreg a klubban tartózkodik s a vénasszony a fogorvoshoz megy.

Kovács töprengett:

- Szöktetés... veszedelmes dolog... Mondjunk háromszázat, Lui... Ötvenet külön, ha a fogás sikerült... Zsákmányt megosztjuk?

- Meg! - felelt Horváth. - Hiszen tudod, hogy nem vagyok szükmarku, Ricsi?

- Ma reggel csibészkedtél, öreg rajcsos[15].

- Kevés hiján kolerára[16] szorultam.

- Na ja! És fórspájz?[17]

- Nesze a kötőfék[18]. Csapd be!

Horváth átadta vastag aranyláncát. Aztán még egyszer részleteket beszéltek meg s félóra mulva távozott a cinkostárs.

Nem sokkal később beállitott Makszi, egy kampósorru, cingár fiatalember.

Horváth vele is elintézte a dolgát, utána pedig ujra lefeküdt és mély álomba merült. Aludt reggelig, egyfolytában, békés nyugalommal, mint egy ártatlan jó gyerek, akinek halvány sejtelme sincs még a gonoszságról...

---

[13] Biztosra venni, elbánni vele.

[14] Koronát.

[15] Vén tolvaj.

[16] Rabkosztra.

[17] Előleg.

[18] Óralánc.

XIV.
Vigasztalan helyzet.

Biró Dénes csak másnap reggel kereshette fel Magdát, hogy referáljon neki a Horváthnál tett látogatásról.

Gyengéden üdvözölték egymást, aztán Magda megkérdezte:

- Nos, Dénes, mi jót hoztál nekem?

- Nem tudom még, jó-e? De egészen uj és nagyon csodálkozni fogsz rajta. Képzeld csak, maga Horváth dugta a fotografiát az albumba.

- Horváth? Csudálatos! De hát miért tette?

- Éppen ez az, kedvesem, amit szeretnék tudni magam is. Tény az, hogy ő tagadta, illetőleg kijelentette, hogy nem járt a rendőrségen s eszeágában sem volt aféle cselekedet. Közvetlenül az elválásunk után pedig megtudtam a főkapitányságon, hogy szavahihető uriember látta Horváthot, amint a fotografiák közt pepecselt.

- Különös! Milyen érdeke lehetett Horváthnak ebben?

- Fogas kérdés! Én különben jóformán semmit sem tudok róla. Nem volt Györgynek jó-barátja?

- Az éppen nem, de ismerte őt. Valamelyik uri társaságban akadtak össze és Györgynek megtetszett az érdekes előadása, mert világlátott, nagyképzettségü embernek látszott. De azt hiszem, még se nyerte meg Horváth egészen a rokonérzését, mert különben többször érintkezett volna vele.

- Gondolkozzál csak, Magda, talán mégis eszedbe jut Horváthról valami, ami őt a mi ügyünkkel - ha még oly csekély mértékben is - összeköttetésbe hozza?

- Nem, nem... De mégis! Ugyanazon a napon járt itt, amelynek estéjén a gyilkosság történt s akkor feltünt neki a tör, amely a György iróasztalán feküdt s amelynek révén először terelődött a gyanu szegény bátyámra. György később bejött hozzám és erős kifejezésekkel panaszkodott arra az emberre. Horváth ugyanis szóbahozta a Seress Ellához való viszonyát és burkoltan felszólitotta, hogy szakitson vele. A bátyám ebben sulyos tapintatlanságot látott és ezt meg is érttette a vendégével. Emlékszem rá, a dolog nagyon felizgatta.

- Mivel okolta meg Horváth a magaviseletét?

- Azt mesélte, hogy tiszta barátságból lépett közbe, annyira szereti Györgyöt.

Biró nem hitt ebben s nagyon valószinünek tartotta, hogy üres szóbeszéd. Horváthról nem tette fel, hogy baráti önzetlenségből ilyen ügybe avatkozzék. Ámbár - gondolta magában - tévedhet.

- Mit használ, - szólalt meg végül - ha igy törjük a fejünket. Csak a tények érnek valamit.

- Ez igaz, Dénes. De ha álnok játékot üz, előbb-utóbb önkéntelenül elárulja magát.

- Agyafurt embernek látszik, én azonban szintén résen leszek.

- Remélem is.

- De most térjünk másra. Ma reggel Szabolcsy barátomtól is kaptam értesitést. Felolvasom, mit irt:

„Sajnos, nem ismertem Várady Jenőt, a gróf mostohafiát s ezért személyes tapasztalásból nem nyilatkozhatom, de ugy hallottam, csinos, világosszőke haju, nyulánk fiatalember volt. A homlokán széles sebhely huzódott végig. Feltünően magas termetü, csaknem hat lábnyi férfiu volt. A félkarját elvesztette, - nem tudom, hogyan. Ez az egész, amit külsejére mondhatok."

Magda megfeszitett figyelemmel hallgatott s azután igy kiáltott fel:

- Akkor a szinész testvére volt!

- Magam is ugy vélem. A félkarját valószinüleg rövid időre aztán, hogy a szülői házat elhagyta, vesztette el...

Sokáig nem szólt aztán egyikük sem. Dénes elnézte a leányt, de csak lopva tekintett rá, mintha félne, hogy kiolvassa szeméből a gondolatát. Gyötörte ugyanis az a változás, amit Magdán tapasztalt.

A leány arcán meglátszott az utóbbi hetek sok izgalma és gondja. Eddig bátran viselkedett, de már közeledett a rettentő összeeséshez; észre lehetett venni, hogy nem sokáig birja ezt az életmódot.

A beszélgetés ideje alatt egészen meggörnyedt, a fejét lehajtotta és keservesen sirt.

Biró mindent megkisérlett, amire csak gyengéd szerelem képes, hogy megnyugtassa, de vigasztaló szava és dédelgetése nem használt.

- Sehol, sehol egyetlen reménysugár! - zokogta a leány - Lásd, a jövő héten már kezdődik a törvényszéki tárgyalás és mit értél el a fáradozásoddal? Ami bizonyitékokat összeszedtünk, azt pehelyként fujja szét az ügyész vádbeszéde!

Biró nem válaszolt, csak letérdelt a szegény leány mellé, megragadta kezét és simogatta, mialatt a gyönge nőnek egész teste reszketett a görcsös zokogástól.

Nagysokára lecsillapult. A borzasztó izgalom mulni kezdett s azután melléje ült a férfi, magához vonta és lassan, csendesen a lelkére beszélt.

- Édes kis Magdám, szedd össze magad. Légy megint az én bátor kis menyasszonyom, az én hüséges segitő-pajtásom, aki eddig voltál! Feladjunk minden reményt, szüntessük meg a buzgó munkát most, amikor ennyit megtudtunk már ennek a nőnek életéből? Most, amikor legsürgősebb, legfontosabb, hogy résen legyünk? Látod, minden erőmre szükség van, hogy a nehéz feladatot teljesitsem és elpusztul a kitartásom, magam is tönkremegyek, ha látom, hogy téged mennyire megtört a szenvedés.

Magda erőszakosan elfojtotta a zokogást és gyorsan letörülte könyeit.

- Igazad van, Dénes. Bátor akarok lenni!

Aztán vidáman rámosolygott Biróra, de ez a mosoly borzasztóan hatott a férfire, mintha kést döftek volna a szivébe.

Nem mutatta azonban a keserüségét.

- Azt hiszem, kedves Magda, hogy sokat vagy egyedül; nem jutsz a levegőre sem. Mit szólnál egy kis sétához? Délután négy órakor érted jövök. Helyes?

- Amint akarod, Dénes. De miattam ne aggódj. A mi igazságos küzdelmünk csakis kedvező véget érhet és aztán gyorsan megjavul az állapotom.

- Hiszem én is.

- A viszontlátásra tehát négy órakor!...

XV.
Fényes Magdát elrabolják.

Elérkezett a délután. Magda kis, fehér leányszobájában éppen hármat ütött a karcsu genfi ingaóra, amikor egyfogatu kocsi állott meg a nyaraló előtt s a következő percben becsöngettek.

- Itthon van Fényes Magda kisasszony? - kérdezte valaki izgatottan.

- Igen, uram.

Az idegen, aki sebbel-lobbal jött, magas, sovány férfi volt.

- Kit jelentsek be? - kérdezte az inas.

- Mindegy, senkit - a kisasszony nem ismer. Mondja csak, hogy nagyon fontos izenetet hozok Biró urtól.

A szolga bevezette az idegent a könyvtárszobába és néhány perc mulva megjelent ott Magda is.

- Nagyon sajnálom nagysád, hogy rossz hir követjének kell lennem... Ne ijedjen meg... Biró mérnök urat egy kis baleset érte. Eszméletlenül feküdt, amikor elhagytam. Nagysád után vágyakozott.

Magda arcáról eltünt az élet szine.

- Baleset? - kérdezte. - Miféle? Hol?

- A Ludovika Akadémia közelében. Nem tudom, hogy tulajdonképpen mi történt... seb a fején... Néhány percre magához tért és megmondta a nagysád nevét, cimét. A sebesültet egyáltalán nem ismerem, de azt gondoltam, érdekli nagysádékat.

Pár órával előbb roppantul gyöngének érezte magát a leány. Ugy tetszett, hogy egy uj csapás egészen a földre sujtja. És most rettentő uj megpróbáltatás következett - Dénest szerencsétlenség érte.

Ingadozott egy pillanatig, de aztán fölegyenesedett, valami csudálatos akaraterő szállta meg.

Lázas agyában csak egy gondolatnak adott helyet: Dénes megsebesült, szüksége van rád, hozzá kell sietned!

- Nagyon köszönöm a szivességét! - mondta az idegennek. - Közölje velem, hogy a vőlegényem hol van? Oda akarok menni.

- A kocsi még lent vár... Ha megengedi, elkisérem.

- Egy perc alatt elkészülök - szólt a leány. Kisietett, kalapot és keztyüt vett elő és szinte röpülve rohant le a lépcsőn, anélkül, hogy az inasnak szólt volna.

- Parancsolja, hogy elkisérjem? - kérdezte az idegen. - Talán hasznára lehetek.

Magda köszönettel fogadta az ajánlkozást s beszálltak a kocsiba, mely elrobogott.

Az ut sokáig tartott. Keresztül mentek a fél városon. A Baross-utcáig megismerte Magda az utcákat, de azontul a szük, sötét kis József- és ferencvárosi részeken először járt most életében.

El is kábult egy kicsit és fáradtan dült hátra a kocsiban.

Csodálkozott saját magán, hogy nem ájult még el s összerezzent, amikor eszébe jutott a borzasztó valóság: György a börtönben, Dénes a betegágyon, sőt talán már halottas ágyon!

Nagysokára megállt a kocsi.

A kisérője gyorsan kiszállt, pénzt adott a kocsisnak és fölkérte Magdát, hogy ő is szálljon le.

A leány vizsgálódva nézett körül és akaratlanul is vonakodott, amikor látta, hogy egy ismeretlen városrésznek rosszul kövezett, piszkos, keskeny utcájába került.

A kisérője kitalálta gondolatát.

- Sajnálom, hogy ide kellett vezetnem, Fényes kisasszony. Nem tudtuk, hova szállitsuk a beteget. Egy hordár felajánlotta, hogy az ő lakására vigyük be, amig a mentők kijönnek. Talán itt is vannak azóta.

Egy intő hang szólalt meg benne. Okosan cselekedett-e, amikor megfelelő kiséret nélkül idejött? Legalább értesitést hagyott volna magáról odahaza! Ki ez az ember? Ha megcsalta volna?

De mire való ez a kétkedés?! Dénes megsebesült, érte küldött s itt van.

Amig ezt végiggondolta, már elhajtott a bérkocsis s arra eszmélt fel, hogy egy kapu becsapódott mögötte.

Valami érthetetlen, meg nem magyarázható irtózás fogta el a csattanásra és lelke mélyéig megremegtette finom szervezetü testét.

Az alacsony külvárosi kapu aljában olyan homály volt, hogy alig látta a kisérőjét, mikor rászólt:

- Erre tessék, kérem - mondta olyan hangon, amely bizalmatlanságot ébresztett a leányban.

- Beszélhetnék majd a háziasszonynyal? - kérdezte Magda habozva.

- Hogyne! - felelt a férfi olyan sajátságos hangsulyozással, amelytől hirtelen összerezzent a nő.

- Miért ne! Persze, persze!

Fésületlen, rendetlenül öltözött asszony jelent meg a következő percben.

- Máli, vendéged érkezett. Tisztelt nagysád, van szerencsém bemutatni Máli nénit - Máli, ez itt a Fényes Magda kisasszony.

Magda nyugtalanul szólalt meg:

- Hol van Biró Dénes mérnök? Beszélhetek vele?

Az asszony köhécselt.

- Biró Dénes mérnök? Itt nincs. Nem messze a villamos vasuti remis-ben akadnak mérnökök, de errefelé csak srenkerek[19] járnak.

- Mi az a srenker? - kérdezte Magda.

- Ne bomolj, Máli, - szólt közbe a férfi. - Hagyd most a jenise deverájt[20]!

- Mi az a srenker? - ismételte a lány izgatottan.

- Majd megtudja!

- Uram, ön Birótól üzenetet hozott nekem, - sziveskedjék hozzája vezetni.

[19] Betörő.

[20] A tolvajnyelvet!

- Attól tartok, hogy már nincs itt, hirtelen fölgyógyult. Ágyát elhagyta, távozott.

Édeskés mosolylyal mondta ezt a férfi s ugy látszott, hogy mulattatja a leány kétségbeesése.

- Akkor föl kell tennem - folytatta Magda - hogy maga hamis ürügygyel csalt ide.

- Egy kicsit fején találta a szöget!

Most tudta meg a leány, hogy valami gyalázatos csalásnak az áldozata lett.

Halálos aggodalom lepte meg, amely egyben arra is erőt adott neki, hogy menekülő-kisérletet tegyen.

Villámgyorsan megfordult s a kapuhoz ugrott. Ujja már érintette a kilincset, amikor egy erős kéz ránehezedett a vállára.

Amazok se voltak restek s ugy látszik, számitottak a szökés szándékára.

- Itt nem lehet kiabálni - mondta az asszony és piszkos kezét a Magda szájára tapasztotta.

A leány érezte, hogy valami vattafélét nyomnak a szájára és orrára. Kloroformmal áztatott kábitó-eszköz volt ez.

- Előre, Ricsi! - szólt az asszony. - Kötelet a kezére, ha nem nyugszik... Átkozott dög!

Magda éles fogai belemélyedtek a gonosz asszony kezébe, mire az fölszisszent és erős ütést mért a leány arcába. Az ütés meg a kloroform gyorsan megtette a hatását: teljesen elkábult.

Bevonszolták áldozatukat az egyik hátulsó szobába s egy pamlagra dobták. Ott jól összekötözték a kezét-lábát s aztán nyugodtan beszélgetni kezdtek.

Félóra mulva nyitotta ki csak Magda a szemét.

Rémülten nézett szét. A helyzete valóban olyan volt, hogy bátrabb szivet is rettegéssel töltött volna el.

A bünös Budapest egyik tolvajtanyáján volt, két veszedelmes gonosztevő karmai között. Hazulról nem várhatott segitséget, ott a legcsekélyebb sejtelmük sem volt róla, hogy merre jár.

Hogy mit akarnak vele, arról gondolkozni sem merészelt.

- Most aztán csendesen! Engedelmeskedni az asszonynak! - mondta a férfi megelégedetten. - Amig rendesen viseli magát, addig nem lesz oka panaszra. Megigéri?

A leány nem felelt.

- Ennivalót Máli nénitől kap - folytatta a férfi. - Takarit magára, ellátja mindennel. De ha a legcsekélyebb kisérletet teszi a szökésre, vagy föl akarná hivni a szomszédok figyelmét, akkor elbánunk magával.

- Alávaló! - kiáltotta most a leány. - Mit akar hát velem?

Kovács csendesen mondta:

- Halkabban, mert nagyobb adag kloroformot kap. Ne töprengjen, mi lesz. Magának nem kell mindent tudni. Az orvos levegőváltozást ajánlott, - ugy-e Máli? Jó a klima itt a Ferencvárosban. Majd meglátja!

- De hogy merészelt ide csalni? Észreveszik, a nyomomra jönnek és magát becsukják.

- Ajpaj, - mondta gunyosan a férfi. Nem félek én a pesti kibererek[21]-től.

[21] Detektivek.

Magda gondolkozott egy kissé, aztán halkan szólt:

- Várjon csak, hadd beszéljek! Engedjen ki innen és biztositom róla, semmi baja nem lesz. Soha el nem árulom.

- Nagyon kedves, sőt ennivaló! Egy ilyen udvarias embernek igazán nehezére esik, hogy megtagadjon valamit egy szép, finom leánytól. Sajnálom, nagyon sajnálom.

Cinikusan nevetett és mélyen meghajtotta magát.

Magda belátta, hogy nincs reménye a szabadulásra, legalább ilyen egyenes uton nincsen. Az asszonyhoz fordult aztán könyörögve.

- Nézze csak, maga is nő, velem tud érezni. Könyörüljön rajtam.

- Meghasad a szivem! Ó, szegény gyermek! De hasztalanul! Máli azt teszi, amit tőle kivánnak s nem törődik mással. Ha Ricsi azt mondja, hogy viseljem gondját és ápoljam, mert a kisasszony beteg, hát nem tehetek egyebet. Szépen gondozom, amig a kosztpénzt rendesen fizetik.

- Ha csak pénzről van szó - kiáltotta gyorsan a fiatal leány - akkor nyugodt lehet. Itt az órám, a gyürüm... lássa, három szép gyürü és itt a pénzestárcám... van benne bankjegy is, meg néhány arany. Tartsa meg, tegyen el mindent, csak bocsásson szabadon.

- Csinos holmi! - szólt közbe Kovács. - Veszedelmes fegyverek... az asszony ingatag... ezt inkább jómagam vágom zsebre.

Aztán elszedte a leánytól minden értéktárgyát, kiöntötte a pénzt is, csak az üres tárcát adta vissza.

- Nem potyázom - mondta aztán - ellenszolgáltatásul leveszem a köteléket.

Megszabaditotta Magdát a bilincseitől, amelyek már gyötrelmesen szoritották.

- De vigyázzon, szökni nem lehet! Ebben nem értjük a tréfát!

Aztán az asszonyhoz fordult.

- A kötelék megsebesitette, mosd meg és adj ennivalót neki. Fölkelhet és nem kap kurtavasat, ha jól viseli magát, amig egészen meg nem gyógyul.

A férfi ezzel távozott. Magda fölült a pamlagon és sóvár szemmel nézett utána. A nyitott ajtón behallatszott egy férfihang.

- Halló, Csávok[22], mi történt itt?

- Beteg nő - hangzott a válasz - ápolni kell.

Az ajtó becsapódott, de Magda közben jól láthatta az ujonnan érkezett férfi arcát.

- Szent Isten - mondta magában - ébren vagyok, álmodom, vagy megbomlott az agyam?!

Félkaru, hirtelenszőke embert látott, a kinek homlokán széles sebhely volt.

- Telkessy Flóra grófnő bátyja! - kiáltott föl. - Mit keres itt ez az ember?

[22] Álnév, amilyen sok van a budapesti tolvajvilágban. Csávok, visszafelé olvasva: Kovács.

XVI.
Egy kinos jelenet.

A Teréz-templom órája négyet ütött, amikor Biró Dénes kocsiba ült, hogy a Vilma-nyaralóba hajtasson. Háromszor is rászólt a kocsisra, hogy csapjon a lovak közé, mert nagyon sietős az utja. Tiz perccel négy után már odaérkezett a nyaralóba. Azt hitte, hogy sétára készen, felöltözve találja menyasszonyát s annál nagyobb volt a meglepetése, mikor az inas közölte vele, hogy Magda nincs otthon.

- Megkapta az üzenetét, nagyságos uram, - tette hozzá a legény, - és nyomban elsietett azzal az urral.

- Micsoda? Egy ur üzenetet hozott tőlem? Ki volt az?

- Nem tudom. A kisasszony a könyvtárszobában beszélt vele s néhány perc mulva együtt távoztak.

Biró megdöbbent.

- Nem tudja a nevét annak az urnak?

- Nem mondta meg, csak ugy jelenthettem be, hogy Biró Dénes ur küldte.

- Milyen volt a külseje?

- Hosszu, vékony ember. Furcsán beszélt, szakadozottan és elnyelte a mondatok felét.

Ez ugyan nem valami kimeritő leirás volt, de elég ahhoz, hogy mindjárt eszébe juttassa Birónak azt a férfit, akit már kétszer látott gyanus körülmények közt; először a József-utcában meggyilkolt asszony mellett s aztán a Horváth lakásához vezető folyosón.

Mit jelent ez, hová mehettek?

Biró nyugtalanul járt föl-alá a szobában. Majd az ablakhoz lépett és elgondolkozva nézett ki. Hátha mégis fontos dolga akadt Magdának és bármely percben visszatérhet?

De hasztalanul várt. Öt óra is elmult s akkor hazaérkezett az öreg Fényes. Biró nyomban elmondta neki, hogy mi történt s azt is, hogy mitől tart.

- Rettenetes! - szólt az öreg ur. - Még valami baja esik!

- Isten tudja! - felelt Biró. Hiába törtem rajta a fejemet. De több időt nem szabad vesztenünk. Azonnal értesitem a rendőrséget s kérem, szóljon ő nagyságának, mert ő még egyáltalán nem tud róla.

Fényes átment betegen fekvő nejéhez, Biró pedig a főkapitányságra sietett.

Egy detektivet adtak melléje, aki Jánossal, az inassal részletesen elmondatta magának: hogyan ment el Fényes Magda s leiratta külsejét, ruházatát is. Aztán eltávozott azzal a kijelentéssel, hogy mindent megtesz az eltünt hölgy kinyomozása érdekében.

Borzasztó est volt ez a Vilma-nyaraló lakóira nézve. A háziasszony beteg, leánya titokzatos módon eltünt, a fia pedig gyilkosság vádja alatt börtönben sinylődik. Mi jön még ezután?

Ezen az éjszakán persze nem aludtak nyugodtan és Biró már kilenc órakor beállitott a főkapitányságra, hogy tudakozódjék.

A rendőrség kutatása sikertelennek bizonyult. Nem sajnálták a fáradságot, mindenfelé nyomoztak, ahol csak reményük lehetett az eredményre, de hasztalanul.

Biró nehéz szivvel távozott s folyton egy különös gondolat gyötörte, amely az éjjel ötlött eszébe. Eleinte valósággal komikusnak találta, de aztán lázas izgalmában olyan állapotba jutott, hogy elhatározta a tervének megvalósitását.

Egyenesen a Metropole-szállóba sietett Horváth Lajoshoz.

Házikabátban reggelizett még a derék férfiu és csudálkozó pillantást vetett a belépőre.

- Micsoda nagy ujság lehet, Biró ur, hogy ilyen korán szerencséltet?

- Mindenekelőtt bocsánatot kérek, hogy ilyen szokatlan időben alkalmatlankodom. De attól féltem, hogy később nem találom idehaza. Mit szól hozzá: Fényes Magda kisasszonyt megszöktették!

- Nagyon sajnálom, de végre is - azt hiszi talán, hogy én vagyok a tettes?

- Azt éppen nem Horváth ur, de azt hiszem, ismeri a szöktetőt.

- Hogy-hogy?

- Okom van arra a föltevésre, hogy a tettes ugyanaz, akit a folyosón láttam, a mikor öntől kijött.

- Csakugyan? És ki légyen ő?

- Hát az a hosszu, sovány alak, akiről önnel beszéltem is legutóbbi látogatásom alkalmával. Nekem azt mondta, hogy Kovács dr. a neve, önnek pedig más nevet mondott és állitása szerint támogatásért járt itt.

- Igen, igen, emlékszem rá.

- Közelebbit nem mondhatna róla?

- Sajnálom; azelőtt egyszer se láttam.

- De a nevet, amelyet akkor önnek bemondott, tudja? Sziveskedjék...

- Azt is elfelejtettem már.

Horváth az egész idő alatt udvariasan, de jéghidegen viselkedett. Biró tisztán látta, hogy az exámen nem sikerült, de ezuttal mégse tágitott. A fejébe vette, hogy Horváth elhallgat előtte valamit s ez a gondolat bátrabbá tette.

Elhallgatott és kételkedően nézte a házigazdát, aki észre is vette ezt.

- Nem hisz talán a szavamban, Biró ur? - szólalt meg a másik, hogy a nyomasztó szünetnek véget vessen.

- Nos hát: nem! Egyszer már elhallgatta az igazságot; miért ne esnék most ismétlésbe?!

Horváth elsáppadt s mintha egészen megmerevedtek volna az arcvonásai. Szó nélkül fölállt, meghajtotta magát s aztán a kandallóhoz lépett.

- Mérnök ur! - mondta nagysokára - azért jöttem ide, a csengőhöz, hogy a szolgát behivjam. De talán lesz olyan kegyes, hogy előbb megmondja: hogyan és mikor vezettem félre önt?

- Azt állitotta, hogy nem ön volt az, aki a Telkessy Flóra grófnő fotografiáját a rendőrségi albumból eltávolitotta és a helyébe másikat tett. De én azt gondolom, hogy igenis ön végezte a cserét s alapos okaim vannak erre a hitre.

- Köszönöm! Kétségtelen tehát, ön azzal a kifejezett szántszándékkal jött ide, hogy összetüzzön egy emberrel, aki a legjobb akarattal volt ön iránt s igyekezett rajta, hogy minden akadályt eltávolitson az utjából.

- Kezdek benne kételkedni.

- A multkori beszélgetésünk kapcsán - folytatta Horváth - telegrafáltam az Egyesült-Államokba, hogy értesitést kapjak Dévényi Arturról s most kaptam is választ, amely önt bizonyára érdekelné. Éppen el akartam küldeni önhöz, de sértő megjegyzései után minden további érintkezést kizártnak tartok.

Horváth aztán megnyomta a csengő gombját.

Biró fölpattant a helyéről, hogy távozzék. Az ajtó előtt megállt és erős hangon mondta:

- Ha tudatosan elhallgat olyat, aminek révén egy boldogtalan ember élete megmenthető, akkor isten legyen önhöz kegyelmes!

- Nincs több mondanivalóm.

- Ünnepélyesen megesküszöm itt, hogy a magam részéről mindent megteszek, csakhogy kideritsem: miféle összeköttetésben van azzal a bitanggal, aki dr. Kovácsnak adta ki magát? S a végletekig megyek, hogy megállapitsam: miért tüntette el ön a meggyilkolt nő arcképét?

Ezekkel a szavakkal véget ért a kinos jelenet s Biró Dénes elhagyta a szobát.

XVII.
Betörés a nyaralóba.

Horváth Lajos kissé kellemetlenül érezte magát, amikor Biró eltávozott. Nyugtalan, gyors lépésekkel mérte végig a szobát s a fogai közt elfojtott hangokat mormolt. Mintha átkozódott, káromkodott volna, olyanformán dörmögött.

Tizenegy óra tájban elhagyta a szállót és arrafelé igyekezett, ahol Fényes Magdát fogva tartották.

Óvatosan, kerülő utakon jutott oda s amikor célhoz ért, kutató szemmel nézett körül, hogy meggyőződjék róla, nem jár-e valaki a nyomában.

Pont egy óra volt, amikor hirtelen besurrant a külvárosi házba.

Az állitólagos Kovács már ott várta.

- Az ördögbe is, Ricsi - igy köszöntött be Horváth. - Te ugyan szép csávába juttattál bennünket.

- Mi a baj? Én megcsiptem a leányt.

- De nem vigyáztál eléggé.

- Miért?

- Biró gyanakszik. Ez a hasznunk a te bolondos beszédmódodból. Arról megismert.

- Na ja. Eső után köpönyeg. Bánom is én. Holnap megugrom innen. Mért lopnám itt a napot tovább?

- Ez mindenesetre jó lesz. De mondd csak, Ali elment?

- A legelső vonattal.

- Hová?

- Közelbe. Táviratot ad fel az öreg Fényesnek. Ilyen módon sikerül ma estére tőle megszabadulni. És attól az átkozott Birótól is, aki az orrát mindenbe beleüti.

- Helyes - mondta Horváth. - Lássuk most a részletes haditervet. De igy, száraz torokkal nem jó sokat beszélni. Van italféléd?

- A káposztásmegyerit ajánlhatom... Tiszta, hamisitatlan... Van itt belőle, a mennyit akarsz.

- Menj a pokolba a hülye vicceiddel! Adj egy korty snapszot.

- Vizet, cimborám, vizet. Több semmit! - ahogy a Villandok mondják. Nagyon a sarokba szoritottak bennünket, róka koma. Szükségünk van minden ravaszságunkra, hogy kijussunk a hajtásból.

- Ez igaz.

- Én akkor tudok legjobban dolgozni, ha szinjózan vagyok. Tudom, te is. Gyáva leszel, ha leszopod magadat. De viszont szivesen jelentem ki, hogy száraz torokkal a legkitünőbb üzletember vagy, akit valaha láttam.

Horváth meghajtotta magát erre a kétes értékü bókra, aztán sóhajtott egyet, mert az italról nehezen mondott le. Végül odahuzott egy széket a törtlábu asztalhoz s megkezdték a tanácskozást.

A két jóbarát egy óra hosszat beszélgetett és meghányta-vetette a rabló-hadjárat minden részletét.

Horváth megelégedetten távozott, abban a jóleső tudatban, hogy másnap estig kellemesebbre fordul a helyzete s nemcsak a sürgős adósságait fizetheti ki, hanem csinos összeget félre is tehet majd a jövendő szükösebb napjaira.

*

Birónak roppantul sok dolga volt azon a napon. Leszállott már az alkonyat homálya, mielőtt az apósa házába kiért volna.

Ott várta az öreg Fényes levele, amelyet nyilván a legnagyobb sietségben irt és dugott a boritékba. A kuszált betükkel odavetett sorok igy szóltak:

„Délután kaptam mellékelt táviratot. Utazom Szolnokra. Kérlek, aludj itt. Telegrafálni fogok."

Biró heves kézmozdulattal bontotta föl a táviratot és izgatottan olvasta:

„Szolnokon, kórházban. Kisebb baleset. Kérlek jöjj.

M a g d a."

A betük szinte táncoltak Biró szeme előtt. S mindig csak erre gondolt: Magda él!

Később jutott az eszébe, hogy talán komoly a sérülése és a kisebb baleset csak előkészitése a nagy szerencsétlenségnek. Talán csak kimélni akarta övéit, amikor jelentéktelennek mondta a baját?!

De hát nem maradt hátra egyéb, minthogy bevárja a jelzett táviratot, amely esetleg már azt is tartalmazza, hogy az öreg ur jön hazafelé a leányával. Ha nem igy lesz, akkor természetesen mindjárt elutazik maga is.

Félig-meddig belenyugodott igy a helyzetébe és rászánta magát, hogy a hosszu esti órákat higgadt várakozással fogja tölteni. Fényesné, aki gyöngélkedett, korán visszavonult a szobájába s a férfi magára maradt.

A nap eseményeit még egyszer végiggondolta, elvonultatta lelki szemei előtt. A Horváth Lajossal való beszélgetés csöppet sem elégitette ki. Belátta, hogy itt nem járt el, nem viselkedett elég ügyesen. Uj ellenséget szerzett, anélkül, hogy viszont a legkisebb előnyhöz jutott volna. Időszerütlen föllépésével talán komolyan ártott is Györgynek. Ilyen szemrehányásokkal gyötörte magát egész este s végül egészen kimerülve dőlt az ágyba.

Elaludni azonban nem tudott. Nyitott szemmel feküdt és a sötétségbe bámult, szakadatlan töprengéssel.

Hirtelen ugy tetszett neki, mintha valami nesz ütné meg a fülét, fölemelkedett és hallgatózott. Valahol ajtót nyithattak.

Rosszabbra fordult volna a Fényesné állapota? Óvatosan megnyomta az ajtó kilincsét, félig kitárta és széjjelnézett.

Semmi! A folyosó üres volt; ennyit látott a félig lecsavart gázlámpa világánál. Miközben igy állott és fülelt, a zörej ismétlődött, még pedig alulról.

Tolvajok járnak itt bizonyára!

Sebbel-lobbal magára kapta a legszükségesebb ruhadarabokat és fegyver után nézett. Sajnos, nem talált alkalmasabb eszközt egy szénkaparónál, amely a kandalló mellett volt. Fölkapta és lesietett az emeletről.

A lépcsőzet alján megállott s ujból hosszabb ideig hallgatózott. Körülbelül tiz perc mulva ismétlődött a zörej és most már határozottan meg volt győződve róla, hogy az ebédlőben tartózkodik valaki.

Erősen marokra fogta a fegyverét s belépett oda.

A helyiséget egy kis lámpa halvány fénye világitotta meg s a szoba tulsó felén Biró észrevett egy embert, aki nagy sietséggel rakta ki az ezüstnemüt a széles diófa-szekrényből. Az asztalon két hosszu táska volt, telerakva ékszerrel s egyéb holmival.

Minthogy az idegen háttal állott az ajtónak, nem tudott a Biró nesztelen belépéséről s a mérnök felhasználta az alkalmat, hogy egészen a közelébe jusson, mielőtt a padló recsegése elárulná.

A tolvaj ebben a percben villámgyorsan feléje fordult s Biró rögtön felismerte. Az a férfi volt, akit keresett - ugyanaz, akit a Horváth szobája előtt látott, aki a Telkessy Flóra grófnő holttestét ki akarta fosztani és akit a Magda megszöktetésével gyanusitott.

- Megállj! - kiáltott rá. - Megállj, vagy szétzuzom a koponyádat, te gazember.

A tolvaj ott maradt a helyén, mintha gyökeret vert volna a lába.

- Na, doktor Kovács ur - mondta Biró - megtaláltuk hát egymást és most...

A mondatot nem fejezhette be. Zajtalanul mögéje lépett valaki és valami rövid, sulyos eszközzel borzasztó ütést mért a fejére. Biró szó nélkül összeesett.

- Köszönöm, vén fiu, - mondta Kovács és föllélegzett. - Ki álmodta volna, hogy ez a barom még ide kerül?!

- Átkozott fickó! - sziszegte Horváth a kiálló fogai közül. - Na, de megkapta a magáét!... Most pedig gyerünk! Pakold be a holmit, aztán köd előttünk, köd utánunk! Más is észrevesz még bennünket. Amig csomagolsz, én falazok[23].

- Az ám! Tréfire ne bukjunk[24]. Cinkölj[25], ha baj van.

- Add ide a dohányt[26] - mondta Horváth - a többit hozd aztán te.

Aztán halkan kinyitotta az ajtót s a lépcsőházba surrant.

Nyomban észrevette, hogy az egész háznép talpon van már. Suttogtak, járkáltak, ajtókat nyitogattak. S a lépcsőn egy alakot is meglátott.

Anélkül, hogy a cinkostársának jelet adott volna, kiszaladt a kapuhoz, fölrántotta és el akart illanni az utcán.

De pórul járt, éppen egy rendőr karjába szaladt.

A ravaszsága még ebben a veszedelmes állapotban sem hagyta el.

- Gyorsan, gyorsan, biztos ur! - mondta. - Rablógyilkosság történt odabent!

Aztán a lépcső felé fordult és a rendőrt valósággal magával ragadta.

---

[23] Őrt állok.

[24] El ne fogjanak bennünket.

[25] Adj jelt!

[26] Pénzt.

A folyosón lihegve szólt:

- Menjen elől! Én nem merek!

A rendőr kardot rántott s előre lépett. Odább egy szolga állott, aki szintén nem mert még belépni az ebédlőbe, odafönt pedig néhány női alak tünt elő.

- Gyerünk! - mondta a rendőr.

Abban a percben kinyilt az ebédlő ajtaja s megjelent Kovács. Az egyik kezében s a hóna alatt táska, a másikban széles pengéjü kés. A rendőr előkapta lámpáját s az arcába világitott, ugy, hogy egy pillanatra elvakitotta a fénysugár. Aztán megkapta a rendőr Kovács jobbkezét és nagyot ütött rá.

A kést elejtette ugyan, de azért nem hagyta magát, birokra kelt a rendőrrel. Ez jól ismerte a d z s i u - d z s i c u fogásait, ám a tolvaj is értett a japáni birkozáshoz s nem lehetett boldogulni vele.

Nagynehezen sikerült legyürni Kovácsot a szolga segitségével. Erősen megkötözték, aztán egy sipot vett elő a rendőr s átnyujtotta az inasnak:

- Menjen ki a kapuhoz és fujjon bele a sipba.

A legény kiszaladt és nemsokára három rendőr jelent meg, akik az éjszakai őrjárat tagjai voltak.

Hozzáláttak a helyzet tisztázásához. Meggyujtották a gázlámpát s az első, ami szemükbe ötlött, a mérnök mozdulatlan teste volt. A fején nagy seb volt, amelyből csak ugy ömlött a vér.

- Gyilkosság! - kiáltotta valamelyikük és lehajolt a szerencsétlen fölé.

- Gyorsan orvosért! A tulsó oldalon lakik doktor Kelemen Dávid. De hamar, hamar, mert egészen elvérzik, ha ugyan él még!

Az orvos nemsokára megjelent. Megvizsgálta az áldozatot és szomoruan csóválta a fejét.

- Nagy baj! Elkészülhetünk a legrosszabbra.

Gondosan kimosta a sebet és bekötözte a mérnök fejét.

A rendőrök azután csak a betörésre gondoltak s egy-kettőre kiderült, hogy a tettesek többen voltak, legalább is ketten.

- De hol a másik? - kérdezte az ellenőr.

- Csapjon belé a ménkü! - kiáltotta az a rendőr, aki először érkezett meg a büntett szinhelyére.

- Maga tudja, hová lett?

- Bali Mihály a nevem, ha nem az a lator volt, aki ide vezetett.

Kovács hegyezte a fülét.

- Milyen volt az, biztos ur?

A rendőr elgondolkozott.

- Aféle szikár ember, hosszu szakálu, - vörös, azt hiszem.

Kovácsnak majdnem kiugrott a szeme, ugy kimeresztette.

- Azt mondta, hogy e z a férfi vezette ide, biztos ur?

- Na igen. Aszongya, rablógyilkosság történt a házban. Hát persze, hogy rögvest gyüttem, loholtam. De ugy látszik megugrott!...

- A bitang! - kiáltotta Kovács.

- Még maga szidja! - szólt a rendőrellenőr. - fogja be a száját.

Kovács egészen kijött a sodrából, annyira bántotta, amit az a rendőr mondott. Magába fojtott dühvel morogta:

- Várj csak Lui, táncolsz te még bagóért. Egyszer megmentettem az életedet és most fizettél érte. Bemószeroltál[27] mint egy piti[28] hadács[29]! Kutágasra[30] száll még a sas, de hurkostul!

[27] Elárultál.

[28] Kis.

[29] Rendőrkém, besugó.

[30] Tolvajnyelven: akasztófa.

XVIII.
A grófnő naplója.

Miután az ajtót becsapták és Telkessy Flóra grófnő bátyja eltünt a Magda szeme elől, a szerencsétlen teremtés elvesztette az eszméletét.

Nagysokára tért magához s annyira ki volt merülve, hogy nem lehetett tisztában rettentő helyzetével.

Álmatlan, nyugtalan éjszaka után, amint a hajnal földerengett, a természet követelni kezdte jogait s az elgyötört leány mély álomba merült.

Amikor felébredt, végre tisztán el tudta gondolni, hogy mi is történt vele tegnap és miféle állapotba jutott. A vér elöntötte arcát, amikor arra gondolt, hogy az eltünése milyen szörnyü aggódásba ejthette az otthonvalókat. Milyen kétségbeesetten nyomozhatja őt Dénes és valószinüleg sejtelme sincs a tartózkodóhelyéről. Keservesen szánta-bánta most, hogy annyira vigyázatlan volt, hogy idegen emberrel távozott hazulról, mielőtt a hozzátartozóit értesitette volna.

De hát miért is hozták ide? S mit keresett itt a Telkessy Flóra grófnő fitestvére? Váratlanul, hirtelenül rátalált itt Várady Jenőre, tehát arra az emberre, akit annyira kerestek, akinek vallomását oly fontosnak tartják. Ez a fölvilágositás eloszlatná a homályt, megoldaná a borzasztó titkot, amely a megölt asszonyt rejtélyessé teszi. Ezen a réven a nyomára jutnának esetleg annak a Kende nevü embernek is, aki az elhagyott kis helységben a boldogtalan nő társaságában volt és ugy látszott, a hatalmában is tartotta.

Lassankint, amig a gondolatmenetben eddig jutott, uj erőre kapott, bátornak kezdte magát érezni s elhatározta, hogy körömszakadtáig folytatja a küzdelmet.

A visszataszitó külsejü Máli néni riasztotta föl a töprengésből. A vén asszony reggelit hozott és szótlanul tette le az asztalra.

- Mikor engednek ki? - szólt Magda.

A boszorkány nem felelt. Faképnél hagyta és bezárta az ajtót, miután kilépett.

Magda érezte, hogy gyötri az éhség s ennie kell. Néhány falatot nyelt le, azután fölkelt a székről és egy kis vizsgálatot tartott a börtönében.

A szoba egyetlen ablaka belülről nagyrészt le volt deszkázva s csak fölül hatolhatott be a világosság. Kivülről erős vasrács védte. A butorzatot két rozoga szék, a piszkos teritővel takart asztal s a lószőrrel bélelt pamlag alkotta, amelyen az éjszakát töltötte. A rideg szoba egyik sarkában ócska ládákat s egy üres kosarat helyeztek el.

Magda gondosan végignézte mindezt s végül egy széket állitott az ablakhoz, hogy egy pillantást vethessen a szük mellékutcára.

Odakint zuhogott az eső, kevés járókelőt látott.

Ha ezeknek a figyelmét magára vonhatná és segitségére jönnének?!

Rá is szánta magát, hogy kisérletet tesz, amikor fölpattant az ajtó és Kovács doktor lépett be.

- Jöjjön le tüstént! - kiáltott a leányra. - És többé eszébe ne jusson eféle, mert különben az egész ablakot beszögezzük.

Majd enyhitett a fenyegető magatartásán és szokott kellemetlen szakadozott beszédmódján folytatta:

- Csinos fiatal hölgy... Szomszédok féltékenyek, tolakodók... Értette?

A leány megdöbbent. Ezen mulatott a férfi egy ideig, aztán elhagyta a szobát.

Magdának a szive hevesen dobogott. Most már tudta, hogy gondosan megfigyelik és nagyon nehéz lesz megszöknie.

Mély sóhajtással fordult el az ablaktól s ujra a butorokat nézegette. Majd a ládákat kezdte vizsgálni. A tetejükre rakott üres kosarat leszedte s kinyitotta a legfelső ládát, amely kulcscsal nem volt bezárva.

Ócska holmit talált benne. Régi ujságokat, értéktelen lim-lomot, megsárgult rajzokat, egy csomó álkulcsot és néhány könyvet.

Lapozgatott az utóbbiakban, azzal a reménynyel, hogy talán akad köztük olyan, amelyet végigolvashat. De hamar ugy érezte magát, mint aki csalódott, mivel nagy részük vasuti utmutató, turf-almanach és öreg naptár volt.

Egyszerre csinos kötésü, apró könyvre esett a tekintete. Kis zárja is volt a könyvnek, de azt utóbb letörték.

Kiváncsian ütötte föl és akkor nem fojthatta el a meglepetés hangját, amely öntudatlanul kitört belőle.

Egy napló volt előtte és a cimlapján leányos, vékonybetüs irással - Telkessy Flóra neve!

Azt hitte, megszakad a szive, ugy dobogott s a keze remegett, annyira, hogy leejtette a könyvecskét.

Miután fölocsudott izgalmából, olvasni kezdte a boldogtalan leány emlékiratait.

Az első feljegyzések tizennyolc éves korából datálódtak, de ezek fölött gyorsan átsiklott a Magda szeme.

Lázas érdeklődéssel lapozott tovább, a mig Dévényi Artur nevére nem bukkant s onnan kezdve minden szót figyelmesen olvasott.

Ime a fontosabb részletek:

1902. október 26.

Tegnap Majorossy biróéknál voltunk. Sok uj ismeretséget kötöttem. A többi közt bemutatták a közeli vadászkastély uj gazdáját, aki nemrég érkezett haza külföldről. Érdekes ember, igazi globetrotter, aki a fél világot bejárta már. Nem tartom rokonszenvesnek, dehát ez nem sokat jelent. Az első benyomás nálam sohasem döntő. Azt hiszem, mindenki meg fogja kedvelni. Pompás lovai vannak s nem rosszul lovagol, ami nálunk már ajánló-levél.

November 29.

Ma többet foglalkoztam Dévényivel s ez talán annak a következése, hogy még kevésbbé vett rólam tudomást, mint egyébkor. Bántott kissé, hogy nem törődik velem, szinte észre se vesz. Természetesen kellő udvariasságot tanusitott velem szemben, de mélyebben nem érdekli a személyem, annyi biztos.

Tiszta, átható nézésü, szürke szeme van és erős álla. A száját eltakarja gondosan ápolt fekete bajusza. Ugy vélem, hogy szellemes, müvelt és erélyes férfi. A homloka azonban kissé nagyon is hátrahajló.

December 11.

Ma remek idő volt és nagy rókavadászatot rendeztünk. A legszebb sportnak tartom és nagyrabecsülöm az angolokat, akik annyira értik. Dévényiben kitünő kisérőt találtam. Pompásan üli meg a lovát s ugy tetszik, minden követ és bokrot ismer a környéken.

December 17.

Nem volnék igazságos, ha Dévényire még mindig panaszkodnék. Roppantul figyelmes velem szemben, minden dolgom iránt nagyon érdeklődik. Amikor hallotta, hogy jótékony kórházegyesületet alakitunk, ajánlkozott a résztvevésre s pénzt is ajánlott fel.

December 19.

Ma nagy ebéd volt Turgonyiéknál. A jó embereknél rendszerint halálosan unatkozunk, de ma nem ugy történt. Dévényi volt a szomszédom,- ez lett volna az oka?

1903. január 7.

Az uj kis kórház nemsokára felépül. Azt hiszem, a tavasz végén már benne fekszik az első beteg. Dévényi buzgón segit a berendezésnél. Ez az ember mindenhez ért.

Január 15.

Megint egész héten át elhanyagoltam kicsi naplómat. Dévényivel minden áldott nap összejöttem: a hosszumezei nagy vadászaton, a Hervayéknál adott bálon és a Nagylaky grófék ebédjén. Szerdán eljött a hangversenyre, amelyet a kórház javára rendeztünk és vasárnap ott volt a templomban. Meglátogattam az öreg Tölgyessynét s akkor az uton találkoztam vele. Lóháton volt ugyan, de mindjárt leszállott s elkisért.

Január 24.

Mostanában csaknem mindennap s e a n c e-okat rendezünk. Dévényi a hipnotizmusról tartott előadást s azt mondta, hogy én kitünő médium vagyok. Többször el is altatott. Ma azonban háziorvosunk félrehivta a papát és valamit mondott neki. A papa aztán szigoruan megtiltotta, hogy a hipnotikus produkciókat folytassuk.

- De hát miért?

- Nem hallottál a szerencsétlen alapi Salamon Ella sorsáról, akit a tuzséri kastélyban megölt egy Neukom nevü hipnotizőr passziója?

Elmondta aztán a fiatal uri leány történetét.

Megborzadtam. Ugy hiszem azonban én se tudnék ellentállani az igézetnek.

Január. 27.

Ma csodálatos dolog történt. Artur megkérdezte, hogy nőül mennék-e hozzá? Nem ismerek magamra, folyton álmodozom, ugy járok-kelek, mintha egy különös mesevilágban élnék. Ha behunyom a szememet, rögtön előttem áll és hallom a szavakat, amelyeket suttogva, bensőségesen, szinte bársonyos hangon ejtett ki.

- Szeretem! Imádom magát! A szivem magáért dobog attól a perctől fogva, hogy először láttam. Ha kerülöm, csak azért történik, mivel érzem, hogy nem vagyok méltó magához. Arra se, hogy a lába nyomába lépjek. Forró szerelmem az, amely bátorságot adott ma rá, hogy elébe lépjek és rokonérzését kérjem.

Én egy árva szót se feleltem.

- Könyörgöm, beszéljen - folytatta. - Remélhetek? Iszonyuan gyötör a bizonytalanság.

Mint a pusztai szélvihar, olyan gyorsan jött az egész. Nem is tudtam rögtön szavakat találni s azt hihette, hogy nem érzek vele. Eleresztette a kezemet és mély szomorusággal mondta:

- Bocsásson meg. Nem vagyok méltó magához. Durva fickó vagyok, az élettel való kemény harc odakint tett azzá. Botorság, tolakodás volt, hogy szerelemről beszéltem; de hát képtelen voltam rá, hogy tovább hallgassak.

Maga elé bámult. Az arca krétafehér lett, de én még mindig nem tudtam megtalálni a kellő szavakat.

S aztán mind a két kezemet odanyujtottam és ez elég volt - megértett.

Olyan boldog vagyok, leirhatatlanul boldog. Szeret, szeret s én csak érte élek-halok.

Holnap beszélni akar a papával, csakhogy kedvemben járjon, amint mondta, mert hiszen meg van róla győződve, hogy nem lesz sikere a kérésének. Papa büszke férfi - az igaz - de hát micsoda akadály lenne itt?

Én azt hiszem, rendbe jövünk.

Január 28.

Artur beszélt a papával s az imént mindent elmondott a réten. Papa végig sem hallgatta s valósággal lenéző modorban vált el tőle. De Artur elszánta magát a legvégsőre s kijelentette, hogy senki, semmi el nem választja tőlem. Megesküdtetett, hogy követem bárhová, meg is szököm vele, ha másképp nem boldogulunk.

Azt ajánlotta, hogy Budapesten esküdjünk meg. Ott neki széleskörü ismeretsége és protekciója van s megkapja a diszpenzációt. Aztán külföldre megyünk és addig maradunk ott, amig a papa ki nem engesztelődik. Biztosra veszi, hogy ez előbb-utóbb bekövetkezik s aztán zavartalan boldogságban élhetünk.

Csakhogy ő nem ismeri a papa szilárd, hajthatatlan jellemét. Hidegebb a jégnél, nem enged és nem engesztelődik. Hiszen Jenőnek se bocsátott meg s a szegény fiunak nem is fog megbocsátani. Pedig az ő vétke minő csekély volt!

Nem, nem. Szöknöm nem szabad. Ez esztelenség volna.

Január 29.

Ma reggel papa behivatott a szobájába, hogy fölolvassa az Anna néni levelét. Azt irja, hogy megrongált egészsége határozottan szükségessé teszi a délvidéki levegőt - csudálatos, egész életében sohase volt beteg - és arra kéri a papát, hogy engedjen el véle Abbáziába. Reméli, hogy pénteken Budapesten lehetek már.

Persze nyomban keresztül láttam a szitán, s tudtam, hogy a papa ennek az utazásnak értelmi-szerzője.

Nyugodtan kijelentettem, hogy itt jobban érzem magamat és semmi kedvem a délvidéki üdülésre.

A papa fölállott székéről és csöndesen, de határozottan szólt:

- Elfogadtam a kedves ajánlatot, készülj tehát az utra. A kitüzött napon tizenegy óra negyven perckor indulunk. Légy szives, menj át a szobádba...

Négy órakor találkoztam Arturral a parkban. Tegnap még kalandosnak és kivihetetlennek láttam a tervét, de ma nem azon a véleményen vagyok már. Ne vádoljon szivtelenséggel!

Szegény Artur! Mennyire levert volt tegnap, amikor a viszontszerelmemben kételkednie kellett! Nem is sejti, hogyan imádom!

Január 30.

Szerda este. Artur a kertben várt reám és ujból megostromolt, hogy szökjem el vele. Elmondtam, hogy Abbáziába vagy Mentoneba akarnak vinni. Megszoritotta a kezemet, olyan erősen, hogy belefájdult, nagyot sóhajtott és ezt suttogta:

- Hallgass meg szerelmem. Utazz pénteken Budapestre. Ott találkozunk és nyomban megeskűszünk.

Zokogva borultam rá s ő édes szóval vigasztalt.

Január 31.

Holnap Artur neje leszek! Ez a gondolat a legnagyobb boldogsággal kellene, hogy eltöltsön és a szivem - majd megszakad.

Tudom, helytelen. Lelkifurdalás gyötör, hogy tilos dolgot művelek - először történik életemben - de hát szeretem, szeretem és ez a szerelem hangosabb, erősebb szavu, mint a másik belső hang, a tiltakozó. Ha a papa másképp viselkedett volna, ha a legcsekélyebb gyöngédséggel jelét adja szeretetének, most nem tudnám igy elhagyni.

Február 8.

Nyolc napja volt az esküvőnk. Kis faluban lakunk, de Artur többnyire odabent jár a városban, sőt Pesten is volt, hogy lássák s minden gyanut eltereljen magáról.

Természetes, hogy az eltünésem nagy feltünést keltett, de rámakadni nem tudtak. Artur roppantul ügyesen rendezte a dolgot.

Február 11.

Elhagyottnak érzem magamat és nyugtalankodom. Bizonyára amiatt, hogy Artur ismét eltávozott mellőlem, szinte érzem, hogy valami szerencsétlenség közelit, amely az életemet iszonyuan meg fogja keseriteni.

Miért nem tudok megnyugodni, miért nem vagyok olyan boldog, mint ezelőtt?

Február 15.

Egész idegrendszerem föl van dulva. Bármerre megyek, akárhol állok, elkisér a nyomasztó érzés, hogy valami sötét fátum lebeg fölöttem. Kisérletet teszek, hogy megszabaduljak tőle s megkérem Arturt, hogy vigyen külföldre, amint terveztük.

Február 22.

Artur tegnap Budapestre utazott s az éjszakai vonattal érkezik vissza. Borzasztón nyugtalan vagyok s elkerül az álom. Fölveszem a kék ruhámat... abban lát legszivesebben... és várok ébren, amig meg nem jön.

XIX.
Szerelemből gyülölet.

A grófnő naplójában aztán megszünt a keltezés egy időre. A dátum nélkül tett följegyzések igy szóltak:

- Már egészen tönkrejutottam. Egyedül állok a világon. Szerelmem elpusztult, meghalt azon éjszakán, amelyen rája vártam. Öt hónap mult el azóta, hogy naplómba az utolsó szavakat beleirtam. Öt hónap azóta, hogy magamat az ő kedvéért kicsinositottam, csakhogy a tetszését megnyerjem.

Megjött s a barátja kisérte. Beszélgetés közben igy szólt hozzám a férfi:

- Bizony, nagysád boldog lehet és nagy szerencséről beszélhet, hogy az urát ma visszakapta.

- Hogy-hogy?

- Rég nem kerültünk olyan pácba, mint tegnap este. Szerencsére elcsiptük az utolsó vonatot, mert különben nyakunkat szegtük volna. Azt hiszem, nincs a falunak egyetlen zuga, ahol ne kerestek volna bennünket.

- Nem értem.

- No, majd megérti.

Amig az idegen beszélt, Artur közelebb lépett olyan mozdulattal, mintha félbe akarta volna szakitani. De hirtelen megállott és engedte, hogy folytassa a beszédet.

Mikor azonban egy csomó ékszert vett ki a zsebéből s az asztalra rakta, Artur káromkodott és gyorsan rátette a kezét.

Egy gyürü kisiklott a markából és végiggurult az asztalon. Rögtön megismertem - a papa pecsétgyürüje volt, amelyet állandóan viselt, amennyire csak vissza tudok emlékezni.

- Hogy jutottál ehez a gyürühöz? - förmedtem rá olyan hangon, amelytől magam is megijedtem.

A szoba, mintha forognék körülöttem, a szekrényhez kellett támaszkodnom, hogy el ne essem.

Artur a dühtől halálsápadttá lett, a keze remegett. Azt hittem, hogy rá akar rohanni arra az emberre, aki elárulta. De nem ütötte meg. Csöndesen álldogált ott, zsebrevágta a kezét és várakozó tekintettel nézett rám.

- Artur, Artur, az én férjem közönséges tolvaj? Nem, nem tudom elhinni. Ó beszélj, mondj, amit akarsz, mondd, hogy elment az eszem, hogy álmodom - csak azt ne engedd, hogy ez a borzalom valósággá legyen!

Hozzája léptem és megragadtam a kezét.

Artur elfordult tőlem és hallgatott.

Kinos percek multak el. Fájdalmamban összeestem: A szerelem, amely hozzáfüzött, elsuhant és keserü gyülöletnek adott helyet.

Lázas hangon mondtam neki:

- Lopás és rablás volt hát az a vállalkozás, amely téged Magyarországon visszatartott! Utolsó gaztetted édesapámnak vagyona, sőt talán élete ellen tört. Bár sose látnálak - soha ne hallanám a nevedet - soha eszembe ne jutnál többé! Még ma éjjel távozom innen s amennyire rajtam áll, az utaink soha többé nem találkoznak!

Lerántottam a jegygyürümet s elhajitottam - a látása undorral fogott el.

El akartam hagyni a házat - amint voltam, kabát és kalap nélkül. De ő elállotta az utamat.

Ilyen gyorsan nem megy az, Flóra. Megesküdtél a pap előtt, hogy jó és rosz napokban velem maradsz és soha el nem hagysz.

Kisérletet tett a meggyőzésemre. Kért, könyörgött, esküdözött, fenyegetett, mig csak föl nem virradt. A társa rég elillant s arra igyekezett rátolni a gazságokat.

De nem tudott megfélemliteni s végre is ezt mondtam kétségbeesésemben:

- A vonat nyolc órakor indul az állomásról. Ha utamba állasz és nem engedsz ki, fölkeltem a ház lakóit és mindkettőtöket leleplezlek. A legujabb gonoszságodat nem tagadhatjátok le. Ez a zsákmány itt elegendő bizonyitékot szolgáltat.

Könyörgött, hogy ne hagyjam el és biztositott változatlan szerelméről - hasztalanul.

- Szerelem? - törtem ki - A gyülöleted százszor kedvesebb, mint a szerelmed. Nem találok rá szavakat, hogy mennyire utállak és megvetlek!

- Jó, jó, asszonyom! - sziszegett a fogai közül. - Ez már elég. Legyen meg a te akaratod, de az én órám is ütni fog és akkor megbánod ezeket a keserü szavakat.

A reggeli vonat fölvitt Budapestre.

Az ujságokban olvastam, hogy a szülőhelyemen s a szomszéd kastélyban is nagy betörést követtek el és roppant sok értéktárgyat elvittek. Telkessy grófot a zörej fölébresztette és el akarta fogni a tolvajokat, de azok nem hagyták magukat és megsebesitették a dulakodás közben... A szomszédos kastély gazdája, Dévényi Artur éppen nem volt odahaza, csak másnap érkezett meg. A rendőrség széleskörü nyomozást inditott, de eddig semmiféle eredményt nem ért el.

Ez volt a hirnek vázlatos tartalma...

Én egészen félre akartam vonulni és messzi kint Ujpesten béreltem kis hónapos szobát, amelyben heteken át betegen feküdtem. A háziasszonyom nagyon barátságos, kedves teremtés volt. Amikor a pénzem elfogyott, munkát szerzett. Nőtestvérének varrómühelye volt s előkelő hölgyek készittették nála a toalettjüket. Otthon varrogattam, himeztem és a szakadatlan munka gyakran elfeledtette velem szomoru helyzetemet.

XX.
A csábító.

A következő feljegyzésekben nem akadt jelentős részlet. Néhány oldallal hátrább azonban ismét olyan sorokra bukkant Magda, amelyek fölkeltették az érdeklődését.

- Amikor ma kiléptem egy boltból, amelyben kézimunkát vettem, észrevettem, hogy a tulsó oldalról egy karcsu fiatalember siet utánam és gondosan megfigyel. Ismerősnek tetszett, ismételten megfordultam tehát.

Jenő volt! Rögtön láttam - a széles sebhelyről, amely a homlokán volt és a szőke hajáról. Mennyire megváltozott! Szegény, a félkarját is elvesztette. A meglepő találkozás okozta öröm kihozott a sodromból s elkiáltottam magamat, mire nyomban mellettem termett.

Keserves volt ez a viszontlátás. Szegény fiu, mennyit szenvedhetett, amióta bennünket elhagyott!

Sokáig járkáltunk a közeli sétatéren és meghitten beszélgettünk az élményeinkről.

Persze nagyon csodálkozott, hogy magányosan, szegényes viszonyok közt élek. Ennek az okait szóvá tettem, a férjemről azonban csak keveset mondottam.

Jenő elmondta, hogy a jövő héten egy szintársulathoz megy a Dunántulra.

Február 7.

Jenő arra kér, hogy utazzam véle Kaposvárra s lépjek be a szintársulatba. Biztosit róla, hogy komoly tehetségem van és karriért csinálok. Szivesen mennék, ha tisztességes módon szerződtetnének. Talán ott se lesznek sulyosabb gondjaim, mint itt.

De nem tudom magamat egyszerre rászánni. Mindig attól félek, hogy Jenő és Artur találkoznak s a Jenő gyönge jellemét féltem a csábitástól. Már pedig Artur előbb-utóbb rámtalálhat s akkor Jenővel is összekerül.

Február 9.

Holnap utazom Jenővel. Levelet kapott, amelyben engem is jó szerződéssel biztatnak.

Február 11.

Ma beszéltem Szigeti igazgatóval, aki nyomban szerződtetett - amint mondotta - drámai szendének. A hangomat is csinosnak találta, szubrettnek is használhat. Most már együtt lehetek Jenővel és gondozhatom! A szegény fiu! Soha se ismerte a rokoni szeretetet! Amikor tőlünk elment, tizennégy esztendős voltam.

Február 21.

Ma léptem föl először. Egyelőre kis epizód szerepeket kaptam, de igyekezni fogok rajta, hogy Szigetit kielégitsem, akkor tán előbbre jutok. Nagy elismeréssel szólt a játékomról, de a modor, amelylyel ezt cselekedte, nem tetszett. Meg kell még jegyeznem, hogy itt Hidassy Irén néven szerepelek, Jenőt pedig régóta Völgyi Aladár néven ismerik.

Március 4.

Jenő és Szigeti, aki engemet folyton kellemetlen bókjaival üldöz, ma összevesztek. Jenő csunyán leszidta az igazgatót, a miért körülöttem legyeskedik s annyira összekaptak, hogy a direktor elbocsátotta.

Szivesen követném Jenőt, de akkor a legiszonyubb nyomorba jutnánk. Éppen most igértek gázsiemelést. Mégis jobb lesz maradnom. Aki szükségben van, nem sokat válogathat.

Nem akarjuk egymást szem elől téveszteni s rögtön másik társulatba lépünk, mihelyt alkalmunk lesz rá.

Két uj szerepet is tanulok be most.

Április 7.

Tegnap fölragyogott a jó csillagom. Dóczi Csók-ját adtuk. Felhőssy kisasszony, az első primadonna beteg lett s el kellett vállalnom a szerepét. Mindenki azt mondja, hogy a beugrás sikerült és Szigeti elhalmozott a kellemetlen dicsőitésével.

A jövő héten Juliá-t játszom s ez nagy munkát jelent. Buzgón tanulok.

Április 14.

Tegnap adtuk Juliát és Romeot. Shakespearenak ezt a remekét szeretem leginkább. Eleinte borzasztó lámpalázam volt, de az én különös partnerem, Zrinyi Tihamér, aki Romeót játszotta, annyi bátorságot öntött belém, hogy csakhamar uralkodni tudtam magamon. Biztatott, hogy Török Irma s a többi „pesti dáma" hozzám képest „sifli". Azt hiszem, jól játszottam. A gázsimat jelentékeny összeggel emelték is, a direktor pedig azt mondta, hogy nekem adja Felhőssy kisasszony valamennyi szerepét.

Április 20.

Jenőnek ma mindent elmondtam Artur felől. Jobb igy, azt hiszem. Rettentően megharagudott rá. Gondolnom se szabad rá, miféle következése lesz az esetleges találkozásuknak.

Május 2.

Amitől féltem, az bekövetkezett, Artur fölfedezte a tartózkodásom helyét. Ma borzasztó levelet kaptam tőle. Szerencsére vasárnap van. Elmegyek innen, mihelyt az előadásnak vége s Jenő utánam jön hétfőn.

Hova? Mindegy. Csak attól az embertől - a férjemtől - szabaduljak!

Május 4.

Csöndes kis faluban vagyok. A fogadóban, sajnos, csak egy üres szoba akadt. Jenőnek egyelőre másutt kell aludnia. Örülök, hogy Jenő ma ideérkezik.

Május 12.

Iszonyu nap volt a tegnapi! Amikor a kert mögött a réten átvágtunk, szembe jött Artur. Keresett mindenfelé, csaknem az egész országban s végre is rámtalált. Borzasztóan viselkedett. Azt hitte, hogy Jenő a kedvesem. Jenő viszont boszut akart állni rajta mindazért, amit velem szemben elkövetett.

De amint Artur beszélni kezdett, lassankint megváltozott a helyzet. Akárcsak az örök bün, a gonoszság szelleme testesült volna meg benne. Az ördög se végezhette volna ravaszabb, ügyesebb módon a dolgát. Jenő arcvonásai eleinte megvetést árultak el, de csakhamar feszült figyelemmel hallgatott s a szivem ugy fájt, amikor láttam, hogy lassankint Artur pártjára tér át. Gyönge jelleme világéletében a veszte volt s az agyafurt ember könnyen lefegyverezte kétségeit.

Mielőtt a nap leszállt volna, jóbarátok lettek.

Május 13.

Jenő és Artur egész nap együtt voltak, alig láttam őket. Szegény testvérem akaratlan bábbá, közönséges eszközzé lett a csábító kezében. Érzem már, hogy elvesztettem a befolyásomat, Jenő nem hallgat rám többé! Egészen süket a kérésemmel szemben.

Május 14.

Együtt keltek utra. Isten tudja, mi a tervük.

Május 27.

Ma visszatértek. Ó mennyire örültem, amikor Jenőt viszontláttam.

Betörtek a földesur kastélyába s Jenő nevetve mondta:

- Első debut! Az igazi premiere! Mindent meg kell próbálni.

Borzasztó! Mi lesz ebből?

Azt mondják, pár nap mulva külföldön lesznek.

Boldogan lélekzenék fel, ha Artur elhagyná Magyarországot, csak Jenő a karmai közt ne volna.

A gaz csábító! Először engemet tesz tönkre, aztán a testvéremet.

XXI.
Magda szökése.

Másnap reggel, amint az ajtó feltárult, s a reggelit behozták, Magda nagy örömmel vette észre, hogy uj őrt állitottak melléje.

Várady Jenő volt.

A következő napon ugyancsak Várady őrködött, a kellemes változás tehát állandónak igérkezett. Kellemesnek tartotta, mert azok után, amiket a fiatal emberről megtudott, fölébredt benne a szabadulás reménye.

A legelső kinálkozó alkalmat föl is használta rá, hogy megkérje Váradyt: bocsássa szabadon.

- Nagyon sajnálom, de nincs hatalmamban - felelte Várady.

Magda azonban nem nyugodott és tovább kért-könyörgött. A fiatalember pedig folyton azt válaszolta, hogy várnia kell, amig Kovács doktor vissza nem tér.

- De hát merre jár?

- Egészségi okokból vidékre utazott.

Várady persze olvasta a lapokban, hogy mi történt a Vilma-nyaralóban s jól tudta, hogy Kovács nem fog visszajönni. De napról-napra várta a Horváth Lajos utasitását. Ez a jómadár pedig hallgatott és nem mutatkozott a külvárosi házban.

A szerencsétlen leány észrevette, hogy délelőtt eltávozik a ráncosképü Máli néni hazulról s egyszer, miután a banya kitette a lábát, ismét kérésre fogta a dolgot.

- Nézze csak, - mondta a fiatalembernek, - most szépen kiereszthetne. Senki sem látja.

- Dehogy nem! Más is van még a házban, bár nagysád nem tud róla.

- Kicsoda?

- Azt nem mondhatom meg.

A leány elgondolkozott kissé, aztán csöndesen mondta:

- Ön nem gonoszlelkü, tudom, csak könnyelmü a természete. Ismerem az igazi nevét, sokat hallottam a rokonságáról. S az én kiszabadulásomtól függ egyik rokonának a tisztessége.

- Ki volna az? - kérdezte a fiatalember meglepetve.

- Telkessy Flóra grófnőt értem. Meggyilkolták s az emlékét is bemocskolták a világ előtt. Két dologra volna szükség: az ő nevét megtisztitani minden salaktól és ártatlan fitestvéremet kiszabaditani. A vőlegényem, Biró Dénes nyomozott ebben az ügyben, de most bizonyára semmi egyébbel nem törődik, csak az én sorsommal és amig rám nem talál, addig nem fáradozhat a másik két dologban... Gondoljon csak szegény Flórára!

Mialatt igy beszélt, a fiatalember egészen megváltozott. Valósággal megremegtette a belső izgalom, amelyet eleinte titkolni próbált.

- Várjon, kérem, holnapig! - mondta mély sóhajtással.

És másnap, az álmatlanul töltött éjszaka után Magda nyitva találta börtönajtaját.

Halkan, lábujjhegyen surrant ki a folyosóra. A kapu is tárva-nyitva.

Mint a villám, olyan gyorsan kivül termett a leány s lélekszakadva rohant végig az utcán. A járókelők csodálkozva néztek utána, de ezzel nem törődött, csak szaladt, szaladt, - nem is tudva, merre, hova.

Jó idő mulva állott meg, amikor egy üres bérkocsit vett észre. A lélegzete elfulladt, a szive erősen kalapált, a lába remegett, - nem is birta volna már tovább. Beleugrott a kocsiba, megmondta a lakásuk cimét s a ferencvárosi legény egy fahr'ma (gyerünk!) kiáltással megcsapta a sovány, kehes Táltos-t.

Abban a percben végigüvöltött az utcán egy rikkancs éles hangja:

- A József-utcai gyilkosság!

S mint a halál harangja, ugy zugott a Magda fülébe:

- „Szenzációs végtárgyalás. Fényes György elitélése! Gavallér mint rablógyilkos!"

* * *

Velőtrázó hatást tettek rája azok a szavak. Az uton végesvégig hasogatták agyát-szivét. S amikor a Rákóczi-utra értek, megint fölhangzott a rikkancsok kiáltása.

- „Óriási szenzáció! Fényes György bünpöre. Kihallgatás és itélet."

Többször is önkéntelenül fölemelte a karját, hogy megállitsa a kocsit s egy ujságot vásároljon, de aztán lehanyatlott és kimerülten dőlt hátra; György, az ő szeretett fivére, tehát immár elitélt gonosztevő s tán csak pár nap választja el a szégyenletes, iszonyu haláltól!

Végre megállt a kocsi, hazaérkezett. A leány kiugrott s anélkül, hogy az öreg János örvendező kiáltására reagált volna, sietett az édesanyja szobájába. A féluton elvesztette erejét, - támolyogni kezdett s csak annyi ereje maradt még, hogy kinyitotta az ajtót.

Aztán leroskadt.

Az anya ott ült az ablaknál és halvány arccal, sirástól vörös szemmel nézett kifelé. Talán őt várta, várta az anyai sziv csodálatos ösztönével. Amikor észrevette, fölpattant a helyéről és rákiáltott férjére, aki a sarokban gunnyasztott szomoruan.

- Nézd, nézd...

Elakadt a szava, görcsös zokogásba fult. A fáradt öreg a leányhoz tipegett, fölemelték, gyöngéd szóval biztatták, becézgették.

Lassankint magához tért a leány és megölelte őket. - Édes kis lányom! - mondta Fényesné és ujra meg ujra keblére szoritotta.

Többet nem tudott mondani. Csak sirtak valamennyien és ölelgették egymást.

A csöndet végre is Magda törte meg:

- És György? - suttogta a leány.

Az apa elfordult, az anya pedig ingadozni kezdett s elájult.

Megjött a vég...

A közvádlónak könnyü volt a dolga, elég terhelő bizonyitékot gyüjtöttek. Bebizonyult, hogy a vádlott és az asszony közt hangos vita folyt le s kevéssel utóbb megtalálták a nő holttestét, mellében a György tőrével, amig ő eszeveszett futásnak eredt.

Az esküdtek valamennyien igennel feleltek a föltett kérdésekre és verdiktjükhöz méltó volt a törvényt alkalmazó bíróság itélete.

Halálra itélték! S nem remélhette a kegyelmet!

XXII.
Dr. Kovács leleplezése.

A Vilma-nyaralóban elkövetett betörés után Kovácsot teljes két napig faggatták a rendőrségen. A bünügyi osztály egyik legügyesebb tisztviselője nyomozott a dologban, de nem sokat ért el. Hasztalanul buzgólkodott, a fogoly cinkostársait nem tudta kézrekeriteni.

Az uj bünvádi perrendtartás értelmében Kovácsot végre is át kellett küldeni az ügyészséghez.

Amikor a zöld kocsira fölültették, a szokott rendőrségi kiséreten kivül még egy detektiv is beült melléje s az uton beszélgetni kezdett. Nyilván különös célja volt ezzel.

- Lássa Kovács, - mondta a betörőnek - magától egyáltalán nem érdemli meg a büntársa, hogy ennyire pártját fogja.

- Miért?

- Szép az a kollégialitás, de hiszen magát elárulta a társa. Éppen ő vezette a nyakára a rendőröket.

- Tudom.

- És ennyiben hagyja? Maga Vácra kerül, ő pedig szabadlábon jár.

- Dehogy is!

- Hát akkor miért nem vallott?

- Volt rá okom, - szólt a betörő szemét hunyorgatva. De itt nem akartam beszélni, mert elrontanám a dolgot. Majd a végtárgyaláson.

- Ahá! Most már kezdem érteni.

- Nyugodt is lehet, nem maradok senkinek adósa.

Többet azonban a világért sem akart mondani.

Természetes, hogy ilyen körülmények közt szokatlan érdeklődéssel várták a törvényszéki tárgyalást, amelynek terminusát nagyon hamar kitüzték.

A közönség számára föntartott helyek az utolsó zugig megteltek, sőt az Alkotmány-utcai palota folyosóin is alig lehetett mozogni, annyian kiszorultak a teremből.

Az egyik sarokban, ahol gyanus alakok szorongtak, meghuzódott egy nagyfogu, feketeszakálu ember, aki átható nézésü, éles szemével nyugtalanul figyelte a tárgyalás minden mozzanatát.

Amikor Kovácsot bevezették, előrehajolt s szinte fölfalta a tekintetével. Mohón figyelt minden szavára s egyetlen mozdulata sem kerülte el figyelmét.

A vádlott ezuttal bizony nem volt elegáns. Még csak gallért sem viselt. De az arca nem árulta el, hogy kellemetlen állapotba jutott. Gondtalan, sőt vidám tekintettel foglalta el helyét a vádlottak padján s első dolga volt, hogy a tárgyalás nézőközönségét végigmustrálja. A feketeszakálu ember, mihelyt észrevette ezt, lehajtotta a fejét és visszahuzódott az utolsó padsor homályos sarkába.

Zsitvay elnök is rászólt Kovácsra, hogy ne nézegessen hátra s aztán megkezdődött az érdemleges tárgyalás.

„Kovács Albert, másnéven Wolf Richárd - Récsi azzal vádoltatik, hogy a mult hónap 25-ikén betörést követett el fenyőhegyi Fényes András nyugalmazott államtitkár lakásába, amely a

városligeti fasorban, a Vilma-nyaralóban van. Büntársával, aki utóbb megszökött, feltörte a szekrényeket és összeszedte az értéktárgyakat. Biró Dénes mérnök, aki a házban tartózkodott, észrevette a zörejt és meglepte a tolvajokat. Erős küzdelem fejlődött ki, amelynek során Biró Dénes oly sulyosan megsérült, hogy nagybetegen fekszik s eddig kihallgatható sem volt. Tegnap este még nem nyerte vissza eszméletét. A 952. számu rendőr, aki aznap este őrszolgálatot teljesitett azon a vidéken, találkozott a kapu előtt egy emberrel, aki a nyaralóból szaladt ki. Az illető nagy izgalomban értesitette a rendőrt, hogy rablógyilkosság történt a házban és együtt tértek vissza oda. Az idegen aztán felhasználta a zürzavart és a sötétséget, mert nyomtalanul eltünt. A másik tettest hosszas küzdelem után ártalmatlanná tették és letartóztatták. A nyomozás kétségtelenül megállapitotta, hogy a betörésben ketten vettek részt. Az egyik Kovács-Wolf volt, a másik pedig az a férfi, aki a rendőrt értesitette."

Körülbelül ez volt a vád lényege. Az általános kérdések után elmondta a 952-es számu rendőr, hogy mit tapasztalt, majd Kovácsot fogta az elnök részletes vallatóra. Amikor pedig szembesitették a rendőrrel, Kovács igy szólt:

- Tekintetes királyi törvényszék! Kérem, méltóztassék megengedni, hogy a biztos urhoz itt néhány kérdést intézzek. Magam is szolgálatot akarok tenni ezzel, mert igy talán megállapithatjuk a tiszta tényállást.

Az elnök kivételesen teljesitette a szokatlan kérést.

- Kérem - mondta Kovács a rendőrnek - milyenféle ember volt az, akivel a kapunál találkozott?

- Nagyon sötét volt s az illető olyan hirtelen módon termett elibém, hogy nem világithattam az arcába. S aztán nagyon siettem befelé. Amennyire megfigyelhettem, középtermetü, ösztövér, nagyfogu ember volt. A vörös szakállára is emlékszem.

- S ő mondta, hogy betörtek a házba?

- Igen.

- Ő árulta el?

- Mondtam már.

- Köszönöm, nincs több kérdésem, - mondta Kovács gyorsan eltünő mosolylyal.

- Vádlott, - szólt aztán az elnök, - hozhat föl valamit védelmére?

- Igenis! - felelt Kovács s az első padsorra nézett, ahol a törvényszéki riporterek ültek. - Fontos mondanivalóm van, ami a nyilvánosságot is érdekelheti. Eddig nem akartam vallani, volt rá okom. Most nagyon kérem a jegyző urat is, hogy pontosan jegyezzen, lehetőleg minden szavamat vegye bele a jegyzőkönyvbe.

Emelt hangon, összefüggő mondatokban folytatta azután, ellentétben a szokott beszélőmódjával.

- Beismerem, hogy vétkes vagyok a betörésben. De a cinkostársamról is vallani akarok. Meg is találhatják majd egy budapesti szállóban, vagy egy ferencvárosi tolvajtanyán. A közelebbi cimet később bediktálom.

- Ki az?

- Nagyfejü alak. Évek óta keresi a rendőrség, de pokoli ravaszságával és barátainak segitségével mindig kimenekült a hálóból, amelyet köréje vontak. Én is a barátja voltam és addig az emlékezetes éjszakáig mindenre képes lettem volna az érdekében. De gazul hálálta meg az odaadásomat, elárult a bitang és most visszafizetem a kölcsönt.

Erre a beszédre, amelyet határozott, nyugodt hangon mondott el a vádlott, nagy izgalom keletkezett a zsufolt teremben.

A birák érdeklődéssel figyeltek rá, a riporterek előrehajoltak padjukban, hogy minden szavát tisztán érthessék, a közönség sorában hátul suttogni kezdtek és minden arcra kiült a mohó kíváncsiság kifejezése.

Amint a moraj elsimult, Kovács folytatta:

- A büntársamat nemcsak a gonosztevők világa ismerte és becsülte, hanem az előkelő társaság is.

- Hogy-hogy?

- Különböző álneveken és ruhákban, váltakozó maszkban egész sereg lopást és szélhámosságot követett el az országnak csaknem minden részén. Lepipálta Papakoszat, Dimitrit és Strassnoff Nácit. Épp oly ügyes hamiskártyás volt, amily ügyes csaló, vagy kasszafuró. Betört a Telkessy László gróf kastélyába, a Dévényi Artur garszonlakásába, a Markóczy földbirtokos házába s még vagy tiz helyre. Ő volt az értelmi szerzője annak a betörésnek is, a melyet özvegy Kerekesné, a Biró Dénes nagynénje kárára akartak elkövetni. A tekintetes királyi törvényszék óhajtására készséggel összeállitom a pontos listát, de már itt megjegyzem, hogy sok olyan gazság terheli a lelkét, amelyről én nem tudhatok.

- Mindenekelőtt a nevét mondja meg! - szólt közbe az elnök.

- Sok neve van. Legutóbb Kende Károly báró és horváthfalvi Horváth Lajos néven szerepelt. Tömérdek gaztette közül most kettőt akarok fölemliteni. Dévényi Artur néven befurakodott a leguribb társaságba, vadászterületet bérelt Telkessy gróf birtoka mellett és rávette Telkessy Flóra grófkisasszonyt, a József-utcai gyilkosság áldozatát, hogy szökjék meg véle és legyen a felesége. Hipnotizálás révén keritette a hatalmába.

A megdöbbenés, a fölháborodás megnyilatkozásai egészen magukkal ragadták a jelenlevőket, de az elnök egyetlen szavára eltünt a zaj és Kovács halálos csöndben folytatta a vallomást:

- Most érkezem az élete legnagyobb gazságához. Közvetlen tanuja voltam annak, hogy ez az ember megölte a feleségét s az iszonyu büntett miatt tegnap egy ártatlan embert itéltek halálra ebben az épületben!

Ha Kovács arra számitott, hogy riadalmat kelt, akkor teljesült a kivánsága. Olyan nagy zürzavar keletkezett, amilyen soha föl nem verte még a törvénykezési palota méltóságos csöndjét.

Az elnök hasztalanul csittitotta a jelenlevőket, a szolgák nem tudtak rendet teremteni s végül megparancsolta az elnök, hogy a vádlottat vezessék ki.

Elnapolták a tárgyalást.

A zajongó tömegben, amely kifelé tódult, vacogó fogakkal támolygott el egy feketeszakállu ember. Nem vett részt az izgalmas vitában, amely a közönséget lázban tartotta.

Magával volt elfoglalva. Rohant kifelé, hogy minél előbb távozhassék az igazság házából. Mintha rémes kisértetek üldöznék. Letartóztatás és halál - ez volt a két kisértet, amely lelkében alakot öltött és fekete árnyékával üldözte és marcangolta az agyának minden sejtjét. A borzasztó félelem összeszoritotta szivét, megremegtette valamennyi porcikáját és eszeveszett futásra kényszeritette...

XXIII.
Razzia a Városligetben.

Tavaszodott a fővárosban.

A budapesti Városligetnek saját külön tavasza van, aminőt hiába keresnénk másutt. Ugy látszik, olyan ott a fák birodalma, mint a női divat; változik és visszatér csecsemő korához az idő folyásán. Nagyapáink virágéletében busan járkált egy öreg ember - Magyarország nádora - a város határán s hiába kutatta a legszebb koronát: a fáét. És nagyot gondolt: drága pénzen beültette a homokpusztát ifju csemetékkel, amelyekből aztán duslombu óriások lettek. De Budapest nemes kupaktanácsa hódolt a divat forgószokásának és kezdte ölni, pusztitani az erdőt. A kegyetlen munka tart még s ha igy folytatják előbb-utóbb ott állunk, ahol a mádi - nádor. Kopár homokbuckák közepett.

A természetkedvelő ma még egy-egy helyen olyannak találja a ligetet, mint poéta versét a kedvese. Zord szerkesztő kivághat belőle verset, azaz fa-sorokat; mégis örömmel látja, ami megmaradt.

Különös ilyenkor a liget tájéka. A zöldülő földek, amiknek tájékát mindinkább éktelenitik házakkal, illatos sóhajokat küldenek befelé az Andrássy-uton, hivják, csalogatják az ifju párokat. De idebent még nem hatalmasodott el a tavasz, kevés a szerelmes és egyelőre csak a kis bébék tipegnek a dadával, aztán facér cselédek meg alsóbbrangu hadfiak tünnek föl. Csak nem értik a föld epedő szavát, amely most, mintha örömről suttogna: nem fojtja még el a műkertészek átkozottul illedelmes munkája. Csak most van a ligetben igazi tavasz, pár nap mulva megölik. A füvek szabadon nőhetnek, a szabályosan nyiró gép még nem szántott el fölöttük. Ontják is pazarul az illatos levegőt, lágyan, egymásra hajolva.

Tavaszodik.

De ha az ugynevezett költői igazság helyett a prózait jutatjuk kifejezésre, el kell árulnunk, hogy a liget tavaszát tiszta szellőknél és harmatot könyező füveknél feltünőbb hirnök jelenti be: a kovelef.

Ez a rejtelmes szó a hamis kártyások nyelvén annyi, mint: huszonegy. S az egyszerü játékot egész nyáron át üzik a ligetben, kivált a Városligeti Nyári Szinház környékén.

Tuthmosis fárao óta, aki a monda szerint először rendelte el, hogy országában mindenki köteles kimutatni, miből él - mindig voltak gyanus exisztenciáju egyének. De aránylag sehol annyi, mint nálunk. A világvárosok szennyéből aránytalanul nagy mértékben kijutott a mi rohamosan fejlődő Budapestünknek s ebből a szennyből sok van odakint a ligetben.

A hamis kártyások, akiknek egy része éjjel utonállóvá fregolizódik, nem mind bujnak el. Vannak nyiltszivü gentleman-ek, akik a nagy pázsitokat szemelik ki s főtanyájuk éppen az Aréna mögött van. A nagy tér közepén letelepszenek - olykor hat-nyolc csoportban - s üzik a Fárao, Polische Bank, Zwick, Feuer, Három kártya (Sipi, János), Halberzwölf, Ferbli s a többi furábbnevü játékot. Legveszedelmesebb mégis a Kovelef.

A rendőrt messziről meglathatják a szabad térségen, egyéb gyanus embert is mindjárt fölismer a szimatjuk s mire odaér, ártatlan m á r j á s-sal szórakoznak. Hogy miképen csalják az áldozatokat, annak elmondása hosszadalmas volna.

Egyszer, arra jártunkban éppen egy fiatal urat püföltek a csirkefogók. A sipisták hamar odébb álltak s az ifju felénk tartott. Hátát tapogatva nyögte:

- Kérem, nem tetszik tudni, mi az a m i l l i m á r i t r o p p a?

- Ugyan miért kérdi?

- Azok a zsiványok sokszor mondták ezt, meg hogy: samstagmalőr, pittinger, zikommen. Nem tudom mit jelenthet, de annyit már értek, hogy olyankor mindig nyertek. És sokszor mondtak ilyen szavakat.

- Aztán?

- Aztán elvertek, mivel a pénzem visszakövetteltem.

Fölvilágositotta egy öreg detektiv, aki a társaságunkban volt, hogy tolvajnyelven a samstagmalőr: 18, a pittinger: 16, a siekommen: 17 és a millimári troppa: több, mint 21, vagyis fuccs.

A tavaszi sétát folytattuk aztán a vurstli felé. Ez tudvalevőleg a mutatványos bódék, a Barokaldi-cirkusz, a hinták és ringlispi-k szinhelye.

Egy jóképü magyarnak, aki külsejéről itélve, városi hivatalszolga lehet, éppen akkor emelték el az óráját s nagy zürzavar keletkezett a szibériai hullámvasut mellett.

Ilyen szép, napsugaras délután kivonul már a városból a sok kétes exisztencia, elsősorban a jassz (a ferencvárosi utcahős), meg a strigó (a nők barátja).

Vidáman énekli az egyik:

Én vagyok az öreg jassz,
Minden balek réme...
Engem szeret minden fracc
S fél az utca népe!

A másik ezt zengi:

Mert ez a Selyem Alladár
Ki ilyen vas gyerek
És minden pillanatban
Más nővel kéjjelleg!

Ez a kedvelt népdal olvasható volt a „Budapesti Népdalfüzér”-ben, épp ugy, mint a következő, amely orfeumokban, énekes kávéházakban is sokáig divatozott:

Sétabot a kezembe,
Cilinder a fejembe.
Nem nyomja fejemet
A bu!

A jassz, a Selyem Alladár, „Siga, aki tetszik nekem”, a kültelki Panama Manó és Móric, aki „nagyon fiatal” - mind a ligetbe siet. S oda szállingózik a sipista (hamiskártyás), a rajzoló (zsebtolvaj), a sottenfelder (boltizsivány), meg a többi szakférfiu. Egy-egy padon valóságos haditanácsot tartanak a munkára készülődő urak. Hogy közben arra vetődő kis diákokat s másokat kifosztanak, arról beszélni sem érdemes.

Ilyen a budapesti tavasz a városon kivül, az ugynevezett szabad természet dicső ölén. Az ujjászületett természet azonban vidáman mosolyog - hogy ezt a merész metaforát használjuk - s az uj reményeket ébresztő kikelet egyenlően árasztja nevető napsugarait a Stefánia-uton kocsikázó derék főkapitányra és a kovelefre.

Estére aztán hazatakarodnak a tisztességes társadalom emberei s ezek a bünös, vagy szerencsétlen alakok maradnak odakint.

Lássunk csak egy éjszakai razziát!

* * *

Elpihent a Városligetben minden, a mi nappal zajossá teszi a környéket. Elhallgattak a sivító kintornák s a nyári vendéglőkben muzsikáló katonabandák is letették már bömbölő hangszereiket, fölszedelőztek és mentek haza pihenni. Kevesen jártak a gyéren világitott ligeti utakon. Néha egy-egy kocsi robogott végig a Stefánia-uton, máskor meg a távolból valami tulságosan éber kakas kukorékolt bele az éjszakába. Különben teljes volt a csönd. Időnkint támadt egy kis lomha szellő, megbizsergette a fák lombkoronáit és a falevelek összesugtak, zsongtak, mint valami jó öreg dajka, aki, miután rég elaltatta már a csecsemőt és maga is elbóbiskolt, még álmában is tovább dudolja halkan, fáradtan az altató dalt...

Bizony ezeknek a fáknak és bokroknak is volt kit altatniok.

Szegény emberek, akik hajlék nélkül szükölködtek, kijöttek a Ligetbe, hogy elpihenjenek ott, ahol lágy fü volt a derékaljuk, langyos éjszaka a takarójuk, zugó-bugó fák pedig az altató-dajkájuk.

Szanaszéjjel hevertek a fák és cserjék tövében, akadt köztük mindenféle; öreg, fiatal, még gyermek is.

Olyan, aki egy hosszu életnek sokféle szerencsétlensége után került ide, az ingyenes szállásra. Olyan, akit a pillanatnyi nyomoruság kergetett ide, de holnap talán munkához jut már és tisztességes életmódot folytathat. Aztán néhány gyanus alak, aki a büntető igazságszolgáltatás elől bujkál. Végül pedig gyermekek, akik sinylődnek ugyan most, de kitartással, becsületes munkával kivergődhetnek még s egyszer majd szinte csodálkozva gondolnak vissza az inség napjaira, amelyeket át kellett kinlódniok.

Az Iparcsarnok közelében, a pázsiton heverészett s aludt egy tiz-tizenkét esztendős fiu. Még csak rövid ideje tartozott az ingyen-szálló vendégei közé.

Azelőtt volt hajléka neki is. Egy öreg koldusnál lakott, akihez régen került már és akit Péter bácsinak szólitott, amióta csak emlékezni tudott.

Hogy kije volt neki ez a Péter bácsi és hogyan került hozzája, azt nem tudta.

Péter bácsi mondta ugyan néha, hogy neki semmi köze sincs hozzája és csak kegyelemből tartja magánál, de a kis fiu nem igen értette, mit jelentenek ezek a szavak.

A vén koldustól naponkint kapott ennivalót. Neki viszont az volt a kötelessége, hogy az utcán vezesse Péter bá'-t, mellette maradjon és ha az öreg sorra járta azokat a pesti házakat, amelyeknek udvarán a kis verkli-jét szokta nyekgetni, olyankor a fiu végigsurrant az emeleteken, bekopogtatott a lakásajtókon és alamizsnát kért.

Igy folytak ennek a Pali nevü gyereknek a napjai. Elég nyugodtan éldegélt, amig a vén Péter meg nem halt. Akkor bezárták előtte a vén koldus lakását.

A házmesterné leszidta, a háziur szintén s azt is elmondták, hogy Péter bácsi gazember volt, mivel meghalt, mielőtt házbért fizetett volna.

Amikor kikergették az utcára, mi egyebet csinálhatott volna: a ligetbe ment.

Délután elbámulta ott a komédiákat, a paprikajancsit s a többi látványosságot; egy gyümölcsös kofától kapott néhány félig rothadt almát, ezeket megette, este pedig lefeküdt egy tisztáson, hogy magát kialudja.

Igy élt már néhány nap óta. Mindennap jutott valami ennivalóhoz, maga sem tudta hogyan. Esténkint pedig ott aludt a nagy fák alatt.

Nem háborgatta senki.

Néha visszagondolt az öreg koldusra, meg arra, hogy ott mellette mégis csak jobb dolga volt, de ha már igy fordult a sora, jól van hát igy is...

Ezen az éjszakán, amelyről beszélünk, megint ott aludt rendes fekvőhelyén, az Iparcsarnok közelében. Csöndes szendergéséből egyszerre csak felriasztották. Vasmarokkal rázta valaki.

A gyermek föltápászkodott és tágra nyilt szemmel bámult. Három rendőr is állott körülötte s az egyik rászólt:

- Hát te csibész, te zsebtolvaj, neked itt a szállásod?

Pali még csak felelni sem tudott. A szemét dörzsölgette, mert azt se tudta hirtelenében: ébren van-e, vagy álmodik?

Mielőtt felelhetett volna, már odaszólt a rendőr két társának:

- Vigyétek a többihez!

Az egyik rendőr nyakoncsipte és rákiáltott:

- Aló mars!

S cipelte magával az álmos fiut a közeli tisztás felé, ahol már sok ember volt együtt s azokat - mint valami nagy, erős vasgyürü - rendőrcsapat fogta körül.

A rendőr egy lökéssel a többiek közé lóditotta Palit, aki csak bámult, bámult s az egészből nem értett semmit.

Ugyan mi rosszat tett - gondolta - azzal, hogy leheveredett a pázsiton? Miért bámulják? És miért hozták ide, annyi ember közé, akiket nem ismer, nem látott soha.

Hallgatni kezdte, amit a foltos, rongyos ruháju emberek beszéltek maguk közt.

- Az ördög hitte volna, hogy ugyanazon a héten kétszer is tartanak razziát? - mondta egy zömök, széles vállu legény és halkan szitkozódni kezdett.

- Mindig mondtam, hogy nem jó hely ez a liget, - szólt egy másik. - Mihelyt gyilkosság, vagy betörés történik a városban, legelső dolguk, hogy idejön a sok Mihasznája...

Zugolódott az egész nyomoruságos tömeg, de hangosan nem mert ellentmondani a rendőröknek, akik uj meg uj csapatot, riasztó külsejü csavargókat vittek oda.

Egyszer aztán kiadták a rendeletet:

- Előre, indulj!

A rendőrök közrevették a fölrajozott alakokat s ezek lassan, engedelmesen indultak utnak. Tudták, hová vezet: a toloncházba.

Pali azonban nem sejtette meg, hogy mit akarnak tőle. Nem törődött vele senki, az emberek lehorgasztott fővel bandukoltak.

A Nefelejts-utca sarkán egy öregember huzódott Pali mellé s megkérdezte:

- Bevallod nekik, hogy loptál?

Pali álmos volt, de azért kivágta:

- Nem loptam én! Hogy mondhat ilyet?!

- Jó, jó, te kis srác[31], nekem elárulhatod. Nem vagyok én zsaru.

[31] Kis fiu.

- Mi az a zsaru? - kérdezte Pali.

- A rendőr. Tolvajnyelven hivják zsarunak. Hát ezt se tudod?

Az öreg se törődött vele azontul. Csak az utcai járókelők nézegették kíváncsian, egy sarki kofa pedig sajnálkozó megjegyzést tett rá.

A szélesvállu, zömök legény röhögve mondta:

- Gyüjjön lelkem. Ott a jó potyapuceráj![32]

A züllött külsejü csapat befordult aztán a Mosonyi-utcába, ahonnan messzire virit a toloncház vörös fala...

[32] A toloncházban nagy gőztartályokban fertőtlenitik a „vendégek” ruháit.

XXIV.
A toloncházban.

Tiz perc mulva beterelték a nagy tölgyfakapun valamennyi fölhajszolt embert s közös börtönbe csukták őket, addig is, amig a kihallgatásukra került a sor.

Pali mindjárt leült a lócára és elaludt. Arra ébredt, hogy megint rázogatják. Engedelmesen fölállt.

- Mars! - mondta neki egy rendőr s bekisérte egy hosszu tágas szobába, ahol ezüstzsinóros, szigoru tekintetü ur ült egy asztalnál. A komoly ur ráförmedt:

- Hogy hivnak?

- Kovács Pálnak kérem, - mondta a fiu szepegve.

- Vannak hozzátartozóid?

- Nem tudom, mi az, kérem.

- Apád, anyád! - mondta az ezüstzsinóros. - Hol lakik az apád?

- Nem volt, kérem...

- Ostoba kölyke!... Hát ki törődik veled? Hol laktál, ettél?

Bátorság ébredt most a gyerekben. Meggondolta, hogy ő nem tett roszat, hát félnie sem kell. Elbeszélte a Péter bácsival történt dolgát, meghogy a vén koldus halála után miképen jutott az utcára, a Ligetbe.

Az ezüstzsinóros ur odaszólt egy másiknak.

- Sok ilyen hazugságot hallottam már, züllött kölyöknek látszik s lehetséges, hogy tolvajok szolgálatában van. Kétségtelenül meg kell állapitani a személyazonosságát.

A kis csavargónak még néhány kérdésre kellett felelnie. Följegyezték, amit mondott, aztán visszavitték a többiekhez.

Alighogy belépett, félrehivta egy fiatalember, akinek arca nem sok jót mutatott s megkérdezte:

- Miért hoztak a zsupiba[33]?

- Nem tudom.

- Tettél-e rossz fát a tüzre?

- Nem én.

- Hogy kerültél ide?

- Péter bátyám, egy öreg koldus, akinél laktam, meghalt szegény és kidobtak az utcára.

- Igy nem élhetsz. Tanulnod kell valamit, amivel pénzt szerezhetsz.

- Szeretnék - mondta Pali örömmel.

- Tetszel nekem, kis csibi[34]! Ha nincs senkid, majd én gondoskodom rólad.

---

[33] Zsupház, Schubhaus=toloncház.

[34] Csibész.

Tovább beszélt volna még, de akkor éppen jöttek érte, hogy kihallgatásra vezessék.

Egy trikóinges legény dalolni kezdett:

Gyerünk csak, menyünk csak
Géma[35] csak, aló!
Ez a kis kávéház
Nem nekünk való.

A rendőr haragosan hátraszólt:

- Fogd be azt a bagóleső d, mert pofántapéntlak!

- Nincs má' verés! - hencegett a legény. - Nem oda Boda!

Ez már az elvetemült stamli-k[36] közül való, aki sokszor ugy érzi magát a toloncházban, mint a hal a vizben. Tudja, hogy a kihágási törvénykönyv szerint legfölebb harminc napi elzárásra itélhetik a vörös házba kerülőket, ha csak valami sulyos büncselekményt rájuk nem tudnak bizonyitani...

Amikor a trikóslegény visszaérkezett a nagyterembe, Palit már nem találta ott.

- Hová lett a kis veréb? - kérdezte egyik társától.

- Átkisérték az iskolába.

A gonoszképü káromkodott egyet, aztán igy tört ki belőle a harag:

- Megrontják ezt is a sok ostobaságukkal.

Palit ezalatt ujfent előfogták. De most már nem a rendőrök, hanem egy fehér főkötős, jóságos tekintetü öreg asszony. Apáca. A derék Terézia nővér, akinek az volt a föladata, hogy ha eféle gyámoltalan, elhagyott, irástudatlan kis pogány került a toloncházba, akkor vegye elő, munkálja meg a lelkét és ültesse el benne a jónak, az igaznak magvát. Terézia nővér buzgón teljesitette ezt a tisztjét, minden gyermeket szeretett s aki odajutott elébe, tanitani próbálta azt.

Pali azonban eleinte félt tőle s szepegve mondta:

- Mit akar tőlem, nagysága?

Terézia nővér elmosolyodott és igy szólt:

- Ne ugy mondd, gyermekem, hogy nagysága, hanem azt mondd: nővér. Terézia nővér...

- Hát maga testvérem? - kérdezte a gyermek elbámulva.

A nővér erre csudálatos dolgokat mondott el neki. Azt például, hogy mindnyájan testvérek vagyunk a földön s egyeknek kell lennünk Istennek tiszteletében, egymásnak szeretetében. Hogy meg kell becsülnünk egymást, jóknak kell lennünk, amiért megkapjuk a jutalmunkat majd a jó Istentől. Aki pedig gonosz, az büntetésben részesül. Elmondta a nővér, hogy a tisztesség és az erény a legfőbb jó, az mindennél többet ér, - a vagyonnál, kényelemnél...

Nagyon furcsa dolgokat mesélt Terézia nővér, - egyre különösebb dolgokat. Pali nem értette, sőt nevetni is szeretett volna rajtuk. De lassankint megmozdult a szive, érteni kezdte és figyelmesen hallgatta az apáca szavait. Szeme tágra nyilt és valami sohse érzett melegség bizsergette meg a szivét...

[35] Gehen wir=menjünk.

[36] Törzsvendégek.

Amikor véget ért az óra, Palit visszavitték a nagyterembe s a gonoszképü legény gyorsan előfogta, szüksége volt rá. Tudta róla, hogy semmi rosszat nem cselekedett s legkésőbb másnap szabadon fogják ereszteni.

Megkérte, hogy vigyen el egy levelet valahová, s lelkére kötötte, hogy senkinek el ne árulja a megbizást.

- Ügyes fiunak látszol, - mondta vállveregetéssel - s remélem, okosan elvégzed a dolgot. Aztán szép jutalmat kapsz és lesz rá gondom, hogy szükséget ne szenvedj többé, ha engedelmesen viselkedel.

- Köszönöm szépen.

- Ezt a levelet a Kisfuvaros-utcába viszed. A ház számát olvashatod a boritékon. Keresd csak Máli nénit, ez a derék asszonyság majd átveszi és jól megvendégel.

- Igenis.

Pali átvette a levelet s óvatosan zsebrevágta.

Csak később jutott eszébe, hogy az a gonoszképü legény talán olyasmit akar vele tétetni, ami tilos lehet. Értelmes fiu létére gyanusnak találta, hogy olyan helyre küldi őt. Mert ismerte a kisfuvaros-utcai házat, rövid ideig ott is lakott a vén koldussal és tudta a házról, hogy tolvajok szoktak benne rejtőzni.

Elhatározta tehát, hogy felkeresi Terézia nővért s tőle kér tanácsot. A nővért meglepte a fiu elbeszélése, jóságosan megsimogatta az arcát és megkérte, hogy adja át a levelet neki. Ez meg is történt. Aztán szépen elmagyarázta a fiunak, hogy a legény, akitől megbizását kapta, gyanus ember, a detektivek megfigyelik és valószinü, hogy most is roszban töri a fejét.

Terézia nővér továbbadta a levelet a toloncház vezetőjének, aki fölbontotta s ezt olvasta benne:

> - Kedves Jebi! Kerekesné ügyét elintéztem. A vártervet megvalósitották, de még nem láttam a hasznát. Szólj Luinak, hogy ne mókázzon, mert ő iszsza meg a levét. Ohne Geld ist ka' Haszene! Aztán végzünk az inzsellérrel, ha elég pénz lesz a külföldi utra. Azt a bitang Ricsit megtanitjuk keztyübe dudálni. Érintkezz Luival. Balhé.

A rendőrtisztviselő nem tudta megérteni ezeket a sorokat. Nyomban átküldte a detektivosztálynak: hátha ott kiokosodnak.

S pár óra mulva nagy fontosságu ügygyé fejlődött a levélaffér.

Hamar megállapitottak annyit, hogy a Balhé álnevü legény veszedelmes bünszövetkezet tagja s résztvett abban a betörésben, amelyet Biró mérnök nagynénje, Kerekesné lakásán követtek el. Kerekesné neve után kombinálhatták, majd határozottabban is föltehették azt, hogy a levélben emlitett „inzsellér" csakis Biró mérnök lehet. Ricsit ismerték már régebbről, mint - Kovács „doktort"-t s a Lui név viselőjét annál nagyobb buzgósággal keresték Horváth Lajos személyében. Csak azt az egyet nem értették, hogy mit jelent a levél elején szóvátett „várterv". Erre vonatkozólag széleskörü nyomozást inditottak, amely rövid idő mulva megdöbbentő eredménynyel járt.

XXV.
Betörők a várpalotában.

Szokatlanul nagy sürgés-forgás volt a főkapitányságon. Berendelték a bünügyi osztály legkiválóbb tisztviselőit s az összes gyakorlott öreg detektiveket.

Óriási szenzáció hozta izgalomba a fővárosi közbiztosság őreit: betörést jelentettek a királyi palotából. Titokzatos, szinte hihetetlen betörést, amelynek tettesei nyomtalanul eltüntek.

A példátlan eseményt egy kipróbált, harminc esztendeje szolgáló komornyik vette észre. Nyomban kihallgatták s a tisztesarcu vén szolga a következőket mondta el.

- Amióta élek, nem történt velem ilyen csudálatos dolog és sirba visz a szégyen, ha kézre nem keritjük azokat a latrokat. Huszonöt esztendeig voltam a néhai József főherceg ur huszárja és most a fenséges fiánál szolgálok. Ő is teljesen megbizott bennem és most érdemetlennek tarthat a bizalmára.

- De hát mi történt? - kérdezte az inspekciós rendőrtanácsos.

- Elmondom sorjába, amennyire ebben a borzasztó lelkiállapotban tudom... A fenséges urék tegnap Kis-Jenőre utaztak, vadászatra. Csak a szolgaszemélyzet kisebb része maradt a várpalotának abban a szárnyában, amely a fenséges ur lakosztálya.

- Maga miért nem utazott el a kisérettel?

- Beteg a feleségem és rámparancsolt a fenséges ur, hogy ne mozduljak el mellőle. Ó, a fenség olyan kegyes szivü, áldott jó ur!

- Folytassa csak.

- Minden ajtót annak a rendje és módja szerint lezártunk. A külső szolgálat is rendben volt. Iszonyuan megdöbbentem tehát, amikor éjszakának idején, egy óra felé gyanus zajt hallottam.

- Honnan?

- Belülről, a fenséges ur dolgozószobájából. Az én fülkém közel esik oda... Lépések neszét hallottam, majd pedig valami kopácsolás zaját.

- Mit tett azután?

- Magamhoz vettem a revolveremet és ki akartam nyitni a fenséges ur szobájának ajtaját. De nem lehetett. Belülről valamit beledugtak a zárba. Átsiettem tehát a titkár ur szobájába, ahonnan egy kisebb folyosóra lehet jutni. Egy ablakot kinyitva, mellékhelyiségbe ugrottam be és egy másik ablakon átmászva, a fenséges ur fürdőszobájába, innen a hálóterembe és végre a dolgozóba. Ezzel a kerülővel célhoz értem, oldalvást közelitvén meg a gyanus helyiséget.

- Talált ott valakit?

- Igen. Amikor benyitottam, hát tova surranó alakot vettem észre a homályban. Az egyik villamos tolvajlámpát tartott a kezében. Magas, sovány férfiunak látszott, hosszu fekete szakállal és feltünően kiálló fogsorral. Ez az ember hátra fordult, amikor rajtuk ütöttem, mig a társa előrehatolt, nagy batyuval a hátán.

- Mit csinált maga?

- Rájuk kiáltottam: állj vagy lövök! Abban a pillanatban elaludt a villamos lámpa. Szerencsétlenségemre a magammal vitt gyertyát már előbb az ablaknál elfujta a keresztszél s koromsötétben maradtunk. Aztán nekem rohant.

- Kicsoda?

- A hosszu, vékony gazember. Volt még annyi időm, hogy a revolvert elsüssem. A betörő felorditott: talált a lövés. De szivós betyár lehet, mivel sebesülten is torkonragadott. Valami kábitószerrel töltött szivacsot nyomott a szájamra s én elvesztettem az eszméletemet.

- Meddig feküdt ugy?

- Nem tudom biztosan. Jöttek az őrök, akik nehezen jutottak hozzám a zárt ajtókon keresztül, mivel a járást nem ismerik ugy, mint én.

- S a tettesek?

- Eltüntek. Bámulatos módon, nyomtalanul. Nem értem a dolgot.

- Miért? - faggatta a rendőrtanácsos.

- A palotából nem juthattak ki, annyira őrzik mindenfelül.

- Akkor odabent bujtak el?

- Eleinte mi is ezt hittük. De hasztalanul kutattunk át minden zeget-zugot. Találtunk vérnyomokat meg egy finom acélvésőt, de a gazembereknek nyoma se volt. Pedig teherrel jártak: sok ezüstöt, ékszert vittek magukkal.

Sulyos talány előtt volt a rendőrség. Roppantul fáradságos nyomozást kellett végeznie a legmélyebb titokban, hogy még a sajtó fürge riporterei se tudhassanak róla. Hiszen ez szörnyü blamázs: még a várpalotába is behatolnak a gonosztevők, anélkül, hogy csak sejtenék a kilétüket.

Kiadták az ordrét: meg kell találni őket ha törik, ha szakad, mielőtt a kinos esemény részletei nyilvánosságra jutnának.

Mozgósitották az egész detektiv-testületet, de az első nap elmult anélkül, hogy a legcsekélyebb nyomra akadtak volna.

Másnap történt, hogy a toloncházból egy különös tartalmu levelet küldtek át a detektivosztályba. A titkos rendőrök egyike, Vashegyi Géza, aki elolvasta a levelet, nyomban szabadságot kért.

- Csak egy napig szeretnék a magam szakállára dolgozni - mondta a detektivfőnöknek. - Ha nem sikerül, mitsem vesztünk vele s ha nyélbeütöm a tervemet, akkor rögtön jelentést teszek, mielőtt döntésre volna szükség. Remélem, hogy meg lesznek elégedve.

A detektivfőnök nagyon kedvelte ezt a jómodoru, ügyes alkalmazottját s azért szivesen beleegyezését adta.

Vashegyi kiment a toloncházba s félóra mulva megszerezte azokat az adatokat, amelyekre szüksége volt. Aztán a Ferencváros legszükebb zugutcáit rótta végig s másfélóra mulva ismét a toloncházba sietett.

- Tanácsos ur kérem, mondta az ügyosztály vezetőjének - egy ravasz fickó van itt, akivel négyszemközt óhajtanék beszélni.

- Ugyan miért?

- Ne tessék rossz néven venni, ha ezt most nem árulom el. Talán sikerül a tervem, talán nem. Minek tegyem magamat esetleg nevetségessé?

Megkapta az engedelmet.

- Na hát, kedves Balhé barátom - kezdte a beszélgetést - lennél-e a hadácsom?

A legény haragosan felelt:

- Ördögöt! Nem vagyok én becstelen.

- Én meg azt mondom, hogy vallani fogsz.

- Olyan kibi[37] nem csámpál[38] a Zriben[39] akinek én szliácsoljak[40]. Kenje rám[41], ha tudja.

- Bizony mégis vallasz, - szólt a detektiv. - De nem ingyen kérem. Cserében kapsz olyat, ami megéri.

- Nem hiszem!

- Hallgass csak ide. Ismerem a cafkádat[42].

- Nem hiszem!

- Befürölt[43] ám!

A legény erre izgatottan ugrott föl a padról.

- Ilyet ne mondjon.

- Várj csak, - folytatta a detektiv. Amit elmondok, abból látni fogod, hogy igaz a beszédem. A cafkád a Kisfuvaros-utcában rejtőzött el a Máli néninél. Ugy-e? Te részt vettél a Kerekesné lakásán történt srenk-ben[44]. Hogy alibit bizonyithass, befogattad magadat a razzián. Tudtad, hogy itt nem bizonyitanak rád semmit és pár nap mulva szabadon bocsátanak.

A legény sötéten nézett maga elé a padozatra s csak ennyit mondott:

- Hát osztán?

- Amig itt eszed a kolerát[45], addig Lui csapta a szelet a te cafkádnak és tegnap meg is szöktette.

- Nem igaz! Nem igaz!

A detektiv nyugodtan folytatta:

- Meg is mondta Máli néninek, hogy ne várja vissza. Elég volt belőled is. Nesze a levele. Sikerült megszereznem.

A legény dühösen és mohón kapott a levél után s amikor végigfutotta, éktelenül káromkodni kezdett.

- Akarod tudni, hol vannak? Luiról nem tudom ugyan biztosan, de a cafkádhoz elvezethetlek.

---

[37] Detektiv.

[38] Járkál.

[39] Főkapitányság.

[40] Vallani.

[41] Bizonyitsa.

[42] A tolvaj kedvese.

[43] Megcsalt.

[44] Betörés.

[45] Rabkoszt.

Fölcsillant a legény szeme, miközben a detektiv folytatta:

- Tudod, hogy megtartom az adott szót veled szemben is. De kéz kezet mos.

- Halljuk, mit akar!

- Nézd csak, Balhé, tudom én, hogy alapjában véve derék fiu vagy. Izgága, verekedő, az istentől se félsz, de mázsákra[46] nem knasszolnak[47]. Nem vagy te kajtó[48], minden bünöd az volt, hogy igazi jassz létedre sokat verekedtél és egyszer falaztál[49] a Kerekeséknél.

- Ez igaz.

- Na és most részt akartál venni egy grandó[50]-ban. Szerencsédre tovább maradtál itt pár nappal és nélküled végeztek. Kis büntetéssel elviheted az irhádat és a cafkádat is megtalálhatod, ha egy kicsit szliácsolsz.

A legény hallgatott és látszott az arcán, hogy viaskodik magában. Végre, hosszu lelki tusa után, amelyben győzött a féltékenység, a jassz-önérzet, igy szólalt meg:

- Igaza van. Aló!

Sokáig beszélgettek még aztán csöndesen, sugdolózva s végül kézszoritással váltak el.

- Áll a vásár! - szólt a legény, a detektiv után. - De várom is az árát.

- Kezet adtam rája!

A detektiv aztán késő estig járt-kelt, nyomozott és halálra fáradtan állitott be a detektiv-főnökhöz.

- Megvannak a tettesek! - jelentette.

- Hol?

- A föld alatt!

A detektivfőnök csodálkozó tekintettel nézett rá.

- Mi a szösz? Nem értem.

- Kérek tiz markos legényt. Remélem, elfogjuk őket.

A detektivfőnök hitetlenül szólt:

- Szeretném látni, de én nem nagyon remélem!

---

[46] Évekre.

[47] Itélnek.

[48] Nagy gazember.

[49] Őrt állottál.

[50] Nagyszabásu büntett.

XXVI.
A katakombák titkai.

Néhány esztendővel ezelőtt közölte e sorok irója a Tolnai Világlapjában, hogy a budai vár alatt egy másik, sokkal csöndesebb városrész van: a katakombák titokzatos sorozata, amely több, mint tizezer méternyi hosszuságban huzódik el, mélyen az öreg házak alatt.

A földalatti néma várost a hatóság nem méltatta kellő figyelemre, noha nem csekély veszedelmeket rejt magában.

Katakombák másutt is vannak, de ilyenek sehol. A Róma városában és környékén levők, amelyekben a régi keresztények laktak és temetkeztek, nagyobbak, de kevésbé mélyek. A budaiak ugyanis két-, sőt háromemeletesek.

A mieinkben nem találtak vértanuságra vonatkozó kinzó eszközöket és sirokat, de annál több más érdekességet.

A tudósok még azt sem állapitották meg kétségtelenül, hogy mely időből valók a budai katakombák.

Vannak, akik azt hiszik, hogy még az őskorban csinálták azokat, mikor a minden védelmi eszköz nélkül szükölködő emberek kénytelenek voltak a föld gyomrában keresni menedéket a ragadozó állatok elől. Az üregeket aztán később a szükséghez képest fölhasználták és kibővitették.

Mások azt állitották, hogy a nagy Róma hatalma alatt e tájbeli települők a várhegy nagyon alkalmas szikláiból szedték az épitkezésre való anyagot s tartózkodásuk idejére vágták ki lakásnak az emlitett üregeket. Azt sem lehet kizárni, hogy Buda lakosai a tatár-török hadak betörésekor kerestek buvóhelyet pincéik alatt s utóbb a török hódoltság idején - meg is nagyobbitván azokat - a vár élelmi és védőeszközeit raktározták az üregekben.

Amikor Lotharingiai Károly Budavárát ostromolta, a törökök valóban sok üreget, folyosót vágtak. Bennük laktak, öntöttek golyóbist. Török eredetre valló koponyát, fegyvert, ágyugolyót még tavaly is sokat találtak.

De most nem az a fontos, hogy milyen időből valók a titokzatos katakombák, hanem az, hogy közveszedelmesek.

A budai vár néhol csupa lyuk. A házak, utcák, terek alatt tömérdek pince, üreg, folyosó huzódik végig. Ezek a sziklapincék s rendes házipincék alatt vannak.

A legtöbb házipince alatt nem is egy, hanem kettő, sőt három.

A két-háromemeletes alsó pincék majdnem mind az utcák vagy nyilvános terek alá nyulnak. Sok alsó üreg idegen, szomszédos pincék alá vezet.

Többnek kutja van, amelyet még a középkorban csináltak. De miután a kut vizét nem használják, s azzal nem törődnek: a viz a kut torkolatán át - a mélyből jövő nyomásra - az üregbe ömlik s igy egész tavak képződnek.

Nagyon sok üregben pedig a viz állandóan csöpög a tetőzetből vagy az oldalfalakból szivárog ki s legalább is süppedékessé teszi az üreg talaját.

Egész posványok vannak a vár alatt s megtörtént, hogy épületek, utcarészek beomlottak.

Kétségtelen, hogy a katakombák közveszedelmesek.

A mult századokban fontos szolgálatokat tettek a földalatti pincék, de most nincs rájuk szüksége a derék budaiaknak. Ahelyett azonban, hogy szabályszerüen betömetnék, évtizedek óta házi szemetet, állati és növényi hulladékokat, döglött állatokat hánynak beléjük.

A rothadás egyre nagyobb mértékü lett, miazmatikus gőzök fejlődtek ki, amelyek már ragadós betegséget is idéztek elő. Hiszen a katakombák összeköttetésben vannak a rendes házi-pincékkel. Csak kevés üreg van tisztán tartva.

Néhol állandóan félni kell a beomlásoktól is, valamint az alvizek és vizvezetéki árak romboló befolyásától.

Aztán betörőknek, tolvajoknak sehol sincs biztosabb tanyája. És néhány jól elhelyezett bombával csaknem az egész várat légbe lehet röpiteni.

Akik bejárták a katakombákat, azt mondják, hogy a harmadsoru, legalul huzódó pincék összeköttetésben vannak a Várból kivezető alagutak egyikével.

A mély üregek egy részében félelmesen érdekes tapasztalásokat tettek.

Az Országház-utca egyik épületében például negyvenkilenc lépcsőfokon lefelé haladva, nyugodt és tiszta viztükröt láttak. Fenekét egy három méternyi hosszu póznával nem érhették el. A vizen keskeny, de mindinkább szélesülő töltés vezetett át, amely halommá nőtte ki magát. A halomra érve, falat láttak, amelyen négyszögletes nyilás volt. Mikor ezen bevilágitottak, nagy bolthajtásos üreg tünt föl. Az üreg alján egy tó hullámzó vize csillogott s ezen néhol áttört a fenék fekete szine. A tó keleti részéből lépcsők emelkedtek, amelyek a szomszédos 6. számu házba vezettek.

Ilyen tó most is több helyen látható.

A Tárnok-utca egyik házában ötvenkilenc lépcső vezet a pincébe. Ez a Szent Háromság-térre huzódik, amely alatt hatalmas barlanggá öblösül. Középen óriási szikla tartja a boltozatot. A pince déli oldalán befalazott rész látható. Ezen keresztül vezetett egy ut a Vizivárosba, a kapucinusokhoz s egy másik a Krisztinavárosba. A befalazás mellett kis rés látható, amelyen háromöles póznát nyujtottak le, anélkül, hogy talajt ért volna.

Ma is nagyon sok ház összeköttetésben van még egymással a föld alatt.

A főváros mérnökei megvizsgáltak sok sziklapincét és betömettek ahányat lehetett, de még mindig jelentékeny a titokzatos üregek száma.

Senki sem tudhatja, hogy mennyi olyan katakomba van a Vár alatt, amelyről a hatóságoknak egyáltalán tudomása sincs. Hiszen még azokat sem mérhetik föl, amelyeknek létezését kétségtelenül megállapitották. Mert hát a várhegy felső kérge alatt mészkőtelep van. Ezen állanak a várbeli épületek és ez szolgál a csatornák fenekéül. A mészkő likacsos, a viz átszivárog rajta s elmállasztja. A pincefalak repedeznek, vizzel telnek meg s nem könnyü a legtöbbnek megközelitése.

Néha egy-egy csudálatos eset történik ezeken a helyeken.

Följelentést tett például egy háztulajdonos a rendőrségen, hogy értékes borait s egyéb holmiját alaposan megdézsmálták ismeretlen tettesek. A borokat pincéjében tartotta.

Hiába buzgólkodtak a detektivek, nem tudták elfogni a tolvajokat. Végre néhány bátor ember állig fölfegyverkezve, behatolt a házi pince alatti katakombákba. A félelmes üregből tovább vezető folyosón egy katonasipkát találtak. Hosszas tanakodás után ez vezette őket nyomra.

Kiderült, hogy a földalatti folyosó a kaszárnyába vezet s a bakák ezt kifundálva, átjártak a háziur zamatos boraiért s egyéb elemózsiáért.

A királyi palotában is történt egy titokzatos eset, amely a katakombák veszedelmét bizonyitotta s erről annak idején a napilapok is megemlékeztek rövid hirben.

Egy istállófiu akart bemenni hajnal felé az egyik udvari istállóba. Mikor az ajtót kinyitotta egy hatalmas, ismeretlen állat ugrott a mellének.

A fiu halálos ijedtséggel csapta be az ajtót s felszaladt a felügyelőhöz. Ez fegyvert fogott, két embert beparancsolt az istállóba, akik nagy dorongokkal kikergették onnan az állatot s a felügyelő lelőtte.

S akkor látták, hogy az ismeretlen állat vidra.

A király is nagyon érdeklődött iránta s kivitték a vidrát Gödöllőre, ahol ő felsége megtekintette.

Ez a ritka állat csak a földalatti üregekből kerülhetett az istállóba. Tehát valamely ut vezet föl azokból a királyi palotába. Ezt a tényt megállapitotta aztán a rendőrség is a toloncházban ravaszul megszerzett vallomás alapján.

Tiz bátor és jól megtermett férfi vonult ki Vashegyi detektiv vezetésével. Természetes, hogy revolvert, acélbilincset és villamoslámpát is vittek magukkal.

Óvatosan hatoltak be az egyik katakombába, amely rozoga, ósdi kis ház alatt kigyózott.

Mielőtt azonban oda bejutottak volna, furcsa kalandon estek át. A földszintes ház belső szobájában vidám társaságra akadtak. Teritett asztal mellett, boros üvegek között mulatozott, kártyázott egy gyanus kompánia.

Amikor a törvény emberei rajtuk ütöttek, meglepődve ugráltak föl a helyükről. Egy borotvált képü ember haragosan kiáltotta:

- Mit jelent ez a tolakodás? Minő jogon zavarnak bennünket?

- Kicsoda maga? - kérdezte Vashegyi.

- Zrinyi Tihamér, a közismert szinmüvész.

- Ahá! Magával nem sok bajunk lesz. Maga csak egy iszákos bolond, de még nem gazember. Vigyétek félre.

A züllött szinész tiltakozott, de csak szóval, mert gyorsan belátta, hogy hasztalanul ellenkeznék.

Nem ugy a mellette ülő magas, szikár férfi. Ez fölugrott a helyéről és menekülni akart.

Vashegyi eléje rohant. A menekülő revolvert rántott elő és elsütötte. Szerencsére idejekorán a karjára ütöttek s a golyó félrecsapódott, a szoba sarkába.

Még aztán se maradt nyugton. Balkezével, amelyben boxert tartott, arculcsapta a detektivet. Ez birokra kelt véle és társai segitségével nagynehezen legyürte a szivós erejü férfit.

Akkor vették észre, hogy a zsebéből egy hamis fogsor esett ki.

- Nagyszerü! - kiáltotta Vashegyi detektiv. - Maga valóban ügyes ember. Nemcsak kétféle álszakállal tette magát fölismerhetetlenné, hanem kétféle hamis fogsort is használt. Nézzétek: az egyik rendes, szép hófehér fogazat, s a másik rut, sárgaszinü, előreálló fogakból készült.

Kiváncsian nézték a fogsorokat és ezeknek a gazdáját.

- De hát ki ez az alak? - kérdezték csudálkozva.

Vashegyi emelt hangon mondta:

- Nagy alak. Horváth Lajos, a József-utcai gyilkosság tettese!

XXVII.
A nyomor tanyáin.

- Zrinyi Tihamértól tudtuk meg, - beszélte Vashegyi detektiv, hogy a bünszövetkezet egyetlen hiányzó tagja, Telkessy grófnő bátyja összeveszett a gonosztevőkkel és elhagyta őket. A szerencsétlen ember iszonyu nyomorba jutott és menedékhelyeken hált.

Minden esetre ki kellett nyomoznunk ezt a fiatal embert. Megtudtuk róla, hogy a Dévényi Artur ördögi befolyása alatt tért le a becsület utjáról, de soha nem szerepelt a sulyos büntettek végrehajtói közt. Tudtuk róla, hogy ingatag jellemü, végtelenül könnyelmü, de alapjában véve ártalmatlan, gazságoktól irtózó ember. És tudtuk róla azt is, hogy roppantul pontos adatokkal szolgálhat a Horváth-féle bandára vonatkozólag.

A nyomozásunknak segitségére jött az a körülmény, hogy éppen népszámlálást tartottak a menedékhelyeken s minden vendéget alaposan végigmustrálhattunk, anélkül, hogy a megjelenésünk gyanut keltene.

A körutat ott kezdtük meg, ahol legrettentőbb az állapot: a józsefvárosi Alföldi-utca 9-11 száma alatt.

Európaszerte speciális ez a menedékház s az a fontos körülmény teszi különbözővé a főváros többi négy azilumától, hogy ott a szokásos tiz fillért se kell leszurni, hanem egészen ingyen pihen és étkezik a hajléktalan. Éppen azért a nyomorgók nyomorgói, a legijesztőbb és legszánalmasabb alakok verődnek ott össze. Kottázs-rendszerben három külön épület emelkedik e külvárosi utcában. Az első kisebb házban a gondnok és az alkalmazottak lakása, meg az iroda van, a harmadik villában pedig a férfiak hajtják a fejüket nyugalomra.

Hét óra után állitottunk be a számláló biztosokkal. Az utcát kerüli már ilyenkor a főváros polgársága - minden jó lélek dicséri az Urat! - mintha kisértetek járnának a gránitkockás kövezeten.

Pedig csak nyomorult ördögök hosszu sora lézeng ott és várja szorongó szivvel: bebocsátják-e? Mert gyakran - kivált télviz idején - több száz emberrel megesik, hogy kivül reked s mehet a kapualjakba vagy éppen a csatornák büzös, de meleg vizébe. Máshová már nem igyekezhet attól a bejárótól, amely fölött egyszerü felirás hirdeti:

Menedékhely
a szenvedő emberiség számára.

Egyenkint eresztik be az embereket, a kik közt roppant nagy a felfordulás.

- Rablógyilkosság, vagy betörés történhetett, razzia van - mondja egy kuszált, nagyszakálu öreg, akinek zsakettjéről a balszárny hiányzik.

Izgatottan találgatják: mi a baj? Mert ezen a menedékhelyen föltünést keltő ritkaság, hogy a beköszöntők nevét, korát s egyéb adatait kérdezzék. A többi azilumban naponkint megteszik, de a „potya fogadó”-ban soha sem firtatják: ki micsoda, hanem szó nélkül beeresztik. Áldják is érte főképp az ugynevezett szemérmes uriszegények, a kik valaha jobb napokat láttak.

Már a második, akit a számláló-biztosok asztalához terelnek, lesütött szemmel mondja:

- Inkább a szabad ég alatt kódorgok, semhogy a nevemet bemondjam.

- Most be kell diktálni, - magyarázza az egyik biztos. - Népszámlálás van.

A nyulánk, mellbajos férfi el-elfulladó hangon mondja:

- Huszárfőhadnagy voltam, itt vannak az irásaim. De itt ne lajstromozzanak, inkább holnap önként jelentkezem a városházán. Igérem. Még ez egyszer, utoljára higyjenek a becsületszavamnak.

Hisznek benne. A volt tiszt - ma butikok vendége - elmegy. Valahol a Városligetben fog aludni. Talán az életébe kerül, annyira tüdővészes.

Vagy husz alak következik aztán, akinek érdektelen a kihallgatása. Legtöbbjük nyelvét a pálinka deliriuma dadogtatja. Kérdi a biztos:

- Hány éves?

- Szegeden születtem, - hangzik a felelet.

- Maga részeg!

A toprongyos figura, akinek arcán vörös foltok viritanak, iszonyu erőfeszitéssel kiegyenesedik s kinnal vigyáz, hogy helyesen feleljen.

Mert ha konstatálják, hogy ittas, akkor pusztulnia kell onnan. Amikor végeztek vele, pöckösen, de közbe-közbe megroggyanó térdekkel megy a fiókjához, ahová kalapját, cipőjét berakja s aztán a hálóterembe surran...

A menedékhelyeken nincs veszedelmes ember, csak csupa szánalomra méltó, nyomorult. Az igazi gonosztevő, a betörő vagy szélhámos, sokkal többet keres, semhogy azilumra szorulna, ahol különben is rája szegződik az inspekciózó rendőrszem.

Megdöbbentően sok a béna, hüdéses butaságban szenvedő hajléktalan. Vizszinü tekintetük értelmetlenül tapad a kérdező urakra. Csak akkor röhögnek föl bambán, ha a gondnok, Kókai András fordul feléjük a régi mindennapos ismerős hangján.

Az előcsarnokban, bár az ablakokat kitárták, türhetetlenné vált a levegő, az a gyomorkavaró, különös valami, amelyet Zola Emil l'odeur de la pauvreté-nek, a szegénység szagának keresztelt el.

A mosakodás, fürdés még csak ezután következik, amire - teljesen ruhátlanul - ágyba kerülhetnek a vendégek.

A kihallgatottak harminc százaléka azt se tudja pontosan, hogy mikor született, sőt akadt olyan is, aki nem tudta a nevét megmondani. A gondnok Misa néven ismeri. Végigjárta már az összes tébolydákat, de különben a légynek se árt.

A foglalkozását egynek se kérdezték valami nagy gonddal. Hiszen fölösleges.

- Ágyrajáró! - ez a szó került az „uniformis-rovatba".

Kilencven férfi vonult el a statisztikusok előtt. Odakint még vagy háromszáz várt, de ezeket már sohase számolják össze.

Lassankint szállingóztak el, miután kihirdették:

- Megtelt. Nincs több hálóhely.

Szomoruan, kelletlenül vonultak el, üres telkekre, keritések, bokrok mögé.

A nők közül éppen félszáz került sorra. Mély gödrös arcu, kiaszott teremtések, boszorkányképü, részeges hárpiák s hárman olyanok, akik a porontyukat is magukkal hozták.

Kilenc óra felé hosszu, elnyujtott üvöltés hangzott le az emeletről; mintha farkasvonitás hasitott volna a fülünkbe.

A munka abbanmaradt néhány percre: kiderült, hogy egy koldusasszonyt „családi örömök” leptek meg. Családi örömök: milyen borzalmasan hazug volt itt ez az obligát kifejezés.

* * *

Kőhajitásnyira sincs a másik menedékhely: az Alföldi-utca tulsó felén a negyedik ház. Ott sokkal nagyobb arányokban folyt a vendégek összeirása: félezernél többen jelentkeztek.

Az első jelentkező, O. Jenő, dusgazdag barsmegyei család tagja, aki negyvenhétéves korában csak minden másod-harmadnap jut födél alá. Csak most látjuk, milyen nagy dolog az: 5, mondd öt krajcárt összekaparni napról napra. S ez az ember tiz esztendővel előbb még a saját négyesfogatán járt.

A számláló biztos olyan kérdést is intéz hozzá, ami nincs benne a számláló-iv rubrikáiban.

- Hogyan sülyedt ennyire?

- Gonosz az asszonynép! - feleli a bénakezü ember.

Többet nem mond, hanem félrefordul, valami medaillont halász ki a belső zsebéből s odaadja a gondnoknak. Ez elteszi és nyugtát ad róla, amelynek ellenében reggel majd visszakapja. Különben nagyon szép medaillon: szőke nő arcképe, drágaköves, aranykeretben. A béna férfi egy hétig a Hungáriá-ban lakhatnék az árából.

Az eljárás aztán lassankint unalmassá válik. Semmi változatosság: csupa totyogó, vánszorgó, roskadozó, rongyos alak.

Végre - talán a százhuszadik - jön egy vékony dongáju ember f r a k k b a n .

- Pardon, - mondja - hogy a ruhám nem stilszerü erre az alkalomra.

- Megint itt vagy, Szukics! - szól át a rendőr a sarokból.

Ez hát törzsvendég. Valaha előkelő poziciója volt: táncmesteri állása a hirhedt B u z e l k á -ban. Talán tizszer kapták rajta olyan erkölcstelen üzelmeken, amelyekért a börtönbe, vagy az őrültek házába került. Megvénült, „elsatnyult” s a menedékhely állandó látogatója lett...

Szepegő fiu lép a nyomába. Legfölebb tizenhárom éves, a neve Z. Viktor és borfiu volt a Royal-ban. Ezt is részletesen faggatják, mint szokás.

- Az apám meggyilkolta az anyámat - mondja monoton hangon, - engemet kikergetett, hogy pénzt keressek. Az állásomat elvesztettem...

A számláló-biztos egy kicsit akadozva mondja:

- Gyere föl holnap a hivatalomba... majd szerzek tán... valami állást.

Megcsuklik a hangja - nem szégyen - a fiu pedig kitörő zokogással csókolja meg a kezét. Mióta él, nem szóltak még hozzá ilyen jóakarón.

Aztán egész csapat züllött külsejü férfi somfordál megint elő. Amig velük végeznek, az udvarról lárma csap be.

- Egy öreg ember, - jelenti a rendőr - nem akar bejönni.

Engedelmeskednie kell. A vonakodó: Sz. József, ötvenhat éves, volt nagykereskedő. Jobb-kezére s mind a két lábára béna. Tönkrement, leánya meghalt, a veje pedig elkergette a küszö-béről.

Háromszáznegyvenkét férfi vonul el a hosszu asztal előtt, aztán félannyi nő s ugyanannyi - tragédia. Hogy irhatnók le mindet? Gyönge jószág erre a legrutinosabb penna is...

Az angyalföldi menedékházban, ahol körutunkat folytattuk, öreg este érkeztünk meg. Lassan szállingóztak befelé a vendégek.

Az egyik (régi törzsvendég) panaszkodik, hogy ma később eresztik be őket s haragosan kérdezi ennek az okát. De a legtöbben meghuzódnak s határozatlan, tétova lépéssel jönnek.

- Félnek bejönni - magyarázza a gondnok. - Akit egyszer az élet megtaposott, az mindentől fél.

A fal mellett, árnyék módjára közeledik egy ember. Előbb óvatosan benéz a terembe.

- Ide jöjjön, hogy hivják?! - kiált rá valaki.

A szegény ördög ránéz a biztosra, aztán furán elmosolyodik. Olyasmit gondolhat, hogy „mit kajabál én rám ez az ur, mikor én vagyok az, aki itthon van s nem ő!" - Mikor aztán ujra nógatják, hogy melyik hónapban született, kifakad:

- Kérem, én annyin mentem keresztül, mióta a világon vagyok. Nagyobb dolgokat is elfelejtettem, mit tudom én, mikor születtem!

Hatalmas szál ember lépett aztán elő. A gondnok beszéli róla:

- Látja kérem, ez ügyvéd volt pár évvel ezelőtt. Egy budai milliomos veje. A belvárosban volt ügyvédi irodája. A gazdag feleség azonban elvált tőle, mert az ügyvéd szeretőket tartott. Aztán a züllés utjára tévedt, okiratot hamisitott, sikkasztott: becsukták. Alkoholista lett. Most itt van s nem tudja megfizetni a tiz fillért az ágyért.

Az ügyvéd pedig leül a falócára a többi hajléktalan mellé s lehuzza cipőjét, hogy elkészüljön a lábmosásra.

- Sok ilyen tönkrement exisztencia van itt - folytatja a gondnok. - Például egy szolgabiró, aki váltót hamisitott. Egy huszárfőhadnagy, aki eladósodott, leköszönt a rangjáról, ügynök, majd napszámos lett. Egy községi jegyző is... Nézze, épp ott van. Az a nagy szőke bajuszu, aki most diktálja be, hogy foglalkozása: napszámos. Itt szokott aludni egy görög katholikus püspök titkárja is.

Uri külsejü ember lép most ismét be a szobába. A ruhája ugyancsak megkopott, de a haja még divatosan ketté volt választva.

- Hát ez miféle?

- Borbély volt, uram. Harmincezer pengő hozományt kapott a feleségével. Ezt is az ivás tette tönkre. Előbb a hozományt verte el, aztán az asszonyt.

Ilyenek a menedékház lakói. A társadalom hajótöröttjei, salakja. Valamire való munkás nem jön ide. A rendes munkásember mindig keres annyit, amennyiből eltarthatja magát. Akik idejönnek, hogy pár fillérért megváltsák egy éjszakára a nyugodalmat: azok már a züllés utolsó fokán állanak. Letört urak, akiket a sors még nem tanitott meg dolgozni. Vagy már képtelenek bármely munkára.

- Ez a beraktározott nyomor, - jegyezte meg valaki találó módon.

A nők között is van egy-kettő, akiknek dusgazdag hozzátartozóik vannak. De ki tudná, hogyan jutottak idáig. Igen, mindegyiknek van regénye, ám ki törődik az ilyen regényekkel?

- Nem szoktak beszélgetni éjjel egymás közt?

- Nem. Hallgatnak. Fáradtak és különben is a maga titkáról nem beszél jóformán egyik se. Olykor észreveszik a felügyelők, hogy egyik-másik sir. Elfordulnak, hogy ne lássák. Elvégre a menedékház lakójának is megvan az a joga, hogy olykor ember lehessen... Különösen egy hirtelenszőke férfi szokott sirni mostanában éjnek idején.

- Hirtelenszőke? Ma nem volt itt?

- Dehogy nem! Csakhogy már délelőtt érkezett. Jó fiunak látszik és fölfogadtam házi munkára, amivel pár krajcárt keres.

Vashegyi detektiv fokozódó érdeklődéssel kérdezte:

- Hol van most?

- Alszik odafönt.

- Kérem, ezt az embert nyomban látni szeretnők.

Fölvezettek bennünket az első emeleti hálótermekbe. A 28-as számu ágyban feküdt a hirtelenszőke férfi. Nyomban felismertük: Telkessy Flóra grófnő bátyja volt.

XXVIII.
Kisüt a nap.

Amit még tudnunk kell, azt Biró Dénes mérnök a következőkben mondta el:

- A Vilma-nyaralóban történt betörés alkalmával Horváth Lajos csunyán leütött a lábamról. Öntudatlan állapotban vágódtam végig az ebédlő parkettjén és teljes két hétig eszméletlenül maradtam. Azután, bármennyire aggódtak a doktorok, összeszedtem magamat.

De gyönge voltam. Olyan gyönge, hogy megmoccanni is alig tudtam. Igy feküdtem az ágyban, amikor hirtelen ismerős, kedves hang ütötte meg a fülemet.

Szemem tágra nyilt, de amint a kitáruló ajtón át beszökött a nap fénye, ismét le kellett hunynom. Ám az egyetlen szempillantás elég volt rá, hogy észrevegyek valami édes, szépségesen jóleső látványt.

Valóság ez, vagy pedig csak a képzelet játéka?

Mellettem ült Magda, az én szerelmesem s az ágy lábánál állott György, a testvérbátyja.

Kis idő mulva összeszedtem az erőmet s pár szót susogtam.

Szép kedvesem fölém hajolt és bámuló tekintetem a világ legbájosabb, legboldogabb arcán nyugodott meg.

- Hála Istennek, drágám! - suttogta. - Hála Istennek, csakhogy visszakaptalak.

S mélyebbre hajolt, hogy megcsókoljon.

Beszélni akartam, de ő gyöngéden intett.

- Hallgass, édesem, az orvos megtiltotta. Aludj csak és hidd el, amit Magda mond: rendben van minden.

Fölépülésem már csak rövid idő kérdése volt. A boldogság gyorsan gyógyit. Magda ápolt és már csupa örvendetes hir várt, - nem csuda tehát, hogy rohamosan javult az állapotom.

Lassankint értesitettek a történtekről. Elmondták, hogyan vallott Kovács a gaz Horváth ellen, hogyan szöktették el Magdát, hogyan találkozott Váradyval s mimódon menekült el. Örömmel hallottam, hogy Horváth Lajos, másnéven Dévényi Artur börtönbe került s nemsokára itélkeznek fölötte.

Ujra bevonult a boldogság abba a házba, amelynek lakói oly sokat szenvedtek. Csak egy gondolat vetett árnyékot az örömünkre, amikor eszünkbe jutott a szerencsétlen leány, aki egyetlen ballépésért oly keservesen megbünhődött.

A grófnő elpusztitóját dr. Kovács leplezte le. Elmondta, hogy a gyilkosság estéjén találkozott Horváthtal és miután üzleti dolgukat elintézték, ő óvatosan nyomon követte Horváthot, mert kiváncsi volt rá, hogy egy idő óta mért titkolódzik előtte s hová, merre jár. Igy látta, hogy a József-utcába megy s látta Györgyöt, a nővel, majd az elválásukat és végül, amint Horváth megállitotta az asszonyt, majd egy tőrt döfött a mellébe.

Alapos föltevés szerint féltékenység volt a büncselekmény oka.

Horváth tudott a György szerelméről, hallott az érintkezésükről s bizonyára sejtette, hogy a nő, akit még mindig szeretett, viszonozta a Fényes érzését. Előre megfontolt szándékkal cselekedett, mert hiszen beállitott a György lakására s ellopta a tőrét, hogy ennek a gazdájára

háritsa a gyanut. Ördögi terve sikerült. Csak a Kovács vallomásának köszönhető, hogy Fényes György nem jutott az akasztófára, mert az összes körülmények ellene szóltak.

György elmondta, hogy aznap este heves szóváltás után vált el a nőtől. Megesküdött, hogy feleségül veszi s nem nyugszik, amig az övé nem lesz. Az asszony elutasitotta s egyben könyörgött neki, hogy távozzék, hagyja el. Erre szemrehányásokat tett a nőnek s a járó-kelők hallották izgatottan elmondott szavait. A közvetlenül utána történt gyilkosság persze ráterelte a gyanut.

Horváth Lajosról később még sok megdöbbentő dolgot deritettek ki. Szélhámossággal szerezte külföldön a vagyonát, amelyet itthon meg akart szaporitani.

Dévényi Arthur álnéven bejutott az előkelő körökbe s ezt a körülményt arra használta ki, hogy dusgazdag ismerőseinél egész sereg betörést kövessen el. Még a Telkessy grófkisasszony megszöktetése után is eredményesen folytatta ezt a galád mesterséget. Néhány hónappal később mint gazdag magánzó, Horváth Lajos néven bukkant föl Budapesten. Miután kétféle hamis fogsort viselt - legutóbb sárgát - s a szakálát, bajuszát levétette, biztonságban érezte magát. Kellemes, megtévesztő föllépésével számos barátot szerzett.

Az volt a terve, hogy még egy nagyszabásu betörést hajt végre s aztán végleg távozik hazájából.

A furfangos gonosztevő azonban egy alkalommal nem volt elég óvatos, - amikor Telkessy Flóra grófnő arcképét kicsempészte a rendőrségi albumból. Gyanussá lett akkor s valószinü, hogy utóbb a Kovács leleplezése nélkül is hurokra került volna.

Feneketlen romlottsága különösen abban az eljárásban tünt ki, amelyet Telkessy grófnővel szemben tanusitott. Hidegvérrel hálózta be a tapasztalatlan leányt, hogy gaz életének társává tegye.

S amikor a nő fölismerte jellemének aljasságát és megszökött tőle, követte, üldözte a boldogtalan teremtést. Sőt a bátyját is elcsábitotta és az asszony meggyilkolása után gazságainak vak eszközévé igyekezett tenni. Horváth eszelte ki a várpalotában elkövetett betörést is.

Nem volt előtte semmi szent. Se a becsület, se a szerelem, se a barátság.

Amikor előnyösnek látta, egy pillanatig sem habozott: elárulta régi hivét, Kovácsot is.

Az elvetemült gazembert halálra itélték. De még akkor is ki tudta játszani a megtorló Igazságot: mérget keritett és öngyilkossá lett. Halva lelték egy reggel a cellájában. Hol rejtette vagy miképpen szerezte a mérget, ezt sohasem tudták kideriteni.

Telkessy grófnő mostoha bátyját sikerült megmenteni a tisztességes élet számára. Amikor értesült róla, hogy Flórát meggyilkolták s éppen Horváth a tettes, aki őt megtévesztette és hüséges emberévé tette: a fiatalember roppantul fölháborodott s a borzalom lett urrá rajta. Valósággal örjöngött a szerencsétlen s heteken át egy szanatóriumban kellett ápolni. Lassankint magához tért s ma derék, munkás ember, aki szorgalmas, tisztességes életmóddal igyekszik jóvá tenni a mult hibáit.

Kovács aránylag jól járt. Miután töredelmes vallomást tett, aztán leleplezett egy veszedelmes bünszövetkezetet s végül egy ártatlan embert a haláltól megmentett: a számos enyhitő körülményre való tekintettel csak másfél esztendei börtönbüntetést kapott.

Néhány hónappal fölépülésem után oltárhoz vezettem az én bájos Magdámat s tökéletes boldogságunk lassankint elmossa a sötét napoknak, szörnyü megpróbáltatásoknak emlékét is...

(Vége.)